

Statsforvalteren i Agder

Vedlegg

Kunnskapsgrunnlag om konsekvensene av en deling
av Kristiansand kommune til to eller tre nye kommuner

Hele kunnskapsgrunnlaget, samt enkeltrapper finner du her:

www.kunnskapsgrunnlag.no

Oversikt over alle vedlegg

1. Mandatet for utredningen
2. Oversikt over møter, intervjuer og skriftlige innspill
3. Befolkningsframskrivninger
- 4 a. Kommunens virksomhet og eierskap
- 4 b. Interkommunale samarbeid
5. Ålesunds søknad om kostnadsdekning
- 6 a. Notat om simulering av VA-gebyr
- 6 b. Vurdering av selvkostberegning
7. Vedlegg til økonomikapitlet
  - Vedlegg 7-1 Bevilgningsoversikt – drift (tall fra vedtatt budsjett 2022)
  - Vedlegg 7-2 Spesifisert fordeling av bevilgninger til budsjettområdene § 5-4, 4.ledd (tall fra vedtatt økonomiplan 2022-2025)
  - Vedlegg 7-3 Økonomisk oversikt etter art – drift (tall fra vedtatt budsjett 2022)
  - Vedlegg 7-4 Bevilgningsoversikt investering, inkl. spesifisert fordeling av post 1-4
  - Vedlegg 7-5 Økonomisk oversikt balanse
  - Vedlegg 7-6 Telemarksforskning – anslag for frie inntekter
  - Vedlegg 7-7 Telemarksforskning – endring i befolkningssammensetning og -framskrivninger
  - Vedlegg 7-8 Figurer som viser utviklingen i finansielle nøkkeltall (etter KOSTRAS definisjon) for tidligere kommuner og ny kommune for perioden fra 2017 til 2021
  - Vedlegg 7-9 Anslag for fordeling av generelle driftsinntekter 2022-2025
  - Vedlegg 7-10 Anslag for fordeling av netto finansutgifter 2023-2026
  - Vedlegg 7-11 Notat fra Kristiansand kommune datert 28.12.2022
  - Vedlegg 7-12 Notat fra Kristiansand kommune datert 06.01.2023
8. Litteraturliste

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsforvalteren i Agder
Postboks 504
4804 ARENDAL

Deres ref

Vår ref

Dato

22/930-163

17. juni 2022

Utredning av deling av Kristiansand kommune

Stortinget vedtok 8. juni 2017 sammenslåing av Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner fra 1. januar 2020, til tross for at det lokalt ikke var enighet om sammenslåingen. Regjeringen regner derfor dagens Kristiansand kommune som «tvangssammenslått».

Etter inndelingsloven § 8 tredje ledd kan departementet på eget initiativ utrede spørsmål om deling av en kommune. Motstanden mot sammenslåingen var stor blant folk i Søgne og Songdalen, og henvendelser fra innbyggere til departementet viser at motstanden fremdeles er stor. I inndelingsloven § 9 om «Saksutgreiing» framgår det at: «Departementet avgjør om det skal setjast i gang utgreiing på grunnlag av initiativ etter § 8 og tar i tilfelle stilling til kva som er nødvendig omfang av denne»

Departementet har bestemt, som et særskilt tilfelle, at det skal gjennomføres en utredning som kartlegger og viser konsekvensene av å dele Kristiansand kommune. Departementet ber derfor Statsforvalteren i Agder utrede deling av Kristiansand kommune, jf. inndelingsloven §§ 8 og 9. Statsforvalteren skal ha dialog med kommunen og departementet i arbeidet.

Om arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og utredningen

Statsforvalteren skal utarbeide et kunnskapsgrunnlag om konsekvenser av en deling av Kristiansand kommune til to eller tre nye kommuner, som følger grensene til de tidligere kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand slik de var før sammenslåingen.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi opplysninger om relevante forhold som folketall, areal, geografi, kommunikasjon, pendling, utbyggingsmønster og det kommunale tjenestetilbudet. Kunnskapsgrunnlaget skal også omtale hvilke konsekvenser en deling kan få for

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Jørgen Teslo
22 24 72 60

samfunnsutvikling, tjenester til innbyggerne (herunder at nye kommuner kan ivareta lovpålagte oppgaver), myndighetsutøvelse, kommunal styring og lokaldemokratiet i de nye kommunene. Det bør gå fram hvilke konsekvenser en deling kan få for de nye kommunene i et langsiktig perspektiv, herunder økonomiske forutsetninger for å være egne kommuner. Vi viser til inndelingsloven § 1 om at endringer i kommune- og fylkesinndelingen bør medvirke til å skape formålstjenlige enheter som kan gi innbyggerne og næringslivet tilfredsstillende tjenester og forvaltning.

Kommunale og andre offentlige etater skal, på statsforvalterens oppfordring, gi nødvendige opplysninger og i rimelig utstrekning medvirke til saksforberedelsene, jf. inndelingsloven § 9 tredje ledd.

Departementet ønsker å ha en dialog med Kristiansand kommune om et samarbeid om innbyggerhøringen. Departementet vil komme nærmere tilbake til statsforvalteren om rammene for innbyggerhøringen, herunder statsforvalterens eventuelle rolle i denne.

Kunnskapsgrunnlaget fra statsforvalteren bør være offentlig kjent i god tid før innbyggerhøringen, slik at innbyggerne har et godt grunnlag når de skal si sin mening om saken.

Kommunestyret i Kristiansand kommune skal få uttale seg om statsforvalterens utredning og resultatet av innbyggerhøringen før statsforvalteren oversender saken til departementet, jf. inndelingsloven § 9 fjerde ledd.

Det må også legges til rette for at Kartverket får uttale seg om saken, før den blir sendt til departementet.

Oversendelsen fra statsforvalteren til departementet skal inneholde kunnskapsgrunnlaget, resultatet av innbyggerhøringen, kommunestyrets uttalelse om saken, Kartverkets uttalelse om saken og statsforvalterens tilrådning. Dersom statsforvalteren tilrår en deling, skal et klart og entydig forslag til nye kommunegrenser legges fram for departementet.

Departementet vil dekke statsforvalterens kostnader ved utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget, etter nærmere avtale med departementet.

Med hilsen

Mari Jacobsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Jørgen Teslo
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kristiansand kommune

VEDLEGG 2: OVERSIKT OVER MØTER, INTERVJUER OG MOTTATTE SKRIFTLIGE INNSPILL

Innspill fra lovpålagte råd:

- Møte med ungdommens bystyre 24. september (om lag 30 ungdommer)
- Vedtak fra råd for funksjonshemmede av 11. oktober og telefonsamtale 28. oktober med leder for råd for funksjonshemmede
- Telefonsamtale med leder for eldrerådet, 17. november

Innspillmøter gjennomført i kommunen:

- 27. september i Songdalen:
  - Aksjonsgruppen Ja til Songdalen i Kristiansand (3)
  - Greipstad skytterlag (Nelfo Sørlandet)
  - Samarbeidsgruppen for Sygna Kultursenter
  - Ledergruppen for Nye Songdalen (4)
- 28. september i Søgne:
  - Søgne kommune tilbake (påmeldt, møtte ikke)
  - Privat aktør for egne firma (påmeldt, møtte ikke. Sendte skriftlig innspill i etterkant)
  - Folkeaksjonen Ja til Søgne i Kristiansand – Nei til reversering (5)
  - Vil som vil ha Søgne kommune tilbake (5)
- 29. september i Kristiansand:
  - Representant for Norges Handikapforbund Agder
  - Region Kristiansand Interkommunale politiske råd (3)

Andre møter:

- Møte med Kartverket, 28. juni
- Møte med privatperson 15. september, for mottak av bok
- Møte med enhetsledere/ansatte i Kristiansand kommune, helse og mestring, 1. desember (7)

Intervjuer:

- 29. september – hovedtillitsvalgt Fagforbundet
- 29. september – hovedtillitsvalgte Unio (5)
- 29. september – hovedtillitsvalgt Delta
- 29. september – hovedtillitsvalgt Akademikerne
- 10. oktober - direktør for by og stedsutvikling med ledergruppe (8)
- 10. oktober - ordfører
- 11. oktober - direktør for kultur og innbyggerdialog med ledergruppe (4)
- 12. oktober - kommundirektør
- 13. oktober – hovedverneombud
- 13. oktober – organisasjonsdirektør med ledergruppe (8)
- 14. oktober – kommuneoverlege og smittevernoverlege
- 17. oktober – direktør for samhandling og innovasjon med ledergruppe (5)

- 18. oktober – direktør for helse og mestring med ledergruppe (11)
- 21. oktober – direktør for oppvekst med ledergruppe (8)
- 3. november – økonomidirektør med ledergruppe (7)
- 9. november – tidligere rådmann og tidligere økonomisjef i Søgne kommune
- 9. november – kommunalsjef for eierskap
- 9. november – tidligere rådmann og tidligere økonomisjef i Songdalen kommune
- 9. november – tidligere rådmann og tidligere økonomisjef i Kristiansand kommune

Statsforvalteren har bedt om skriftlige innspill fra følgende aktører:

E-post 26. september fra Statsforvalteren til NHO, LO og KS regionalt. Mottatt innspill fra:

- NHO Agder
- LO Agder

E-post 25. oktober fra Statsforvalteren til alle gruppeledere og uavhengige i Kristiansand bystyre. Mottatt innspill fra:

- Tverrpolitisk Folkeliste
- Arbeiderpartiet
- Kristelig Folkeparti
- Høyre
- Senterpartiet
- Pensjonistpartiet
- Sosialistisk venstreparti
- Venstre

E-post 4. oktober fra Statsforvalteren til regionale statlige aktører etter liste. Mottatt innspill fra:

- Arkivverket
- Husbanken Sør
- Statens vegvesen
- Skatteetaten
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
- Agder politidistrikt
- Arbeidstilsynet
- Sørlandet sykehus HF
- Universitetet i Agder

E-post 23. oktober fra Statsforvalteren til Agder fylkeskommunen v/fylkeskommunedirektør. Mottatt innspill fra:

- Agder fylkeskommune

Skriftlige innspill fra andre berørte parter:

Informasjon på hjemmesiden til Statsforvalteren i Agder og i media om at andre berørte parter innen 28. oktober kan sende skriftlig innspill. Vi mottok også skriftlige innspill i innspillsmøtene og i etterkant av disse. Mottatte skriftlige innspill fra følgende aktører:

- Vi som vil ha Søgne kommune tilbake (flere)
- Ledergruppen for Nye Songdalen
- ATROP Støtte og ettervernssenter
- Tidligere kommuneoverlege i Kristiansand
- Oversendelse fra Søgne Legesenter på vegne av fastlegene i Søgne og Songdalen
- Kvadraturforeningen & Kvadraturen Gårdeierforening
- Næringsforeningen i Kristiansand
- Skolelederforbundet
- Privatpersoner

Det har vært dialog med Kristiansand kommune og Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) underveis i prosessen.

Statsforvalteren i Agder

Vedlegg 3: Befolkningsframskrivninger

Framskrivning av folketallsutviklingen til år 2050

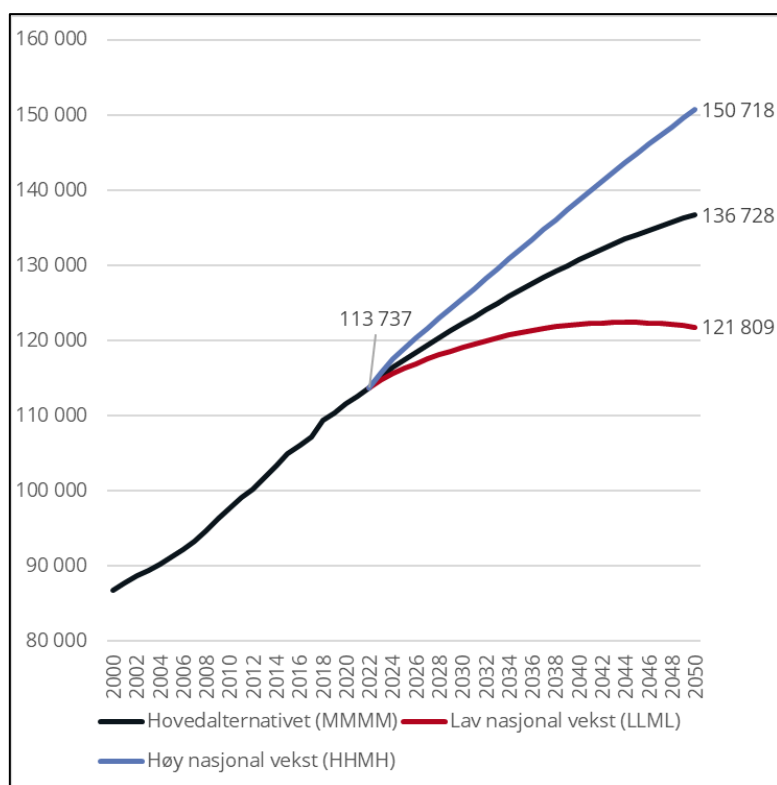

1. Framskrivning av folketallsutviklingen til år 2050

Vi presenterer her to ulike befolkningsprognoser – fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og Telemarksforsking (Kilde: Telemarksforsking).

SSB har publiserte nye, oppdaterte befolkningsframskrivninger i 2022. Det er tidligere laget tilsvarende i 2018 og i 2020. Kommunevise tall er nå tilgjengelig fram til 2050. Tallene for dagens Kristiansand kommune er vist i figur V3.1. Kommunen anslås her å vokse med ca 20% fra 2022 til 2050 i middelalternativet. SSB gir ikke tall for de tidligere kommunen i dette materialet. Til slutt i dette kapitlet sammenligner vi med 2018-prognosen fra SSB.

Befolkningsframskrivninger beregner framtidens befolkning basert på forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring. SSB opererer med 3 hovedalternativer: Lav nasjonal vekst (LLML), middels nasjonal vekst (MMMM) og høy nasjonal vekst (HHMH). SSBs hovedalternativ MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring anses normalt som det mest realistiske alternativet.

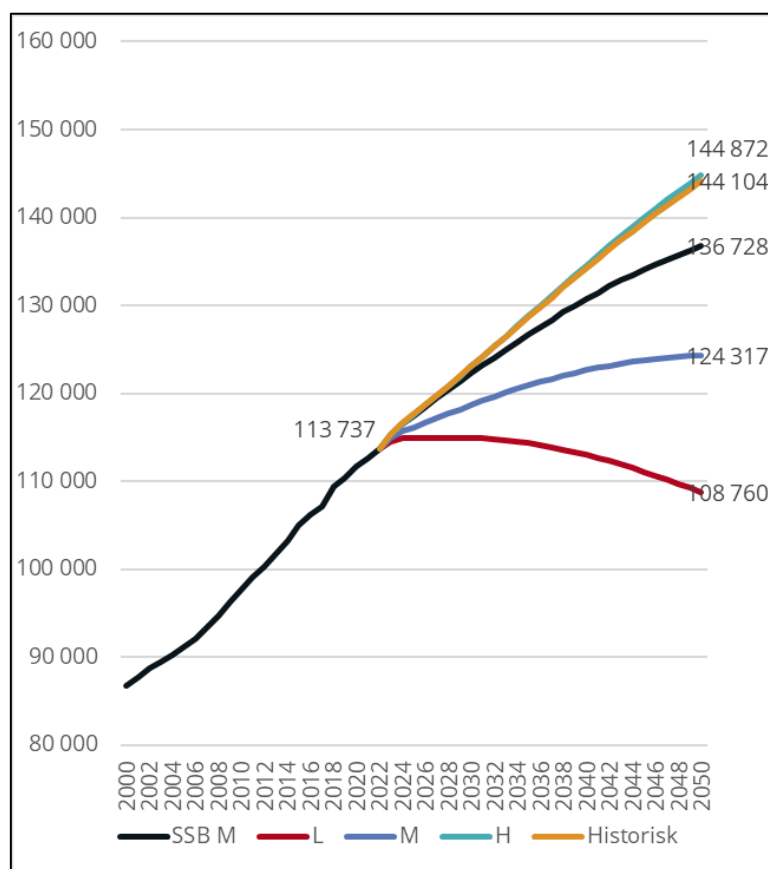

Figur V3.1: Befolkningsframskrivninger 2022-2050 fra SSB. Historisk utvikling 2000-2022. Kristiansand kommune. Kilde: SSB

Befolkningsprognosene fra Telemarksforsking (2022) er et nyttig supplement til SSBs framskrivninger, og gir alternative perspektiver på den framtidige utviklingen. Framskrivningene

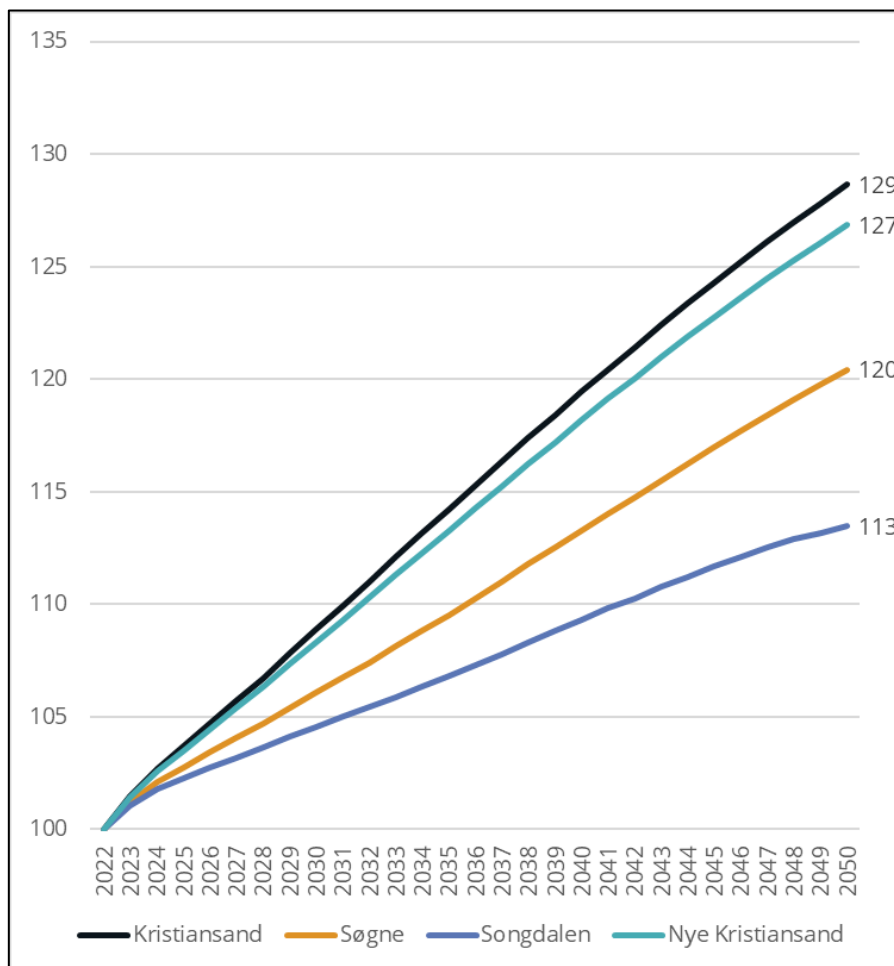
er basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Hensikten er å få fram mulighetsrommet for befolkningsvekst, altså hvor mye folketallsveksten kan påvirkes lokalt. Attraktivitetsverdiene er hentet fra analyser av attraktivitet for de ti siste årene. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskrivning for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i middelalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for kommunen. Vi har ulike scenarier for utviklingen av folketallet i kommunen, alt etter hvor høy attraktivitet kommunen har i framtiden. Et scenario er at en lykkes med å skape høy og positiv attraktivitet for både bosetting og næringsliv (H). Vi har også et scenario der den framtidige attraktiviteten er lav (L). Forskjellen mellom scenariet med høy og lav attraktivitet vil vise hvilket mulighetsrom det er for framtidig befolkningsutvikling. Et naturlig scenario er at attraktiviteten er akkurat som middels (M). Det vil gi en vekst i tråd med det som er forventet ut fra de strukturelle forholdene. Det betyr at både flyttetallene og arbeidsplassveksten i næringslivet er lik forventet verdi. Et siste scenario er at attraktiviteten for kommunen blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene.

Disse resultatene er vist i figur V3.2. Her er data for tidligere Kristiansand og dagens kommune koblet sammen til en tallserie. Kristiansand har hatt relativt høy samlet attraktivitet de siste 10 årene. Hvis attraktiviteten for kommunen blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene er det anslått et folketall på 144.100 i 2050.

Figur V3.2: Befolkningsframskrivinger 2020-2050 fra Telemarksforskning. Historisk utvikling 2000-2022. Kristiansand kommune. Kilde: SSB/TF

I figur V3.3 er vist utvikling for ulike deler av Kristiansand kommune fra 2022 til 2050, dvs. utvikling på grunnkrets/delområdenivå som tilsvarer de gamle kommunene før sammenslåing. Det er tatt utgangspunkt i scenariet for historisk utvikling. Fra 2022 til 2050 er det anslått en vekst for nye Kristiansand på 27 prosent. For de gamle kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen er det anslått en utvikling på hhv. 29 prosent, 20 prosent og 13 prosent.

Figur V3.3: Befolkningsprognoser fra Telemarksforsking 2022-2050. Indeksert utvikling 2022=100. Delområder Kristiansand kommune. «Nye Kristiansand» er her brukt som betegnelse på dagens kommune. Kilde: SSB/TF*Kilde: SSB/TF

I tabell V3.1 er tallene vist med fordeling på aldersgrupper. Hvis vi ser på utvikling i ulike aldersgrupper fra 2022 til 2050, er det anslått en høyere vekst i aldersgruppene under 66 år i Kristiansand-delen enn i Søgne og Songdalen. I de eldste aldersgruppene er det anslått høyest vekst i aldersgruppen 67-79 år i Søgne, mens det i aldersgruppen 80 år og eldre er anslått høyest vekst i Songdalen.

Tabell V3.1: Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning 2022-2050. Delområder Kristiansand kommune. Kilde: SSB/TF

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Nye Kristiansand
0-5 år	20,7 %	8,9 %	-1,6 %	17,9 %
6-15 år	17,5 %	3,1 %	-7,1 %	14,2 %
16-19 år	29,1 %	7,7 %	-5,6 %	24,5 %
20-66 år	18,4 %	13,8 %	3,4 %	17,0 %
67-79 år	53,6 %	29,8 %	66,1 %	51,4 %
80+	170,4 %	189,7 %	162,7 %	171,9 %
Totalt	28,7 %	20,4 %	13,5 %	26,9 %

Hvis vi sammenligner tallene i figur V3.3 med SSB sin prognose for de tre gamle kommunene fra 2018, er det nokså store avvik, og særlig for Songdalen. 2018-tallene fra SSB viser at Songdalen vokser med 31% fra 2018 – 2040, mens Søgne og Kristiansand begge vokser med 20% i samme periode. De nye tallene fra Telemarksforskning viser motsatt bilde, at Songdalen har en klart svakere vekst enn de to andre. Det kan her bemerkes at SSB sin befolkningsframskriving fra 2018 har vært nokså bredt kritisert, bl.a. for å være for optimistisk for en del mindre kommuner.

Samlet oversikt over Kristiansand kommunes virksomhet og eierskap		
Kilde: Kristiansand kommune	https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/politikk-og-organisasjon/eierskap/eierposisjoner	
	Kristiansand kommune økonomiplan 2023-2026	
Område (nivå 1)	Evt. område (nivå 2)	Merknad
Kristiansand Havn KF		
3 - INTERKOMMUNALE SAMARBEID SOM ER EGNE RETTSSUBJEKTER		
3.1 - Interkommunale politiske råd etter kommuneloven kapittel 18		
Region Kristiansand Interkommunale Politiske Råd (IPR)	Interkommunalt politisk råd for kommunene Kristiansand, Birkenes, Iveland, Lillesand, Lindesnes og Vennesla. Samarbeidet skal drive med interessepolitikk, tjenestesamarbeid og skape møteplasser	
3.2 - Kommunale oppgavefellesskap etter kommuneloven kapittel 19		
Areal og transportplansamarbeidet i Kristiansandsregionen		
Midt-Agder Friluftsråd		
Øtra interkommunale avløpsanlegg	Sammen med Vennesla - eie og drive felles avløpsledning fra Hunsfoss til dyputslipp i Kristiansandsfjorden	
Kristiansand og Vennesla interkommunale avløpsanlegg (KVIA)	Sammen med Vennesla - felles hoved kloakkledning fra Mosby til Odderøya renseanlegg	
Sandriphaia fritidspark	Tilrettelegge og drive anlegg for vinter- og sommeridretter, og fremme friluftaktiviteter for allmennheten	
4 - INTERKOMMUNALE SELSKAPER ETTER IKS-LOVEN		
Kilden Teater og konserthus for Sørlandet IKS	Drive Kilden Teater og konserthus	
Kristiansandsregionen brann og redning IKS		
Vest-Agder museet IKS		
Konsesjonskraft IKS	Forvalter av konsesjonskraft	
Etableresenteret Vest-Agder IKS	Bedriftsetablering	
Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder IKS		
Agder kommunerevisjon IKS		
Vestfold, Telemark og Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS)	Ivaretar sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene	
Kristiansand Havn IKS	Ble opprettet som interkommunalt selskap 01.01.2021. Selskapet eies av kommunene Kristiansand (80 %) og Lindesnes (20 %).	
5 - SELSKAPER SOM KRISTIANSAND KOMMUNE HAR EIERINTERESSER I		
5.1 - Heleide aksjeselskaper (direkte eller gjennom annet heleid AS)		
Kristiansand næringselskap AS (KNAS)	Eiendomsutvikling	
Kanalbyen utvikling AS	Byutvikling i havneområdet	
Kristiansand Kino Holding AS*	Utøver eierskap i Kr.sand kino	
Kjøkkenservice Industrier AS	VTA	
Via Partner AS	Attføringstjenester	
Bredalsholmen Eiendom AS	Bygge og eie bygninger i Kr.sand	
M/S Maarten AS	Charter og sightseeing	
Sørlandshallen Eiendom AS	Drifte Sørlandshallen	
Songvaar Vekst AS	VTA	
Søgne Industriselskap AS	Fremme industrireisning i Søgne	
*Indirekte eierskap gjennom Kristiansand Kino Holding AS:		
Kristiansand Kino Eiendom AS	Fast eiendom knyttet til Kr.sand kino	
5.2 - Andre aksjeselskaper med kun offentlige eierinteresser		
Avfall Sør Holding AS*	Renovasjonsvirksomhet	
Returkraft AS	Mottak og behandling av husholdningsavfall	
Agder kollektivtrafikk AS	Tilby kollektivtransport	
Sørnorsk filmsenter AS	Faglig og kunstnerisk utvikling av filmproduksjon	
Visit Sørlandet AS	Reiseliv, kultur og opplevelsesnæringen i regionen	
Sørlandets Europakontor AS	Utvikling av samfunns- og næringsliv/kunnskapssenter for EU/EØS-saker	
*Indirekte eierskap gjennom Avfall Sør Holding AS:		
Avfall Sør AS	Innsamling av husholdningsavfall og avløpslam	
Avfall Sør Næring AS	Næringsavfall til deponi	
Avfall Sør Eiendom AS	Investere i fast eiendom	
5.3 - Aksjeselskaper/andre selskaper som også har private eierinteresser		
Agder Energi AS	Energiproduksjon	
Setesdal bilruiter AS	Kollektivtransport	
Varødd AS	VTA	
Innoventus Sør AS	Utvikling av nye produkt- og forretningsideer	
Gimleveien 28 AS	Eiendomsutvikling	
Torvmoen AS	Fast eiendom	
IUSUS AS	Markedsføring reiseliv	

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 504

4804 ARENDAL

Vår ref.:
2022020772-101
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:

Dato:
19.12.2022

Svar på spørsmål om arbeidsplasser og interkommunalt samarbeid

Det vises til epost mottatt 30. november med tre spørsmål om oversikter arbeidsplasser og interkommunalt samarbeid. Her følger svar på de tre spørsmålene.

Spørsmål 1: Stedsavhengige stillinger

Spørsmål: Tidligere oversendt informasjon viser at kommunen pr april 2022 hadde 8790 fast ansatte (målt som stillinger, antall personer kan være litt lavere). Hvor mange av disse ansatte er stedsuavhengige – og hvor mange er i stedsavhengige stillinger? (omtrentlig anslag holder)

Svar: Begrepene stedsavhengige og stedsuavhengige tjenester kan forstås på flere måter. Under finner dere en tabell som viser omtrentlig fordeling av kommunens faste stillinger fordelt på ulike typer stedsavhengige og stedsuavhengige stillinger pr november 2022. Kategorisering tar utgangspunkt i de samme kriteriene som ble benyttet i forbindelse med utarbeidelse av flytteplaner for kommunesammenslåingen.

Type	Andel
Stedsavhengige	
S-1 Steder hvor brukerne oppholder seg for å få tjenester: For eksempel skoler, barnehager, SFO, sykehjem, bemannede boliger	68%
S-2 Tjenester som har baser i et eller flere lokalområder, mens selve tjenesten utføres desentralt: for eksempel tekniske driftstjenester, hjemmebaserte tjenester (soner), frisklivscentralen, fritidsklubber og ambulante tilbud.	19%
S-3 Tjenester med publikumsmottak for eksempel: Bibliotek, servicetorg, helsestasjoner	2%
Stedsuavhengige	
SU-1 «sektorovergripende funksjoner» som kan sitte hvor som helst: personalavdeling, regnskapstjenester, arkiv/dokumentsenter, IKT drift, innkjøpstjenester, lønningskontor etc	3 %
SU-2 stedsuavhengige publikumstjenester som saksbehandlings- og forvaltningsoppgaver. Eksempler på slike tjenester finner vi blant annet i NAV, plan og bygg.	5%
SU-3 Stedsuavhengig når det gjelder fysisk lokalisering, men avhengig av å være lokalisert sammen med andre. Eksempler: politisk sekretariat, staber i tjenesteområdene.	4 %
	100 %

Spørsmål 2: Kontorplasser

Spørsmål: Hvor mange ansatte har sitt faste kontorsted på kommunehusene på Nodeland og Tangvall i dag, og om lag hvor mange sitter på rådhuset eller i nærheten i Kvadraturen? (omtrentlig anslag holder)

Svar: Vi viser til tidligere oversendt informasjon om kontorplasser, med oversikt over antall kontorplasser som inngikk i flytteplanene i forbindelse med sammenslåingen. Oversikten er fra 2019. Vi antar at fordeling av antall kontorarbeidsplasser er omtrent den samme nå som den gang. Det var til sammen 1 783 kontorplasser som inngikk i flytteplanene. Fordelingen på de tre kommunene var slik:

- Kristiansand: 1339
- Songdalen: 131
- Søgne: 313

Spørsmål 3: Interkommunale samarbeid

I rammen under er et bilde av kommunens nettside med hvor eierposisjoner og selskap er vist. Det er en fin nettside som gir god informasjon. Men denne oversikten dekker bare de interkommunale samarbeidene som har eget regnskap. De oppgavefelleskap som ikke har eget regnskap, og alle vertskommunesamarbeid, og evt. andre utformelle samarbeid som ligger direkte i by-kassa, er ikke med. Statsforvalteren mener det er viktig å få et bilde av alt interkommunalt samarbeid, og særlig vertskommunesamarbeid på viktige tjenesteområder, når vi skal vurdere konsekvenser av en evt. deling. Vi er kjent med oversikten pr desember 2017 i kap 5.2 i fellesnemdas grunnlagsdokument fra 2018. Men det har trolig skjedd en del endringer siden 2017. Kan kommunen hjelpe oss med en oppdatert oversikt over dette?

Svar: Vi har utarbeidet en oversikt som viser interkommunale samarbeid før og etter 2020. Vi har tatt utgangspunkt i oversikten som ble utarbeidet i 2017, og innhentet informasjon fra kommunens ulike områder. Det tas forbehold om at oversikten ikke er fullstendig. Vi har funnet det hensiktsmessig å gruppere det interkommunale samarbeidet i to kategorier:

1. Interkommunale samarbeid
2. Nettverkssamarbeid

1. Interkommunale samarbeid

Vi har ikke lyktes med å innhent hjemmel for alle de nye samarbeidene. Hvis Statsforvalteren trenger en fullstendig oversikt for å ferdigstille utredningen, kan dette etterspørres.

Samarbeid	Før 2020	Status etter 2020, samt eventuell hjemmel i ny kommunelov	Ansvarlig område
Lønn	§28 SO+ Krs	Sammenslåing SØ-So-Krs	ØK
Innkjøpsamarbeid	§27 SØ-So-Krs + 3	Sammenslåing SØ-So-Krs Pågår en utredning første halvår 2023 av et IKS for felles innkjøpstjeneste i Agder – sammen med alle kommuner i Agder og Fylkeskommunen.	ØK
Kemnerkontoret-skatt	§28 So-Krs + 1	Overtatt av staten	ØK
Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	§28 SØ- So- Krs + 16	Overtatt av staten	ØK
Barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen	§28 SØ-So-Krs + 2	Sammenslåing SØ-So-Krs Ny avtale andre kommuner etter § 20-2	OPP

Barnevern og mottak	§28 Sø- So- Krs + 25	Barnevernvakta inngår i avtalen som gjelder Barneverntjenesten hva angår Søgne/Songdalen	OPPV
Familie for første gang	Var ikke etablert før 2020	Kristiansand er vertskommune for flere kommuner i Agder. Avtaler basert på § 20-2	OPPV
Alarmtelefon for barn og unge	Nasjonalt tilbud	Überørt	OPPV
Pedagogisk psykologiske tjenester (PPT)	§28 Sø-So	Sammenslåing Sø-So-Krs	OPPV
Grunnleggende opplæring for nyankomne innvandrere	§28 Sø-So	Sammenslåing Sø-So-Krs – Voksenopplæringscenteret på Birkelid nedlagt i 2020.	OPPV
Næringssamarbeid	§28 Krs + 1	Business Region Kristiansand er etablert. Næringssamarbeidet med Birkenes kommune er et avtalebasert samarbeid som ikke fordrer noen endringer etter ny kommunelov.	SI
Region Kristiansand	Politisk nettverk Sø- So- Krs + 4	Sammenslåing Sø-So-Krs Ny avtale andre kommuner etter § 18.1	SI
Region Kristiansand – Dokumentsenteret selger arkivtjenester til selskapet		Iverksatt fra 2022	ORG
Region Kristiansand – eget regnskap hos regnskapstjenesten i Kristiansand	§27 Sø-So-Krs + 4	Kristiansand leverer tjenester (tjenestekjøp) om regnskap og lønntjenester.	ØK
Telemedisinsk sentral (fra prosjekt til drift i 2019)	§28 So-Krs	Kristiansand kommune har ikke lenger ansvar for denne	HM
Utviklingscenter for hjemmetjenester og sykehjem	§28 SO-KRS	Sammenslåing So-Krs Kristiansand har et vertskommuneoppdrag fra direktoratet, for kommuner vest i Agder.	HM
Jegersberg gård rehabiliterings- og kompetansenter	§28 Sø-So-Krs + 2	Sammenslåing Sø-So-Krs Kristiansand kommune er vertskommune for Lillesand og Vennesla. Det er etablert eksterne samarbeidsavtaler med Oslo, Vinje, Arendal, Farsund, Åseral per des 2022	HM
Kommunal øyeblikkelig hjelp døgnopphold	§28 Krs + 2	SØ, So ble del av nye Krs Ikke nye avtaler med andre kommuner	HM
Responscenteret (fra prosjekt til drift i 2018)	§28 Krs + 2	SØ, So ble del av nye Krs. Kristiansand koordinerer avtaleforvaltningen for Agderkommunene i vertskommunesamarbeidet	HM
Kristiansand legevakt	§28 Sø- So- Krs + 9	Sammenslåing Sø-So-Krs Nylig reforhandlet avtale. Deltakende kommuner: Birkenes, Lillesand, Vennesla, Iveland, Åseral, Hægebostad, Lyngdal Nord.	HM
Søgne og Songdalen legevakt	§28 Sø-So	Sammenslåing Sø-So-Krs	HM
Stiftelsen Vest-Agder krisesenter	§28 Sø- So- Krs + 16	Sammenslåing Sø-So-Krs	HM
Kemnerkontoret-skatt	§28 So-Krs + 1	Overtatt av staten Arkivansvaret for sakene ved tidl. kemnerkontor er fortsatt hos Kristiansand. Det må avklares videre eierskap for å kunne ivareta innsynsforespørsler.	ØK og ORG
Interkommunal vigselordning	§28 Sø-So-Krs	Sammenslåing Sø-So-Krs	ORG

KR-IKT	§28 So- Krs + 3	Sammenslåing SØ-So-Krs IKT-samarbeidet ble lagt ned i 2018	ORG
Personvernombud	§28 SØ-So-Krs	Sammenslåing SØ-So-Krs	ORG
Gjeldsrådgiver	§28 So- Krs + 4	Sammenslåing SØ-So-Krs Usikkert om nye Kristiansand har avtale med andre kommuner	KI
Sandripeia fritidspark	§27 SØ-So-Krs + 1	Sammenslåing SØ-So-Krs Det foreligger ikke ny avtale	BS
Interkommunalt beredskap ved akutt forurensning (IUA).	§27 SØ, SO, KRS +8	Ny avtale skal utarbeides i 2023	BS
Midt Agder interkommunale akuttforurensning	§27 SØ-So-Krs + 8	Utgår - er samme som IUA	
Otra interkommunale avløpsanlegg	§27 Krs + 2	Uberørt	BS
Kristiansand og Vennessla interkommunale avløpsanlegg	§27 Krs + 1	Uberørt	BS
ATP-samarbeid for Kristiansandsregionen	§27 SØ-So-Krs + 7	Sammenslåing SØ-So-Krs ATP-samarbeidet etableres som et eget interkommunalt politisk råd etter reglene i kommuneloven, §19-4	BS
Nullvisjonen i Søgne, Songdalen og Vennessla	§27 SØ-So + 2	Videreført i nye Krs	BS
Oppmålingskontor	§28 SØ-So	Sammenslåing SØ-So-Krs	BS
Midt-Agder friluftsråd	§27 SØ-So-Krs + 5	Sammenslåing SØ-So-Krs Ny avtale andre kommuner etter § 19-1	BS
VAVA-Vannassistenten i Vest-Agder	§27 SØ-So-Krs + 12	Sammenslåing SØ-So-Krs Det foreligger ikke ny avtale	BS
Høllen interkommunale renseanlegg	§28 SØ-So	Sammenslåing SØ-So-Krs	BS
Vassdragsstyret for Nedre Otra	Kristiansand og 3 andre kommuner, AFK m.fl. SØ og So ikke med	Ikke inngått ny avtale etter sammenslåing	BS
Samarbeidsavtale koordinator for vannområdene Topdalselva, Otra og Lygna.		Etablert i ny kommune. Kristiansand og 6 andre kommuner og fylkeskommunen. Birkenes kommune er vertskommune. Ikke tatt stilling til hjemmel i kl.	BS

2. Nettverkssamarbeid

De interkommunale samarbeidsnettverkene i Agder er ofte enten på Agder-nivå eller på kommuneregion-nivå (Region Kristiansand). I Region Kristiansand ble nye Lindesnes kommune en del av samarbeidet etter sammenslåingen. De fleste fag- og ledernetverkene eksisterte før sammenslåingen, og da var alle tre kommuner representert. Som resultat av sammenslåingen ble representasjonen redusert fra tre til en kommuner. Ved eventuell deling vil det igjen bli aktuelt å vurdere hvordan de nye kommunene skal være representert og hvilke nettverk de prioriterer å delta i.

Fag -og ledernetverkene i **Region Kristiansand**:

- Kommunedirektørutvalget i Kristiansands-regionen
- KRIM-nettverket
- Folkehelsenettverket
- Helse-, sosial og omsorgsnettverket
- Oppvekstnettverket
- Arbeidsgivernettverket
- Næringsnettverket

Fag og ledernetverk på **Agder-nivå:**

- Kommunedirektørkollegiet Agder
- Helsefelleskapet OSS, og det interkommunale samarbeidet KOSS (kommunalt overordnet strategisk samarbeid)
- Overordnet samarbeidsorgan mellom kommuner, SSHF og UiA (OSO)
- Regional koordineringsgruppe (RKG) e-helse
- Regional koordineringsgruppe oppvekst og utdanning
- Digi Agder
- Arbeidsgivernetverk Agder

Med hilsen

Anne Aunevik
Rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Kopi: Statsforvalteren i Agder v/Janne Duesund
Statsforvalteren v/ Dag Petter Sødal

SØKNAD OM DEKKJING AV UTGIFTER TIL KOMMUNEDELING

Innleiing

Ålesund kommune syner til Stortingets vedtak 14. juni 2022 i handsaminga av Prop. 113 LS (2021-2022) Deling av fylker og Ålesund kommuner og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn) og Prop. 127 S (2021-2022) Tillegg til Prop. 113 LS (2021-2022), og søker med dette om å få dekt utgifter knytt til arbeidet med deling av kommunen og etablering av Haram kommune og Ålesund kommune slik det går fram av søknaden og vedlagte detaljbudsjett. Alle kostnader er i 2022-kroner.

På bakgrunn av Stortingets vedtak fekk Ålesund kommune eit brev frå Kommunal og distriktsdepartementet datert 20. juni med informasjon om den vidare prosessen med deling av fylkeskommunar og kommunar etter Stortingets vedtak og søknadsfrist for økonomisk kompensasjon. I brevet er det gjort nærare greie for den økonomiske kompensasjonsordninga frå staten for utgifter knytt til gjennomføringa av delingsarbeidet. For å kunne ta imot kompensasjon frå staten, må kommunane og fylkeskommunane sende søknad til Kommunal- og distriktsdepartementet innan 8. november 2022.

I brev frå Kommunal- og distriktsdepartementet datert 11. februar 2022 går det fram at det berre er direkte delingskostnader som vert kompensert. Departementet grupperer dei direkte delingskostnadane inn i tre kostnadstypar:

- Prosjektleiing og prosjektorganisering
- Naudsynte tilpassingar av IKT-system
- Intern og ekstern informasjon om delinga.

I brevet minner departementet også om dei føringane som er gitt for søknadane i brev datert 11. februar 2022:

- Søknadene skal basere seg på en svært nøktern tilnærming til hva som er absolutt nødvendig for å gjennomføre delingsprosessen.
- Utgifter som kan unngås, vil ikke bli kompensert.
- Det vil ikke være aktuelt å dekke kostnader i følgende tilfeller:
  - Der et inter- (fylkes-) kommunalt samarbeid etter deling kan sikre fortsatt stordriftsfordeler, som f.eks. felles IKT-systemer og IKT-organisasjon, og man i stedet velger en annen og mer kostbar løsning.
  - Der tiltak kan utsettes til naturlig rullering, som omprofilering av kjøretøy.

Krav til søknaden

Departementet presiserer i sitt brev at det må gå fram av søknaden at dei beløp som vert søkt dekt må gjelde eingongskostnader som er direkte knytt til å gjennomføre delinga, og som ikkje kan unngåast. Søknaden skal innehalde ei generell skildring av dei løysningane som er valt i gjennomføringa av delinga, mellom anna om samarbeid mellom dei nye fylkeskommunane/kommunane er vurdert.

Kvar fylkeskommune og kommune som skal delast, skal sende ein søknad om kompensasjon. Søknaden skal omfatte alle kostnadane som vert søkt kompensert. Det vil ikkje bli gitt høve til å dele opp i fleire søknadar. Frist for kommunen til å sende søknad til departementet er 8. november 2022.

Om budsjettet

Konsultentselskapet BDO utarbeidde i februar 2022 ei konsekvensutgreiing for kommunedelinga. Her vart kostnadane knytt til kommunedelinga estimert til å kunne bli ein stad mellom 60 og 70 millionar kroner. Legg merke til at BDO byggjer sitt kostnadsestimat på tilskotet kommunen fekk i samband med kommunesamanslåinga i 2020 (60 millionar kroner til å dekkje eingongskostnadar). Det er dessutan vesentleg meir arbeid å skulle byggje to nye kommunar enn å byggje ein ny kommune, noko som gjer at estimatet til BDO er altfor lavt. Merk også at BDO i utgreiinga skriv «*En rekke sentrale ledere og medarbeidere vil få betydelig arbeidsbelastning og bruke mye tid på en ny prosess og tilrettelegging for en eventuell ny kommune. Denne ressursbruken er ikke mulig å tallfeste. Dette er tids- og ressursbruk som alternativt kunne vært brukt til tjenesteutvikling, bedret styring og ledelse*».

Ålesund kommune sine egne utrekningar syner at BDO sitt kostnadsoverslag berre vil dekkje ekstern konsulenthjelp og kostnadar til naudsynte innkjøp. Kostnadar som er knytt til bruk av interne ressursar vil komme i tillegg til dette, og vil vere vesentlege. Bruk av interne ressursar vil fortrenge kritisk produksjon og drift. Kommunen er ikkje dimensjonert for dette, og intern ressursbruk til kommunedelingsarbeidet vil krevje at ein tilfører ny kapasitet til vanleg drift.

For å kunne starte arbeidet med kommunedelinga vedtok kommunestyret i sak 080/22 å løyve 20 millionar kroner til arbeidet, med finansiering i eit venta tilskot frå staten.

Ålesund kommune sin administrasjon har i etterkant av delingsvedtaket i Stortinget utarbeidd eit budsjett for delingsarbeidet. Grunnlag for budsjettet er identifisering av heilt nødvendige prosessar, leveransar og anskaffingar, der ein har gjort estimat for timeforbruk og kostnadar. Der det har vore mogeleg har ein også støtta seg på informasjon frå sentrale leverandørar av programvare og IKT-løysingar til kommunen. Budsjettet er fordelt på hovudgrupper for kostnadar i tråd med føringane frå departementet.

Arbeidsomfanget utfordrar drift og styringsevne

Ålesund kommune er organisert med kommunekassa og dei fire kommunale føretaka Ålesund kommunale eigedom KF, Ålesund brannvesen KF, Møre og Romsdal 110-sentral KF og Ingebrigt Davik-huset Ålesund KF. I kommunekassa er det fire kommunalområder med meir enn 250 under-einingar registrert i Brønnøysundregistrene. I tillegg kjem interkommunale selskap og samarbeid.

Til saman er det over 6 400 tilsette i kommunen som utfører om lag 4 600 årsverk, og det er meir enn 200 ulike datasystem i kommunen i dag.

Ein norsk kommune er kanskje ein av dei mest komplekse og samansette organisasjonane som finns. Dette gjeld både breidda i tenestespekteret, talet på fagområde, breidde i lovar og reglar som regulerer verksemda og geografisk spreiding av tenestetilbodet.

Momenta som er lista opp her tilseier at det er eit stort og krevjande arbeid som skal gjerast for å lukkast med å dele Ålesund kommune og å etablere to nye kommunar frå 1.1.24. Det faktum at ein skal etablere to nye kommunar gjer også at det vil vere vesentleg meir arbeid knytt til kommunedelinga enn det var med kommunesamanslåinga i 2020. Sjølv om mange av prosessane og leveransane vil vere dei same, er omfanget av å etablere to nye kommunar mykje større enn det var å etablere ein ny kommune.

Alle kommunalområder, føretak og fagområde vil bli involvert i arbeidet med kommunedeling. Kommunen sine egne utrekninger syner at meir enn 40 % av all normal kapasitet i stabsfunksjonane vil gå med til delingsarbeidet. Dette utfordrar evna til å drifte kommunen i prosjektperioden.

Prosjektleiing og prosjektorganisering:

Ålesund kommunestyre har, med heimel i kommunelova § 5-7, oppretta to utval som skal handsame saker som gjeld førebuing og etablering av Haram kommune og Ålesund kommune frå 1.1.2024. Utvala har funksjonstid fram til dei nye kommunestyra er konstituert i oktober 2023. Utvala har 11 medlemmar kvar.

Det administrative arbeidet knytt til delinga er etablert som eit prosjekt, der kommunedirektørens leiargruppe er prosjekteigarar. Det er to prosjektleiarar i prosjektet, ein for Haram kommune og ein for Ålesund kommune. I tillegg er det etablert fem ulike delprosjekt som vert leia av kvar sin delprosjektleiar. Desse delprosjekta er:

- a) Økonomi
- b) HR
- c) IKT
- d) Avtalar og samarbeid
- e) Politisk sekretariat

I tillegg vil det bli sett ned arbeidsgrupper etter behov i ulike fagområde og i føretaka.

Delingskostnader

Direkte delingskostnader er rekna til å bli om lag 237 millionar kroner målt i 2022-kroner. Det er ikkje økonomisk handlingsrom i Ålesund kommune til å dekkje delar av desse kostnadane av frie inntekter eller fondsmidlar. Kommunen leverte i 2021 ein rekneskap så vidt i balanse, og ligg an til å gjere det same i år. Samstundes har kommunen eit oppsamla meirforbruk på om lag 116 millionar kroner, og saldo på disposisjonsfondet er 0 kroner.

Den største delen av arbeidet med kommunedeling vil måtte gjerast av kommunen sine stabs- og støttefunksjonar. Innanfor desse funksjonane har Ålesund kommune i løpet av det siste året redusert kapasiteten med om lag 50 årsverk. Dette har vore mogeleg mellom anna som følgje av at ein har kunne henta ut stordriftsfordelar frå kommunesamanslåinga.

Arbeidet med å dele kommunen vil i praksis seie at ein skal etablere to nye kommunar. Til trass for at ein i stor grad vil byggje vidare på eksisterande organisering og løysingar, vil det vere vesentleg meir arbeid å dele kommunen enn det var å etablere nye Ålesund kommune. Det skal til dømes etablerast to nye databasar/oppsett i dei fleste fagsystem, noko som i seg sjølv vil vere særskilde arbeidskrevjande.

Ein ser at ein stor del av arbeidet må gjerast av dei tilsette i kommunen. Dette kjem mellom anna av at oppgåvene best kan løysast gjennom bruk av nøkkelpersonell med kjennskap til høvesvis organisasjonen og til fagsystem, og av det faktum at det vil vere lite effektivt og dyrt å nytte konsulentar til mykje av arbeidet. Ein har identifisert dei områda der det er naturleg eller heilt naudsynt å nytte konsulentar, og dette er lagt til grunn i budsjettet.

I praksis inneber dette at arbeidet med kommunedeling føresett frikjøp av kommunens egne tilsette i stort monn. Reduksjonen i administrativ kapasitet det siste året gjer det naudsynt å tilføre kapasitet til å ivareta normale driftsoppgåver i den tida delingsarbeidet går føre seg. Samstundes

vil ein vere heilt avhengig av å kunne mobilisere all den kapasiteten som potensielt ligg i bruk av overtidsarbeid. Dette er lagt til grunn som ein føresetnad i utrekning av delingskostnadane.

Kostnadane fordeler seg som følgjer:

Prosjektnr.	Kostnad 2022	Kostnad 2023	Kostnad 2024	Totalkostnad
90204 - Prosjekt-ledelse og organisering	16 197 794	89 810 438	15 512 987	121 521 219
90205 - Tilpasning IKT-systemer	9 085 594	86 990 064	13 563 272	109 638 930
90206 - Kommunikasjon	757 333	5 132 393	48 300	5 938 025
Totalsum	26 040 720	181 932 895	29 124 559	237 098 174

Som eit grunnlag for arbeidet med organisering er det blitt utarbeidd ein kartleggingsrapport om interkommunalt samarbeid og eigarskap. Rapporten vart handsama i Ålesund kommunestyre 15.9.22, der det i sak 116/22 vart gjort følgjande vedtak:

«Ålesund kommunestyre tek rapporten «Deling av Ålesund kommune, Kartleggingsrapport om interkommunalt samarbeid og eigarskap» til vitande.

Prinsippa som er beskriver i rapporten skal leggast til grunn for det vidare arbeidet.

Landbrukstenester: Utvalet viser til rapporten som seier at Ålesund kommune 2024 held fram som vertskommune for samarbeid. Utvalet ber kommunedirektøren sjå på om Ålesund skal ha eige landbrukskontor. Før samanslåinga selde Ørskog landbrukstenester til blant anna Skodje og Ålesund.

En framtidig organisering må være med utgangspunkt i at en har nok kapasitet i organisasjonen til å levere tjenester til andre kommuner».

Kartleggingsrapporten er ein del av søknaden om å få dekt alle naudsynte utgifter til delingsarbeidet, og er lagt ved. Kartleggingsrapporten peikar på aktuelle samarbeidsområder mellom dei to nye kommunane, og er førande for delingsarbeidet. Dette er heilt i tråd med føringane frå departementet om å søkje dei mest kostnadseffektive løysingane.

Prosjekt-leiing og organisering

Organisasjonsdel	Kostnad 2022	Kostnad 2023	Kostnad 2024	Sum proj. 90204
Brann	592 789	1 778 367	-	2 371 156
Delprosjekt avtaler og samarbeid	1 129 347	3 672 983	1 011 207	5 813 538
Delprosjekt HR	345 000	13 068 313	138 000	13 551 313
Delprosjekt IKT	408 681	2 794 443	630 689	3 833 813
Delprosjekt økonomi	64 295	1 704 614	163 091	1 932 000
Helse	2 194 200	6 642 975	-	8 837 175
Oppvekst	2 124 091	10 774 309	-	12 898 400
Organisasjon	4 682 506	18 295 931	13 570 000	36 548 438
Prosjektledelse	3 393 938	25 039 813	-	28 433 750
Samfunn	1 064 571	4 524 429	-	5 589 000
ÅKE	198 375	1 514 263	-	1 712 638
Totalsum	16 197 794	89 810 438	15 512 987	121 521 219

Den største delen av delingskostnadane er knytt til prosjekt-leiing og organisering. Alle dei fem delprosjekta, og alle tenesteområda som på ein eller annan måte blir involvert i delingsarbeidet, vil ha kostnadar knytt til både prosjektleiing og til arbeid med organisering. Naturleg nok er denne kostnadsgruppa størst for prosjektleiing, kommunalområdet Organisasjon og delprosjekt HR. Dei største kostnadane dreier seg til prosjektleiing, frikjøp av tillitsvalde og vernetenesta, arbeid med å gjennomføre kartleggingsamtalar med tilsette, utarbeiding av nye arbeidsavtalar, godtgjersler til folkevalde og ikkje minst arbeid med ei rekkje saker som skal til politisk handsaming.

Tilpassing IKT-system

Organisasjonsdel	Kostnad 2022	Kostnad 2023	Kostnad 2024	Sum prosj. 90205
Brann	639 688	1 919 063	-	2 558 750
Delprosjekt avtaler og samarbeid	2 075 476	21 296 836	-	23 372 313
Delprosjekt HR	-	2 570 250	-	2 570 250
Delprosjekt IKT	3 332 800	38 034 744	12 981 686	54 349 230
Delprosjekt økonomi	2 687 959	17 750 076	422 102	20 860 138
Helse	77 625	1 505 063	-	1 582 688
Oppvekst	-	1 844 600	-	1 844 600
Organisasjon	165 723	803 152	-	968 875
Samfunn	-	301 875	-	301 875
ÅKE	106 323	964 406	159 484	1 230 213
Totalsum	9 085 594	86 990 064	13 563 272	109 638 930

Ålesund kommunestyre gjorde 15.9.22 i sak 117/22 Prinsippavklaringar for IKT ved kommunedeling følgjande vedtak.

- *IKT-infrastruktur for dei nye kommunane skal etablerast innanfor rammene for økonomisk kompensasjon for delingskostnadar slik dei er gjeve av Kommunal- og distriktsdepartementet.*
- *Haram 2024 skal etablerast som ein kommune i eKommune-samarbeidet på linje med kommunane Sula, Giske og Fjord, og nytte den felles IKT-infrastrukturen i samarbeidet. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå ny avtale med samarbeidskommunane.*
- *Ålesund 2024 skal etablerast som ein kommune i eKommune-samarbeidet saman med kommunane Haram 2024, Sula, Giske og Fjord, og skal levere tenester innan IKT-drift til samarbeidet. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå ny avtale med samarbeidskommunane.*
- *Dagens fagsystem i Ålesund kommune skal som ein hovudregel vidareførast i Haram 2024 og Ålesund 2024. Ein kan avvike frå dette dersom ein i forhandling med leverandørane ikkje oppnår akseptable vilkår, eller det ligg føre andre svært tungvegande grunner.*
- *Gjennom delingsprosessen skal ein ivareta personvern og informasjonssikkerheit på ein god måte, og ein skal ha eit aktivt forhold til personvernombodet frå Interkommunalt arkiv Møre og Romsdal gjennom delingsprosessen.*

Vedtaket i kommunestyret gir viktige føringar for delingsarbeidet. Ålesund kommune har i fleire år drifta eit IKT-samarbeid for fleire kommunar på nordre Sunnmøre. For å sikre lågast mogelege delings- og driftskostnadar knytt til IKT, er det lagt til grunn at Haram kommune tek del i dette samarbeidet, slik dei også gjorde det før kommunesamanslåinga. Vidare er det ein viktig føresetnad at ein legg til grunn å kunne nytte dei same fagsystema som i dag for begge dei to nye kommunane.

Med fleire enn 200 ulike IT-system i bruk er det ein omfattande jobb knytt til tilpassing av IKT-system i arbeidet med å etablere dei to nye kommunane. Hovudpostane i budsjettet er knytt til sentralt IT-arbeid som brukaradministrasjon, nettverksarbeid, brannmurarbeid med meir. Vidare er det knytt store kostnadar til anskaffing av programvare (mellom anna doble lisensar der kostnadane kjem i

2023). Det er vidare knytt sær mykje manuelt arbeid til implementering og oppsett av kjernesystem som arkivsystem, ERP, HRM og verksemdstyringssystem.

Informasjon og kommunikasjon

Organisasjonsdel ▼	Kostnad 2022	Kostnad 2023	Kostnad 2024	Sum prosj. 90206
Brann	187 594	562 781	-	750 375
Oppvekst	-	96 600	-	96 600
Organisasjon	569 739	4 464 386	48 300	5 082 425
ÅKE	-	8 625	-	8 625
Totalsum	757 333	5 132 393	48 300	5 938 025

Arbeidet med informasjon og kommunikasjon knytt til kommunedelinga er vurdert til å bli i underkant av 6 millionar kroner. Meirkostnadane vil i hovudsak oppstå i kommunen i kommunikasjonsavdeling. Dei største kostnadspostane gjeld utvikling av ny nettside og intranett for Haram kommune, informasjonsmøter, trykt materiell og digitale informasjonskanalar.

NOTAT

Til: Statsforvalteren i Agder

Fra: Ingeniørvesenet, Kristiansand kommune.

06.01.2023

Simulering av gebyrutvikling for vann og avløp i perioden 2023-2026 fordelt på de gamle kommunene Songdalen, Søgne og Kristiansand

---

Bakgrunn for notatet

Dette notatet erstatter tidligere oversendt notat av 14.12.2022

Statsforvalter har fått i oppgave å utrede konsekvenser av oppsplitting av Kristiansand kommune til 3 kommuner: Songdalen, Søgne og Kristiansand. I forbindelse med dette arbeidet har Kristiansand kommune ved Ingeniørvesenet (enhet for vann og avløp) fått beregnet årsgebyrene for vann og avløp fordelt på de 3 gamle kommunene. Det er valgt noen forutsetninger for denne beregningen, noe som er redegjort for i dette notatet.

Fordeling av kostnader, både drift og investering, er vist i vedlegg 1, med en forklaring.

Om selvkost

Gebyrene for vann og avløp er beregnet etter prinsippene om selvkost. Bakgrunnen for dette er kort forklart at gebyrene som den enkelte betaler hvert år, så langt som mulig skal reflektere kommunens årskostnad ved å levere tjenesten til innbyggeren.

For mer informasjon om hva selvkost er vises til nettsiden:

www.va-finansiering.no

Dette er en nettside som er drevet av Norsk Vann. Norsk Vann er den nasjonale interesseorganisasjonen for vannbransjen. Norsk Vann eies blant annet av kommuner, kommunalt eide selskaper og kommunenes driftsassistanser og representerer ca. 320 kommuner med ca. 96 % av landets innbyggere.

Forutsetninger/valg

Grunnlag for beregningene er dagens regnskap og budsjett i Kristiansand kommune. Tidligere investeringer er fordelt tilbake til de gamle kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand. Prognose for årsresultatet på vann og avløp i 2022 er lagt inn i beregningsunderlaget. For perioden 2023-2026 er det for nye Kristiansand beregnet VA-gebyr i forbindelse med pågående budsjettprosess og forventes vedtatt i desember 2022. Drifts- og investeringsrammen som ligger i dette budsjettforslaget er lagt til grunn for videre gebyrberegningene fremover, fordelt på de gamle kommunene, så langt det lar seg geografisk gjøre.

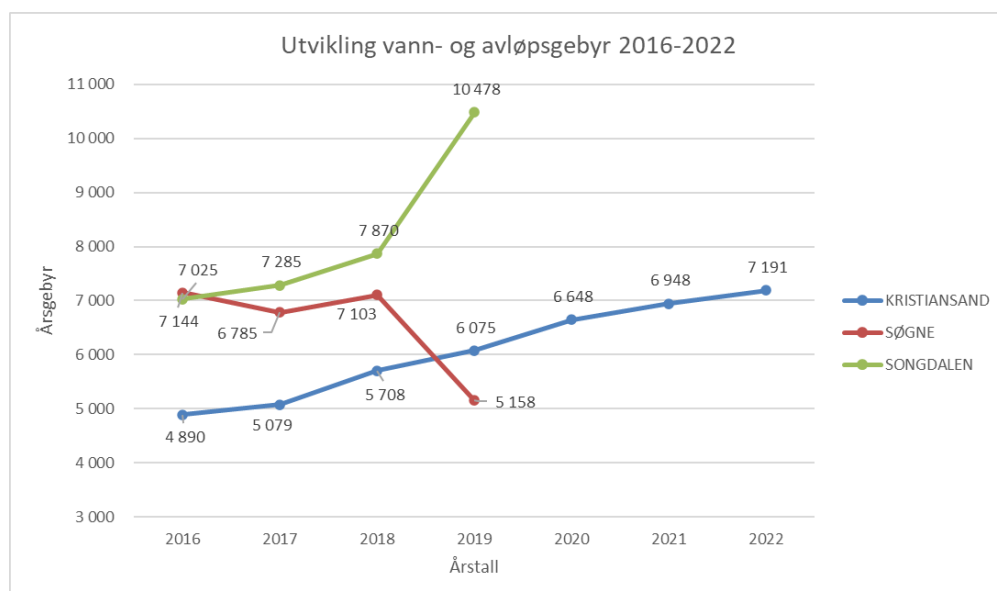
Akkumulert over- eller underskudd på selvkostfond er fordelt tilbake på de gamle kommunene etter innbyggertall, se fordelingsnøkler under. Det ble gjennomført justering av VA-gebyr i de 3 gamle kommunene i 2019, slik at det ved sammenslåingen 1.1.2020 skulle være minst mulig fondsmidler igjen.

Det var samlet fond for de 3 kommunene ved inngangen til 2019 på 19,2 mill. kr, inkludert fondsmidler i det felles interkommunale vannverket. Fordeling som vist i tabell under.

Fond pr 1.1.2019	Vann	Avløp
Kristiansand	11 006 433	11 107 521
Søgne	- 2 028 450	5 644 737
Songdalen	- 1 806 717	- 3 528 213
Tronstadvann interkommunale vannverk	- 1 189 496	
SUM	5 981 770	13 224 045

Kristiansand kommune hadde planlagt bruk av fondsmidlene på avløp gjennom høyere aktivitet på driften, mens man på vann besluttet å redusere fakturagrunnlaget for årsavgiften på vann siste termin (5 mill. kr totalt), slik at fondet ble tilstrekkelig redusert. Søgne og Songdalen justerte gebyrene i budsjettet for 2019 for å få «nullet» ut mest mulig fondsmidler. Spesielt gjaldt dette avløp, der Søgne reduserte årsgebyret betydelig i forhold til 2018, mens Songdalen økte gebyret.

Utviklingen i årsgebyr for en normalhusholdning (120 m² bolig) fra 2016 til 2022 er vist i figur under. Fra 2020 viser den gebyrutvikling for nye Kristiansand kommune.

Tronstadvann interkommunale vannverk fikk noen uforutsatte større kostnader i 2019, bl.a. reparasjon av skader på/ved ledningsnettet etter en styrtregnhendelse i 2018. Underskuddet i 2019 medførte at negativt selvkostfond ble forverret. Fra 1.1.2020 ble vannverket en del av nye Kristiansand og selvkostfondet gikk inn som en del av selvkostfond for vann i kommunens ordinære regnskaper. Etterkalkyle for 2019 viste samlet et fremførbart underskudd på til sammen 5,45 mill. kr.

Fond pr 31.12.2019	Vann	Avløp
Kristiansand	1 152 763	- 2 029 383
Søgne	1 619 974	- 623 606
Songdalen	- 1 158 918	- 995 881
Tronstadvann interkommunale vannverk	- 3 428 222	
SUM	- 1 814 403	- 3 648 870

Saldo på selvkostfondene ble lagt som «oppstartsfond» i nye Kristiansand og i de videre beregninger er det ikke lagt inn en egen tilbakeføring av disse. Saldo på fond har endret seg betydelig siden

1.1.2020 og det er derfor valgt å fordele forventet fondssaldo for 2022 (prognose) tilbake til kommunene i beregning videre fra 2023. Dette er omtalt nærmere i eget punkt under fordelingsnøkler.

Fordelingsnøkler

Det er brukt 4 fordelingsnøkler i selvkostberegningene for vann og avløp.

- Eierbrøk Høllen renseanlegg: 60% Søgne og 40% Songdalen
Driftskostnader for Høllen renseanlegg var delt mellom Søgne og Songdalen kommuner (60/40). Dette var den fordeling av driftskostnader for Høllen renseanlegg som var gjeldende før kommunesammenslåingen i 2020. Deler av avløpet fra Songdalen ble rensset på Høllen renseanlegg.
- Eierbrøk Tronstadvann vannverk: 85% Kristiansand, 9% Søgne og 6% Songdalen
Drifts- og investeringskostnader for Tronstadvann vannverk er fordelt mellom de tre kommunene etter den tidligere brukte eierbrøken. Tronstadvann vannverk forsyner vann til hele Søgne og deler av Songdalen og Kristiansand kommuner. Før kommunesammenslåingen i 2020 var Tronstadvann vannverk et interkommunalt selskap eid av de 3 kommunene. Vannverket ble driftet og bemannet av ansatte fra Kristiansand kommune. Kostnader til drift, avskrivning og renter ble fordelt ut fra mengde vann levert fra vannverket til den enkelte eierkommune. Vannmengde til den enkelte kommune varierte noe fra år til år, men over flere år er fordelingen omtrent som for eierbrøken. Eierbrøk er derfor valgt som grunnlag for gebyrberegningene ved en kommuneoppsplitting, både til fordeling av investeringer som er gjort og driftskostnader.
- Eierbrøk Bredalsholmen – Odderøya RA: 68,7% Kristiansand, 18,8% Søgne og 12,5% Songdalen
For å simulere mest mulig riktig fordeling av kostnader dersom man velger en ny renseløsning for avløp i Høllen, med pumpeledning fra Søgne (erstatte nytt renseanlegg) til Odderøya renseanlegg, via Bredalsholmen, så er kostnadene med bygging av pumpestasjon på Bredalsholmen og felles sjøledning fra Bredalsholmen til Odderøya fordelt på antall personekvivalenter (pe*) som inngår i dagens renseanlegg i Høllen og Bredalsholmen (i hovedsak fra Vågsbygd og Flekkerøya).
* Personekvivalent, pe: Den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn, BOF₅, på 60 g oksygen per døgn. Avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som samlet går til overløp, renseanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør.
- Innbyggertall: 83,6% Kristiansand, 10,3% Søgne, 6,1 % Songdalen
Kostnader for drift eller investeringer som gjelder for hele nåværende Kristiansand kommune er delt forholdsmessig mellom de 3 kommunene basert på folketall. Det er da tatt utgangspunkt i folketallet for 2019, året før kommunesammenslåing. Tabellen viser %-vis fordeling.

Kommune	Folketall 2019	%
Kristiansand	92 282	83,6
Søgne	11 403	10,3
Songdalen	6 706	6,1
Sum	110 391	100,0

Dette gjelder for eksempel for drift av ledningsnett og pumpestasjoner for vannforsyning og avløpshåndtering. Det er vurdert om dette gir et riktig bilde av kostnadsfordelingene for de 3 kommunene, noe som er drøftet senere i notatet.

Andre eksempler på valg av fordeling

Driftskostnader for Rossevann vannverk er lagt i sin helhet til Kristiansand kommune. Dette vannverket forsyner vann til abonnenter i Kristiansand.

Av større investeringer som kommer innenfor perioden 2023-2026 er det gjort ulike valg for fordeling som utdypes nærmere under.

Reservevannforsyning mot Lillesand og utbygging av Grimevann vannverk:

Dette er et prosjekt som skal sikre hele nye Kristiansand en god reservevannforsyning, da man vil få 3 vannverk som på sikt skal kunne levere nok vann til alle innbyggerne, selv om et av dem er ute av drift en periode (eks. ved ombygging, større vedlikehold e.l.). Det er derfor vurdert til å være felles for de tre kommunene. Investeringskostnadene er fordelt prosentvis på de tre kommunene etter innbyggertall. Dette er anbefalt løsning uavhengig av evt. kommuneoppsplitting, kalt modell 1.

For å se på konsekvensen av dersom evt. Søgne vil gå for en egen reservevannsløsning, som de hadde inne i sin økonomiplan i 2019, så er det laget en simulering uten andel fra Søgne, en modell 2. Der er det lagt inn 20 mill. kr. til et eget reservevannverk i 2025 (prisjustert fra opprinnelig budsjett på 15 mill. kr. i 2019). Alle investeringer med vannforsyning fra Lillesand er fordelt på Kristiansand og Songdalen etter innbyggertall i disse to kommuner. Det tilsvarer 93,2% til Kristiansand og 6,8% til Songdalen.

Kapasitetsøkning for Rossevann vannverk:

Denne er vurdert til å være felles for de tre kommunene, da denne utbyggingen vil sikre vannforsyning og reservevann for alle tre kommuner. Investeringskostnadene for utvidelsen er fordelt prosentvis på de tre kommunene etter innbyggertall. Investeringer gjort i eksisterende anlegg og ledningsnett er lagt til Kristiansand.

Dersom Søgne velger å bygge eget reservevann, modell 2, så må også denne investeringen fordeles mellom kun Kristiansand og Songdalen (innbyggertall), dvs. 93,2% til Kristiansand og 6,8% til Songdalen.

Vannledning fra Rossevann til Tangvall:

Denne er vurdert til å skulle dekkes inn av Søgne alene, da den sikrer supplerende vannforsyningen til Søgne kommune. Vannforsyningen blir da tosidig. I tillegg får Søgne kommune da dekket kravene til reservevann, som var et pålegg fra Mattilsynet før kommunesammenslåingen.

Dersom Søgne velger å bygge eget reservevann, modell 2, så utgår denne investeringen.

Renseløsning for Søgne og Songdalen:

Det må etableres en ny løsning for dagens renseanlegg i Høllen. Det er satt av 300 mill. kr i perioden 2023-2026. Det pågår utredning for å pumpe avløpet via sjøledning til Bredalsholmen og videre til Odderøya renseanlegg. Dersom det skal bygges nytt renseanlegg i Høllen er en ramme på 300 mill. kr for lav, da totalkostnaden er grovt anslått til 500 mill. kr. I grunnlaget for gebyrvurderingene er det lagt inn 300 mill. kr i perioden fordelt med 60 % på Søgne kommune og 40 % på Songdalen kommune. Det er Søgne og Songdalen kommuner som har behov for denne investeringen, og det er benyttet samme fordelingsnøkkel som ble benyttet for driftskostnader på Høllen renseanlegg.

Det er i modell 1 ikke lagt inn noen fordeling av kostnader med å eie eller «leie» kapasitet på Odderøya renseanlegg. Kostnadsberegning for sjøledning er ikke ferdig. Anslag for sjøledning og

pumpestasjon i Høllen er ca. 200-250 mill. kr. Dersom man bruke samme modell som Vennesla, med å være medeier i Odderøya renseanlegg, så vil en kapasitet på 32.000 pe tilsvare 20% eierandel i anlegget. Det tilsvarer ca. 112 mill. kr. Siden dette ikke er tilstrekkelig avklart og modell for bidrag til Odderøya RA, ble det først valgt (modell 1) å bruke 300 mill. kr som beregningsgrunnlag for simulering av gebyrutvikling for Søgne og Songdalen og 20 års avskrivningstid. Det er heller ikke fratrukket evt. reduserte investeringskostnader eller inntekter i Kristiansand. Det gav en usikkerhet i hva det betyr for gebyrutviklingen, noe som gjorde at det ble utarbeidet en ny simulering, modell 2. I denne simuleringen er det lagt inn 225 mill. kr. (anslag) for sjøledningen fra Høllen til Bredalsholmen med 40 års avskrivningstid og i tillegg 112 mill. kr i kjøp av 20%-andel av Odderøya renseanlegg, med 20 års avskrivningstid. Dette medfører at Kristiansands investeringsportefølje samtidig reduseres med 100,8 mill. kr. Vennesla eier 10% av Odderøya og vil dermed også få 10% av de 112 mill. kr. tilbake. For å vise en gebyrkonsekvens av denne øvelsen er tiltaket lagt inn i 2025.

Når det gjelder overføringsanlegg Bredalsholmen – Odderøya RA (bygging pågår) og fordeling av dette, så er den beskrevet under fordelingsnøkler, pkt. 3.

Investeringer som ble gjort i kommunene før sammenslåingen i 2020 er tilbakeført som gjeldende for den kommunen.

Fordeling av selvkostfondsmidler:

Akkumulert overskudd på selvkostfond for vann (estimat 11,3 mill. kr ved utgangen av 2022) er planlagt benyttet i 2023 i dagens kommune. Tilsvarende er den samme summen fordelt etter innbyggerbrøk i beregning av gebyr for Søgne, Songdalen og Kristiansand kommuner i 2023.

Akkumulert underskudd på selvkostfond for avløp (estimat 20 mill. kr ved utgangen av 2022) er planlagt å dekkes inn først i fra 2024 og over flere år, for å unngå for store hopp i gebyrøkning. Det akkumulerte underskuddet skyldes i hovedsak renteøkning de siste to år. Det er lagt inn en ekstra inndecking av 6,3 mill. kr i både 2024, 2025 og 2026 i dagens kommune. Da gjenstår en rest på ca. 1 mill. kr i underskudd på fond i 2027. Tilsvarende er den samme summen fordelt etter innbyggerbrøk i beregning av gebyr for Søgne, Songdalen og Kristiansand kommuner i fra 2024-2026.

Beregningsmetode selvkost

Nye Kristiansand kommune bruker systemet Momentum selvkost. Dette systemet benyttet alle 3 gamle kommunene før sammenslåingen, men med litt forskjellige grad av detaljering i beregningsgrunnlaget.

I den nye kommunen valgte man å fordele kostnader på en annen måte enn det som ble gjort før 2020, slik at man i vedlagte beregninger tar utgangspunkt i budsjettene som allerede ligger inne i Momentum for nye Kristiansand og med de fordelingsnøkler som er beskrevet tidligere i dette notatet.

Følgende poster framkommer i sammendraget fra Momentum, men det er i simulering av gebyr valgt å slå sammen alle driftskostnader under en linje (10***lønn), som da inkluderer både lønnskostnader, kjøp av varer og kjøp av både interne og eksterne tjenester. Også Indirekte kostnader er slått sammen i en post (Indirekte driftsutgifter (netto)). Dette er i hovedsak andel av kommunens kostnader til kontorplasser i Rådhuset, IT-systemer, dokumentssenter, regnskap, lønnsavdeling, etc.

10*** Lønn
11*** Varer og tjenester
12*** Varer og tjenester
13*** Tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod.
14*** Overføringsutgifter
Direkte driftsutgifter
Avskrivningskostnad
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer
Kalkulatorisk rente
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer
Direkte kapitalkostnader
Indirekte driftsutgifter (netto)
Indirekte avskrivningskostnad
Indirekte kalkulatorisk rente
Indirekte kostnader
Driftskostnader

+/- Bruk av/avsetning til bundne fond
+/- Overstyring bruk av/avsetning til selvkostfond
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)
Resultat
Selvkostgrad (%)
Selvkostfond 01.01
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond
Selvkostfond 24.12

Kommunen bestemmer selv hva som skal være satsen på tilknytningsgebyr, samt hvor stor andel av de årlige driftskostnadene som bør dekkes inn av årsavgift (fastledd). Det anbefales at årsavgiften dekker ca. 50% av kostnadene og dette har nye Kristiansand valgt å skjele til de siste årene. I gamle Søgne og Songdalen hadde alle abonnenter vannmålere, mens i gamle Kristiansand var det kun pålagt for næringskunder. Kun et lite antall husstander har vannmåler installert. De som har installert vannmåler betaler også en årlig leie for denne. For boliger/hytter som ikke har vannmåler beregnes vannforbruk etter areal, der 1 m² tilsvarer 1,5 m³ vannmengde. For en bolig på 120 m² tilsvarer dette et årlig vannforbruk på 180 m³. Dette kalles for en «normalhusholdning».

På bakgrunn av antall abonnenter og stipulert/beregnet vannforbruk (m³) så genereres satsene for gebyrinntekter. Utgangspunktet er at resultat skal være 0, altså selvkost. Ved bruk av tidligere oppsparte fond eller for inndekking av underskudd vises dette som bruk/avsetning fra selvkost pr. 01.01. Det påløper renter på fondsmidler også. Ved etterkalkyle ved årets slutt gjøres regnskapet opp etter faktisk selvkostrente (5 års SWAP + 0,5%). Eventuelt overskudd/underskudd framkommer som selvkost pr 31.12.

Gebyr i dagens Kristiansand

Figuren under viser dagens gebyrutvikling for vann, avløp og renovasjon i dagens Kristiansand kommune jfr. budsjettforslag for 2023-2026. Tabellen under viser gebyr for en «normalhusholdning» (120m² bolig tilsvarende 180 m³ i forbruk).

Det gjøres oppmerksom på at alle renovasjonstjenester i dag er organisert gjennom et interkommunalt selskap, Avfall Sør. Selskapet eies av Kristiansand og Vennesla i felleskap.

Gebyrene er like i begge eierkommuner og var også dette før kommunesammenslåingen. Det betyr at ved en evt. oppsplitting av nye Kristiansand vil det ikke medføre endringer i renovasjonsgebyr til den enkelte husstand i forhold til hvilken kommune man tilhører. Oversikt over ulike gebyr iht. vedtatt økonomiplan for 2023-2026.

Kommunale avgifter - bolig:						
Gebyr i 2022- priser		2022	2023	2024	2025	2026
Vann	120m2 bolig	2 314	2 665	3 190	3 419	3 727
Avløp	120m2 bolig	4 877	5 800	6 075	6 379	6 749
Renovasjon	3x120L dunker	3 925	3 925	3 984	4 044	4 104
Feiing		315	380	380	390	400
Sum årsgebyr		11 431	12 770	13 629	14 232	14 980
Gebyrendring i kr i forhold til året før			2023	2024	2025	2026
Vann			351	525	229	308
Avløp			923	275	304	370
Renovasjon			-	59	60	60
Feiing			65	-	10	10
Sum			1 339	859	603	748
Gebyrendring i % i forhold til året før			2023	2024	2025	2026
Vann			15,17 %	19,70 %	7,18 %	9,01 %
Avløp			18,93 %	4,74 %	5,00 %	5,80 %
Renovasjon			0,00 %	1,50 %	1,51 %	1,48 %
Feiing			20,63 %	0,00 %	2,63 %	2,56 %
Sum			11,71 %	6,73 %	4,42 %	5,26 %

Simulering av selvkost for vann og avløp (VA)

Det er foretatt to metoder for simulering av VA-gebyr for Søgne, Songdalen og Kristiansand kommune. Begge deler gir samme inntekt til kommunen og skal dekke utgiftene. Simuleringen er gjort for å se om det gir vesentlige endringer i gebyrutviklingen for en normalhusholdning. De to metodene er simulert for alle 3 kommuner.

- Fast andel fra abonnementsgebyr: Dette betyr at det er simulert gebyrutvikling der en tilstreber å fordele abonnementsgebyr (fastledd) og forbruksgebyr (mengdeledd) omtrent som i dag (ca. 50% hver). Abonnementsgebyret vil derfor endres fra år til år.
- Flatt fastledd: Dette betyr at man har simulert gebyrutvikling med likt abonnementsgebyr (fastledd) som man har vedtatt for nye Kristiansand i 2022. Samme abonnementsgebyr er brukt i simulering av alle 3 kommuner og er lagt inn med samme beløp i alle årene fram til 2026.

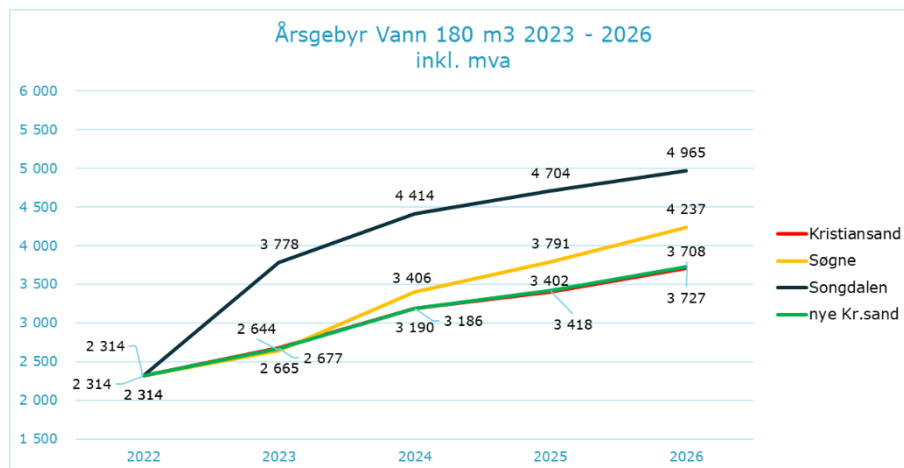
Generelt kan man si at ved å holde fastleddet lavt, vil dette gi lavere totalgebyr for dem med lavt forbruk, (typisk små leiligheter og hytter), mens høyt fastledd gir lavere totalgebyr for storforbrukere (typisk næringsvirksomhet med vannforbruk mer enn 3-5000 m³). Da størstedelen av kostnadene med vann og avløp er faste kostnader uavhengig av forbruk (investeringer i rør og anlegg er uavhengig av produksjonskostnader), så tilsier det at man bør ha en relativ høy andel av inntektene som fastledd, slik at alle abonnenter bidrar til å dekke avskrivningskostnader. Dette selv om de har et lavt forbruk av vann. Sagt på en annen måte; man må betale en rimelig andel for å være tilknyttet og

ha tilgang til vann og samtidig lede bort avløpsvann på en miljømessig forsvarlig måte. Anbefalingen til kommunene er derfor å velge et nivå på abonnementsgebyret (fastleddet) som skal gå til å dekke inn rundt 50% av kostnadene til kommunene på vann og avløp.

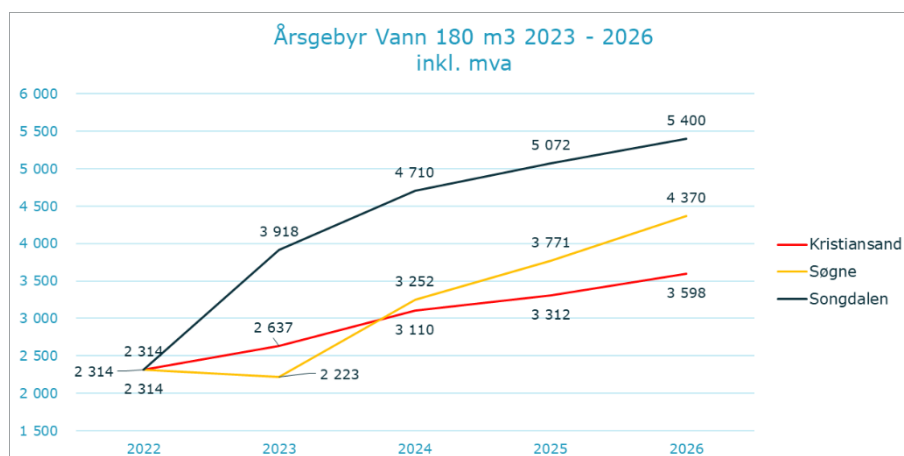
Det er greit å merke seg at bruk av fond til å saldere/supplere budsjettet så vil dette slå ulikt ut når dette fordeles på den enkelte kommune det første året, men fram til 2026 vil mange og store investeringer for alle 3 kommuner bidra til at forskjellene blir store, spesielt på avløp, der Søgne og Songdalen får en stor belastning av det som blir løsningen for Høllen RA, mens Kristiansand allerede har løftet gebyrene for å dekke inn avskrivingskostnadene for Odderøya RA.

Figurene under viser simulering av årsgebyr fra beregningsunderlaget for Søgne, Songdalen og Kristiansand, for de to metodene beskrevet over og etter fordelingsmodell 1, som er beskrevet under fordelingsnøkler tidligere i notatet. Gebyrutvikling i dagens Kristiansand (nye Kr.sand) er vist for alternativet med fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr – da det er slik man har beregnet disse i økonomiplanarbeidet i dagens Kristiansand.

VANN

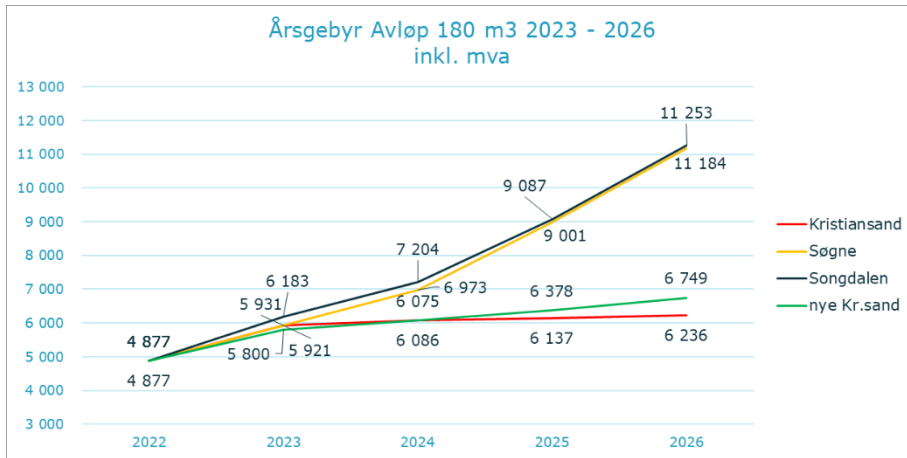

Årsgebyr Vann 2023 - 2026 - fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr (47,1 %)

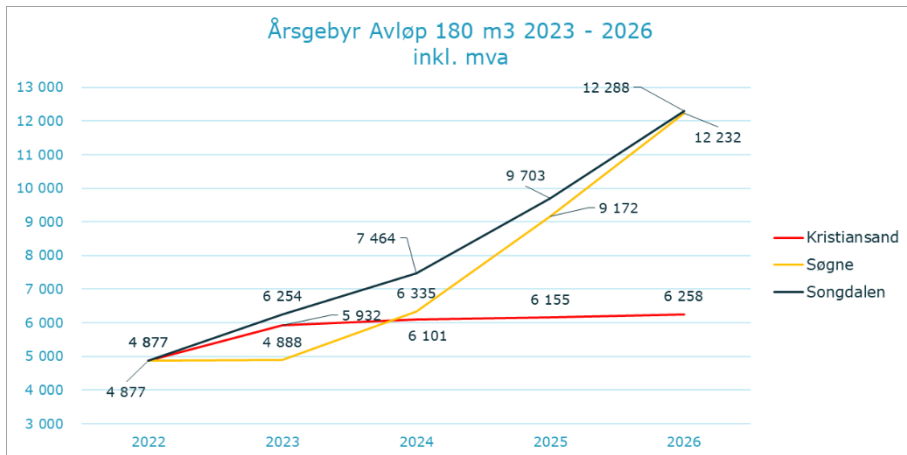

Årsgebyr Vann 2023 - 2026 - flatt fastledd i perioden

AVLØP

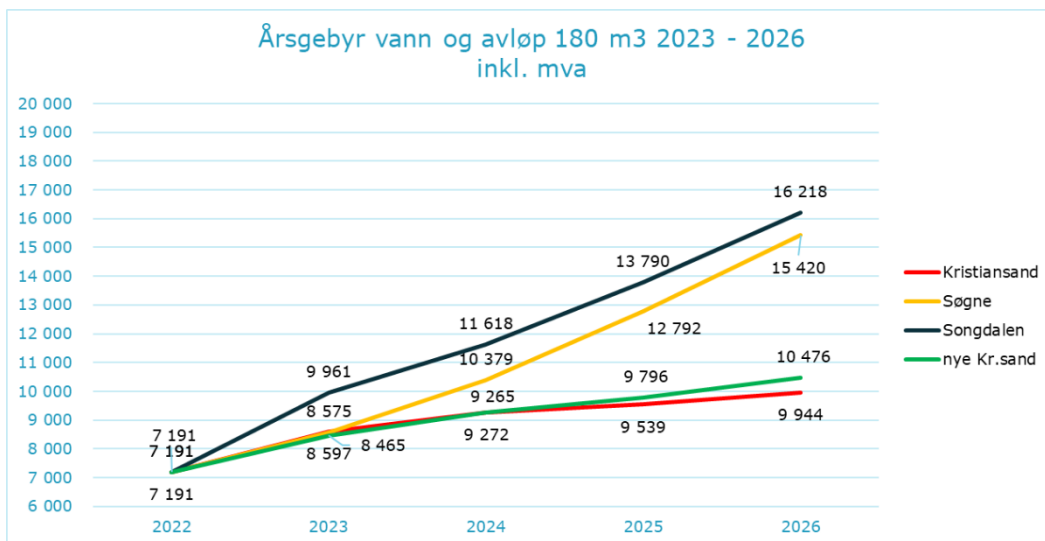

Årsgebyr Avløp 2023 - 2026 – fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr (46,4 %)

Årsgebyr Avløp 2023 - 2026 - flatt fastledd i perioden

Samlet gebyrutvikling – modell 1

Årsgebyr vann og avløp 2023 – 2026 – Fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr

Alternativ simuleringsmodell (modell 2):

Det er i tillegg utarbeidet en alternativ simuleringsmodell, som er nærmere beskrevet under fordelingsnøkler tidligere i notatet. Dette er kalt modell 2.

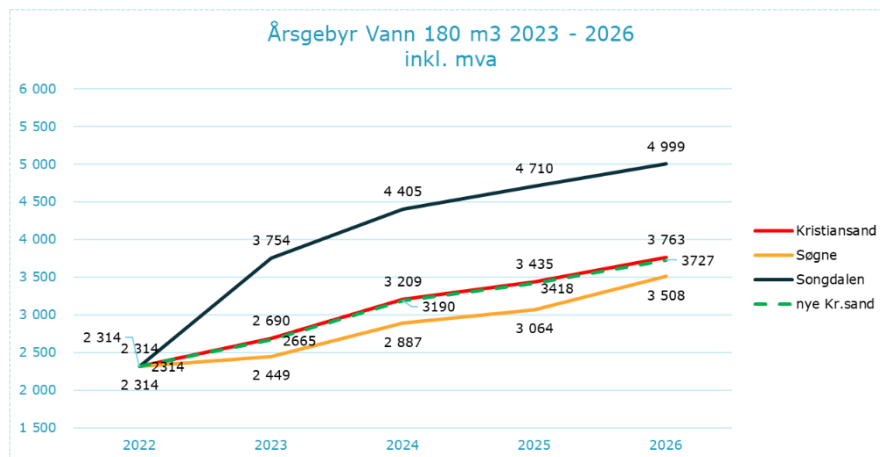
I simuleringen for gebyrutvikling for vann er investering i reservevannsforsyning fra Lillesand kun fordelt på Kristiansand og Songdalen, mens Søgne i denne modellen da må bygge sin egen reservevannsløsning, slik som opprinnelig planlagt i gammel kommune.

I simulering for gebyrutvikling for avløp i modell 2 er det lagt inn et anslag på sjøledning fra Høllen-Bredalsholmen, som er noe redusert i forhold til budsjettpost i økonomiplan for 2023-2026, men det er i denne modellen lagt inn tilleggskostnad med 20% eierandel i Odderøya RA. Formålet med denne simuleringen er å vise kostnadskonsekvenser som dette alternativet medfører for alle 3 kommuner.

Det er kun gjennomført simulering etter den metode som benyttes for gebyrberegning i dagens kommune - «Andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr» på hhv 47,1% for vann og 46,4% for avløp.

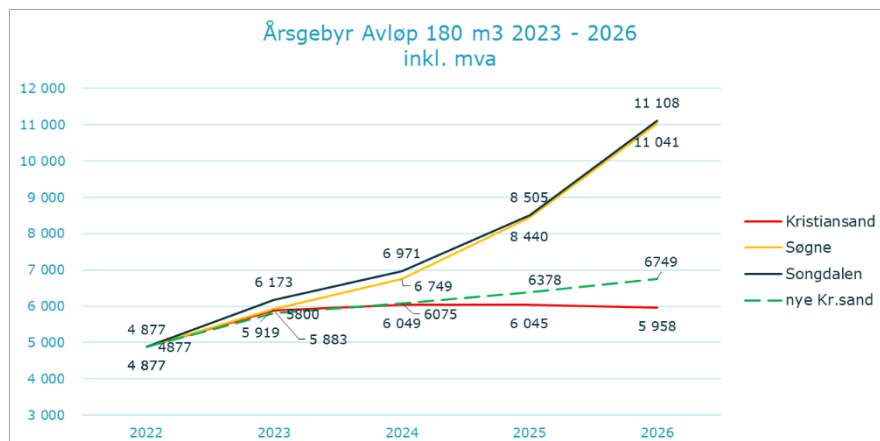
Figurene under viser simulering av årsgebyr fra beregningsunderlaget for Søgne, Songdalen og Kristiansand, fordelt etter modell 2, samt gebyrutvikling i dagens Kristiansand (nye Kr.sand).

VANN

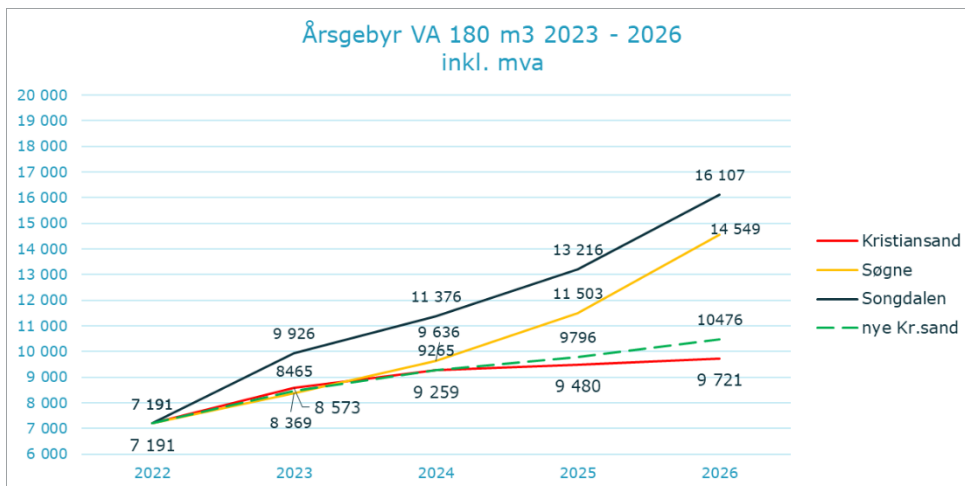
Årsgebyr Vann 2023 - 2026 - fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr (47,1 %)

AVLØP

Årsgebyr Avløp 2023 - 2026 – fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr (46,4 %)

Samlet gebyrutvikling – modell 2

Årsgebyr vann og avløp 2023 – 2026 - fast andel gebyrinntekter fra abonnementsgebyr

Momenter som ikke vises i simuleringene

Det er ikke i noen av simuleringene lagt inn endringer i driftskostnader ved etablering av ny renseløsning for Høllen RA, for nytt fremtidig vannverk i Lillesand og drift av reservevann i Søgne (modell 2). Disse vil komme etter 2026 og er heller ikke grundig nok vurdert på nåværende tidspunkt.

Filvedlegg

Det er i tillegg til notatet også vedlagt følgende:

Exceloversikt vises beregningsgrunnlaget for gebyr for vann og avløp fra 2022 – 2026 for alle 3 kommuner, samt en oppsummering i første fane, både for modell 1 og for modell 2. (2 filer)

Sammenstilling/oversikt over de fordelingsendringene som er gjort for modell 2, der alternativ beregningsunderlag for reservevannsløsning Søgne og alternativt beregningsunderlag for renselanlegg avløp (Odderøya) er vist. (1 fil)

Investeringsoversikt og fordeling av disse er vedlagt i egne excelark for hhv. 2020, 2021, 2022 og samlet for 2023-2026. (4 filer)

Vedlegg 1:

Underlag og fordelingsgrunnlag for simulering av gebyr for en oppsplitting av nye Kristiansand til Søgne, Songdalen og Kristiansand kommuner

I dette vedlegget vises fordeling av driftskostnader ut fra dagens budsjettposter for vann og avløp i nye Kristiansand.

Direkte driftsutgifter

Det er tatt utgangspunkt i budsjett 2022 og forslag økonomiplan 2023-2026

VA Administrasjon:

Driftskostnader for VA administrasjon fordeles mellom kommunene basert på innbyggertall. Andelen fordeles videre med 50% på vann og 50% på avløp. Dette er en innarbeidet modell fra gamle Kristiansand. I hovedsak gjelder dette kostnader til saksbehandling, ledningskartverk, IT-system, mm som er vanskelig å skille på tidsbruk mellom vann og avløp.

Budsjett 2022

Driftsbudsjettet i Nye kristiansand fordelt ut fra fordelingsnøkkel angitt innledningsvis i notatet.

		Nye 2022	2022		
			Søgne Angi prosent	Songdalen Angi prosent	Kristiansand Angi prosent
DRIFT VANN:					
34001	Vann prosess - seksjon	3 188 000	10	6	84
34002	Vannverk	19 537 000	10	6	84
34501	Pumpestasjoner vann	8 484 000	10	6	84
34502	Vannledninger	25 003 000	10	6	84
34003	Rørleggere	-300 000	10	6	84
		55 912 000			
DRIFT AVLØP:					
35001	Avløpsprosess Administra	4 721 000	10	6	84
35003	Avløpsrensing Bredalshol	11 260 000			100
35004	Avløpsrensing Odderøya	20 072 000			100
35301	Avløpsledninger	37 263 000	10	6	84
35302	Pumpestasjoner avløp	13 188 000	10	6	84
35005	Avløpsrensing Høllen	7 357 000	60	40	-
35006	Avløpsrensing Trysnes	268 000	100		
35007	Avløpsrensing Vatneli	1 000 000		100	
		95 129 000			
VA ADMINISTRASJON:					
53064	Plan/prosjekt	7 142 000	10	6	84
53061	Marked og myndighet	8 114 000	10	6	84
53060	Va stab	14 002 000	10	6	84
53062	Va it	2 900 000	10	6	84
510230	ING VA Ledningskart	6 188 000	10	6	84
		38 346 000			

Økonomiplan 2023-2026

Utgangspunktet for budsjett 2023 er budsjett 2022 justert for 2,5% prisstigning og rammeendring. Tilsvarende gjelder for de neste årene, 2,5% prisstigning og evt. rammeendringer. Dette er lagt inn i Momentum, men fremkommer ikke i detaljer, så derfor legges det ved her.

Rammeendring økonomiplan 2023-2026

ØP 2023-2026	Nye Kristiansand	Fordelingsnøkkel			2023	2024	2025	2026	
		Søgne	Songdalen	Krsand					
	Vann								
		Anleggsstrøm	10	6	84	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
		Redusere drift	10	6	84	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
						-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
	Avløp								
		Anleggsstrøm	10	6	84	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
		Høllen renseanlegg	60	40		1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
		Odderøya renseanlegg			100	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
		Pumpestasjoner avløp	10	6	84	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
						6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
		Redusere drift	10	6	84	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
						3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Fra tidligere ramme endring mye allerede tatt hensyn til i budsjett for 2022. Men fra 2024 blir det reduksjon for driftsbudsjettet til Bredalsholmen, da dette da er nedlagt som renseanlegg. Reduksjonen er fordelt 100% til Kristiansand.

ØP 2022-2025	Nye kristiansand	Fordelingsnøkkel			2022	2023	2024	2025
		Søgne	Songdalen	Krsand				
	Vann							
		Pumpestasjoner vann			-625 000,0	-625 000,0	-625 000,0	-625 000,0
		Vannledninger			-625 000,0	-625 000,0	-625 000,0	-625 000,0
					-1 250 000,0	-1 250 000,0	-1 250 000,0	-1 250 000,0
	avløp							
		Avløpsledninger			2 000 000,0	2 000 000,0	2 000 000,0	2 000 000,0
		nedleggelse av bredalsholmen		100			-3 235 000,0	-3 985 000,0
		Vatneli			1 000 000,0	1 000 000,0	1 000 000,0	1 000 000,0
		Ledningskart			1 500 000,0	1 500 000,0	1 500 000,0	1 500 000,0
		Va adm			1 000 000,0	1 000 000,0	1 000 000,0	1 000 000,0
					5 500 000,0	5 500 000,0	2 265 000,0	1 515 000,0
					4 250 000,0	4 250 000,0	1 015 000,0	265 000,0
								-
						-	- 3 235 000,0	- 750 000,0

Gebyrgrunnlag Vann Drift

Samlet driftsgrunnlaget for vann som er brukt i nye Kristiansand og som er utgangspunktet for fordeling pr kommune ved oppsplitting

	2023	2024	2025	2026
Justert drifts ramme	75 362 125	77 286 178	79 258 333	81 279 791

Søgne driftskostnader vann

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

Vann	Søgne				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	5 591 200	5 570 980	5 714 255	5 861 111	6 011 639
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	357 100	366 028	375 178	384 558	394 172
Marked og myndighet	405 700	415 843	426 239	436 895	447 817
Va stab	700 100	717 603	735 543	753 931	772 779
Va lt	145 000	148 625	152 341	156 149	160 053
ING VA Ledningskart	309 400	317 135	325 063	333 190	341 520
	1 917 300	1 965 233	2 014 363	2 064 722	2 116 340
Sum direkte driftskostnader vann	7 508 500	7 536 213	7 728 618	7 925 833	8 127 979

Songdalen driftskostnader vann

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

	Songdalen				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	3 354 720	3 342 588	3 428 553	3 516 667	3 606 983
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	214 260	219 617	225 107	230 735	236 503
	-	-	-	-	-
Marked og myndighet	243 420	249 506	255 743	262 137	268 690
Va stab	420 060	430 562	441 326	452 359	463 668
Va It	87 000	89 175	91 404	93 689	96 032
	-	-	-	-	-
ING VA Ledningskart	185 640	190 281	195 038	199 914	204 912
			-		-
	1 150 380	1 179 140	1 208 618	1 238 833	1 269 804
Sum direkte driftskostnader vann	4 505 100	4 521 728	4 637 171	4 755 500	4 876 787

Kristiansand driftskostnader vann

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

	Kristiansand				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	46 966 080	46 796 232	47 999 738	49 233 331	50 497 765
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	2 999 640	3 074 631	3 151 497	3 230 284	3 311 041
	-	-	-	-	-
Marked og myndighet	3 407 880	3 493 077	3 580 404	3 669 914	3 761 662
Va stab	5 880 840	6 027 861	6 178 558	6 333 021	6 491 347
Va It	1 218 000	1 248 450	1 279 661	1 311 653	1 344 444
	-	-	-	-	-
ING VA Ledningskart	2 598 960	2 663 934	2 730 532	2 798 796	2 868 766
	16 105 320	16 507 953	16 920 652	17 343 668	17 777 260
Sum direkte driftskostnader vann	63 071 400	63 304 185	64 920 390	66 576 999	68 275 024

Gebyrgrunnlag Avløp Drift

Samlet driftsgrunnlaget for vann som er brukt i nye Kristiansand og som er utgangspunktet for fordeling pr kommune ved oppsplitting

	2023	2024	2025	2026
	120 159 550	119 853 539	122 024 877	- 125 000 499

Søgne driftskostnader avløp

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

	Søgne				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	10 199 400	11 294 385	11 555 745	11 823 638	12 098 229
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	357 100	366 028	375 178	384 558	394 172
	-	-	-	-	-
Marked og myndighet	405 700	415 843	426 239	436 895	447 817
Va stab	700 100	717 603	735 543	753 931	772 779
Va It	145 000	148 625	152 341	156 149	160 053
	-	-	-	-	-
ING VA Ledningskart	309 400	317 135	325 063	333 190	341 520
	1 917 300	1 965 233	2 014 363	2 064 722	2 116 340
Sum direkte driftskostnader avløp	12 116 700	13 259 618	13 570 108	13 888 361	14 214 570

Songdalen driftskostnader avløp

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

	Songdalen				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	7 253 120	7 998 448	8 184 309	8 374 817	8 570 087
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	214 260	219 617	225 107	230 735	236 503
Marked og myndighet	-	-	-	-	-
Va stab	420 060	430 562	441 326	452 359	463 668
Va It	87 000	89 175	91 404	93 689	96 032
ING VA Ledningskart	185 640	190 281	195 038	199 914	204 912
	1 150 380	1 179 140	1 208 618	1 238 833	1 269 804
Sum direkte driftskostnader avløp	8 403 500	9 177 588	9 392 927	9 613 650	9 839 892

Kristiansand driftskostnader avløp

Underlag for driftskostnader som er lagt inn i Momentum

	Kristiansand				
	2022	2023	2024	2025	2026
Direkte driftskostnader	77 676 480	81 214 392	79 969 852	81 179 198	83 168 778
Andel VA stab (50% til vann og 50% til avløp)					
Plan/prosjekt	2 999 640	3 074 631	3 151 497	3 230 284	3 311 041
Marked og myndighet	-	-	-	-	-
Va stab	3 407 880	3 493 077	3 580 404	3 669 914	3 761 662
Va It	5 880 840	6 027 861	6 178 558	6 333 021	6 491 347
ING VA Ledningskart	1 218 000	1 248 450	1 279 661	1 311 653	1 344 444
	-	-	-	-	-
	2 598 960	2 663 934	2 730 532	2 798 796	2 868 766
	16 105 320	16 507 953	16 920 652	17 343 668	17 777 260
Sum direkte driftskostnader avløp	93 781 800	97 722 345	96 890 504	98 522 866	100 946 038

Direkte Kapitalkostnader

Kapital kostnader består av avskrivninger og kalkulatorisk rente (5-år SWAP + 0,5%).

Følgende renter er benyttet i alle kalkyler og beregningsmodeller

2019	1,80 %	0,50 %	2,300 %
2020	0,89 %	0,50 %	1,390 %
2021	1,46 %	0,50 %	1,956 %
2022	3,12 %	0,50 %	3,620 %
2023	3,72 %	0,50 %	4,220 %
2024	3,67 %	0,50 %	4,170 %
2025	3,66 %	0,50 %	4,160 %
2026	3,69 %	0,50 %	4,190 %

Avskrivningstid

For vann benyttes stort sett disse type avskrivningsgrupper:

Ledning	40 år
Pumpestasjoner	20 år
Høydebasseng	20 år
Vannverk	20 år

For avløp benyttes stort sett disse type avskrivningsgrupper:

Ledning	40 år
Utskiftning av pumper	10 år
Renseanlegg	20 år
Pumpestasjoner	20 år

Disse avskrivningstidene er brukt i dagens kommune og var i hovedsak også slikt benyttet i de 3 gamle kommunene. Det er åpnet for mulighet for å gjøre endringer, men for at beregningsunderlaget skal være sammenlignbart over tid så er samme avskrivningstider benyttet til beregning av kapitalkostnader også for fremtidig gebyrutvikling i et nytt Søgne, Songdalen og Kristiansand.

Investeringsgrunnlaget

Følgende underlag viser gjeld på investeringer fra 2020 og er grunnlaget for beregning av avskrivninger i nye Kristiansand, samt fordeling av disse til Søgne, Songdalen og Kristiansand

NYE KRISTIANSAND								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Balanseverdier UB								
Vann	646 311 341	781 359 084	834 666 949	1 074 306 109	1 208 663 950	1 424 775 245	1 628 314 652	
Avløp	1 223 464 639	1 227 949 692	1 434 787 536	1 538 132 921	1 689 200 407	1 895 594 743	1 953 464 822	
	1 869 775 980	2 009 308 777	2 269 454 485	2 612 439 029	2 897 864 357	3 320 369 988	3 581 779 474	
Investeringer	208 441 515	225 975 242	352 428 310	444 500 449	398 744 327	547 196 236	403 442 638	
Avskrivninger	- 80 993 047	- 86 442 446	- 92 282 602	- 101 515 905	- 113 319 000	- 124 690 605	- 142 033 152	
	1 869 775 980	2 009 308 777	2 269 454 485	2 612 439 029	2 897 864 357	3 320 369 988	3 581 779 474	

Balanseverdier UB fra 2020 - 2022

Balanse verdier er hentet fra Anleggsnotene fra etterkalkylen for 2020-2022 i Momentum for nye Kristiansand. Det samme gjelder investeringsgrunnlaget og avskrivninger. Dette investeringsgrunnlaget brukte man for å fordele pr kommune (oppsplittet)

2020 investeringer fordelt pr kommune

Vann

Søgne	Songdalen	Kristiansand	
1 402 305	3 918 601	76 818 212	82 139 118

Avløp

Søgne	Songdalen	Kristiansand	
1 498 231	923 517	123 880 649	126 302 397

2021 investeringer fordelt pr kommune

Vann

Søgne	Songdalen	Kristiansand	
15 776 168	9 530 432	58 280 677	83 587 277

Avstemming anleggsregister pr kommune mot nye Kristiansand

Søgne

Søgne	ok							
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Balanseverdier UB								
Vann		31 490 593	45 300 097	62 637 422	98 126 220	119 386 974	148 853 054	170 112 906
Avløp		26 107 765	53 874 495	88 932 637	111 446 307	184 342 828	289 145 661	308 251 708
		57 598 358	99 174 592	151 570 060	209 572 527	303 729 802	437 998 716	478 364 613
Investeringer			45 160 055	57 017 696	64 026 053	102 154 200	146 315 212	58 426 157
Grunnlag til momentum		2 900 536	45 160 055	57 017 696	64 026 053	102 154 200	146 315 212	58 426 157
		- 2 900 536	-	-	-	-	-	-
Avskrivninger			- 3 583 821	- 4 622 228	- 6 023 585	- 7 996 925	- 12 046 299	- 18 060 259
		57 598 358	99 174 592	151 570 060	209 572 527	303 729 802	437 998 716	478 364 613

Songdalen

Songdalen	ok							
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Balanseverdier UB								
Vann		34 182 075	41 818 227	60 830 136	70 668 395	82 738 999	91 065 235	100 734 255
Avløp		35 304 297	34 221 389	46 975 598	62 441 772	103 558 085	169 846 563	186 780 968
		69 486 372	76 039 616	107 805 735	133 110 167	186 297 084	260 911 799	287 515 223
	ok							
Investeringer			10 462 302	36 015 187	30 496 641	59 455 400	83 176 970	38 611 607
Grunnlag til momentum		4 842 118	10 462 302	36 015 187	30 496 641	59 455 400	83 176 970	38 611 607
		- 4 842 118	-	-	-	-	-	-
Avskrivninger			-3 909 058	-4 249 068	-5 192 209	-6 268 483	-8 562 256	-12 008 183
			76 039 616	107 805 735	133 110 167	186 297 084	260 911 799	287 515 223

Kristiansand

Gamle Kristiansand		ok						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Balanseverdier UB								
Vann	602 079 910	635 781 237	711 199 389	905 511 493	1 006 537 975	1 184 856 954	1 357 467 491	
Avløp	1 140 611 340	1 198 313 334	1 298 879 305	1 364 244 845	1 401 299 498	1 436 602 522	1 458 432 150	
	1 742 691 250	1 834 094 572	2 010 078 694	2 269 756 338	2 407 837 474	2 621 459 476	2 815 899 640	
Investeringer		170 352 888	259 395 427	349 977 755	237 134 727	317 704 053	306 404 874	
Grunnlag itl momentum	200 698 861	170 352 888	259 395 427	349 977 755	237 134 727	317 704 053	306 404 874	
	- 200 698 861	-	-	-	-	-	-	
Avskrivninger		- 78 949 566	- 83 411 305	- 90 300 111	- 99 053 591	- 104 082 050	- 111 964 710	
	1 742 691 250	1 834 094 572	2 010 078 694	2 269 756 338	2 407 837 474	2 621 459 476	2 815 899 640	

Endringer med modell 2

Siden det er gjennomført en alternativ simulering med noen endringer i investeringsunderlaget, også i forhold til økonomiplan for dagens kommune, så påvirker det oppsettet for gjeld (balanseverdier) både for de 3 kommunene. Dette er vist under.

Gjeld pr kommune ved fordeling av kostnader etter modell 2

Søgne

Søgne								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Balanseverdier UB								
Vann	29 250 352	43 080 435	58 429 653	70 269 607	72 582 299	98 821 955	104 466 428	
Avløp	26 130 006	54 260 948	89 309 415	108 813 410	167 075 255	318 818 413	335 117 284	
	55 380 357	97 341 384	147 739 068	179 083 016	239 657 554	417 640 368	439 583 713	
Investeringer		45 489 398	54 972 696	37 269 192	67 504 200	186 595 600	37 507 100	
Avskrivninger		- 3 528 371	- 4 575 012	- 5 925 244	- 6 929 662	- 8 612 786	- 15 563 755	
	55 380 357	97 341 384	147 739 068	179 083 016	239 657 554	417 640 368	439 583 713	

Songdalen

Songdalen								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Balanseverdier UB								
Vann	32 958 630	40 627 689	59 771 310	70 276 554	82 696 462	91 970 647	102 694 951	
Avløp	35 321 043	34 512 365	47 259 290	60 718 179	92 077 206	189 658 400	204 720 520	
	68 279 674	75 140 053	107 030 599	130 994 733	174 773 668	281 629 047	307 415 471	
Investeringer		10 739 271	36 116 371	29 135 629	49 792 679	113 921 327	36 686 910	
Avskrivninger		- 3 878 891	- 4 225 825	- 5 171 495	- 6 013 744	- 7 065 949	- 10 900 485	
	68 279 674	75 140 053	107 030 599	130 994 733	174 773 668	281 629 047	307 415 471	

Kristiansand

Kristiansand								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Balanseverdier UB								
Vann	605 543 596	639 191 437	715 965 985	919 272 447	1 024 760 188	1 216 082 642	1 403 228 272	
Avløp	1 119 890 722	1 177 471 315	1 278 571 286	1 344 470 827	1 382 059 482	1 317 096 507	1 344 500 135	
	1 725 434 318	1 816 662 752	1 994 537 271	2 263 743 274	2 406 819 670	2 533 179 149	2 747 728 407	
Investeringer		169 746 577	260 839 243	359 095 628	241 947 448	230 379 309	321 748 628	
Avskrivninger		- 78 518 143	- 82 964 724	- 89 889 625	- 98 871 052	- 104 019 830	- 107 199 371	
	1 725 434 318	1 816 662 752	1 994 537 271	2 263 743 274	2 406 819 670	2 533 179 149	2 747 728 407	

Sum alle 3 kommuner er vist under.

Sum alle bydeler	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Balanseverdier UB							
Vann	667 752 578	722 899 561	834 166 947	1 059 818 608	1 180 038 949	1 406 875 244	1 610 389 651
Avløp	1 181 341 771	1 266 244 628	1 415 139 991	1 514 002 416	1 641 211 943	1 825 573 320	1 884 337 939
	1 849 094 349	1 989 144 189	2 249 306 938	2 573 821 023	2 821 250 892	3 232 448 564	3 494 727 591
Investeringer	-	225 975 245	351 928 310	425 500 449	359 244 327	530 896 236	395 942 638
Avskrivninger	-	85 925 405	91 765 561	100 986 364	111 814 459	119 698 564	133 663 611
	1 849 094 349	1 989 144 189	2 249 306 938	2 573 821 023	2 821 250 892	3 232 448 564	3 494 727 591

Indirekte kostnader

Gebyrområde Vann

		2023	2024	2025	2026
Indirekte kostnader					
Nye kristiansand	Indirekte driftsutgifter netto	2 087 422	2 154 219	2 223 154	2 294 295
	Sjablonmessig indir. Kap. Kostnad	104 371	107 711	111 158	114 715
		2 191 793	2 261 930	2 334 312	2 409 010
Fordelingsnøkkel					
	Kristiansand	83,6%	83,6%	83,6%	83,6%
	Søgne	10,3%	10,3%	10,3%	10,3%
	Songdalen	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Gamle kommuner					
	Kristiansand	1 832 339	1 890 974	1 951 485	2 013 932
	Søgne	225 755	232 979	240 434	248 128
	Songdalen	133 699	137 978	142 393	146 950
		2 191 793	2 261 930	2 334 312	2 409 010

Gebyr område Avløp

				2023	2024	2025	2026	
Indirekte kostnader								
Nye kristiansand								
				Indirekte driftsutgifter netto	2 464 185	2 543 039	2 624 416	2 708 398
				Sjablonmessig indir. Kap. Kostnad	123 209	127 152	131 221	135 420
					2 587 395	2 670 191	2 755 637	2 843 818
Fordelingsnøkkel								
				Kristiansand	83,6 %	83,6 %	83,6 %	83,6 %
				Søgne	10,3 %	10,3 %	10,3 %	10,3 %
				Songdalen	6,1 %	6,1 %	6,1 %	6,1 %
					100 %	100 %	100 %	100 %
Gamle kommuner								
				Kristiansand	2 163 062	2 232 280	2 303 713	2 377 432
				Søgne	266 502	275 030	283 831	292 913
				Songdalen	157 831	162 882	168 094	173 473
					2 587 395	2 670 191	2 755 637	2 843 818

Øvrige inntekter/kostnader

Vannmåler inntekter

Gebyr område Vann

				2023	2024	2025	2026	
Vannmålergebyr								
Nye Kristiansand								
				1 130 079	1 130 079	1 130 079	1 130 079	
				2019 kristiansand	9	bruker etterkalkylen		
				2019 Søgne	61	bruker etterkalkylen		
				2019 Songdalen	30	bruker etterkalkylen		
					100			
Gamle kommuner								
				Kristiansand	101 707	101 707	101 707	101 707
				Søgne	689 348	689 348	689 348	689 348
				Songdalen	339 024	339 024	339 024	339 024
					1 130 079	1 130 079	1 130 079	1 130 079

Antall abonnenter

Her har man hentet ut tall fra nåværende faktureringsystem Gemini.

Gebyr område Vann

				2023	2024	2025	2026	
Antall abonnenter vektet								
Nye kristiansand								
				61 419	62 139	62 859	63 579	
				Kristiansand	45 924			
				Søgne	8 448			
				Songdalen	3 816			
					58 188			
Gamle kommuner								
				Kristiansand	48 474	49 042	49 611	50 179
				Søgne	8 917	9 022	9 126	9 231
				Songdalen	4 028	4 075	4 122	4 170
					61 419	62 139	62 859	63 579

Gebyr område Avløp

				2023	2024	2025	2026
Antall abonnenter vektet							
Nye kristiansand				57 002	57 922	58 842	59 762
Fikk tall fra Inger Joanne							
	Kristiansand		41 622				
	Søgne		7 378				
	Songdalen		3 233				
			52 233				
Gamle kommuner							
	Kristiansand		45 422	46 155	46 888	47 622	
	Søgne		8 052	8 182	8 312	8 441	
	Songdalen		3 528	3 585	3 642	3 699	
			57 002	57 922	58 842	59 762	

Tilknytningsavgift

Gebyr område Vann

				2023	2024	2025	2026
Tilknytningsavgift							
Nye kristiansand				6 200 000	6 200 000	6 200 000	6 200 000
Fordelingsnøkkel							
	Kristiansand		83,6%	83,6%	83,6%	83,6%	83,6%
	Søgne		10,3%	10,3%	10,3%	10,3%	10,3%
	Songdalen		6,1%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%
			100%	100%	100%	100%	100%
Gamle kommuner							
	Kristiansand		5 183 200	5 183 200	5 183 200	5 183 200	
	Søgne		638 600	638 600	638 600	638 600	
	Songdalen		378 200	378 200	378 200	378 200	
			6 200 000	6 200 000	6 200 000	6 200 000	

Gebyr område Avløp

				2023	2024	2025	2026
Tilknytningsavgift							
Nye kristiansand				6 200 000	6 200 000	6 200 000	6 200 000
Fordelingsnøkkel							
	Kristiansand		83,6%	83,6%	83,6%	83,6%	83,6%
	Søgne		10,3%	10,3%	10,3%	10,3%	10,3%
	Songdalen		6,1%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%
			100%	100%	100%	100%	100%
Gamle kommuner							
	Kristiansand		5 183 200	5 183 200	5 183 200	5 183 200	
	Søgne		638 600	638 600	638 600	638 600	
	Songdalen		378 200	378 200	378 200	378 200	
			6 200 000	6 200 000	6 200 000	6 200 000	

Forbrukstall m³

Tatt utgangspunkt i antall kubikkmeter som lå inne i selvkostmodellen 2019 for de gamle kommunene. Videre er dette fordelt ut fra antall kubikkmeter som er brukt for Nye Kristiansand.

Gebyr område Vann

				2023	2024	2025	2026
Antall kubikkmeter til fakturering							
Nye Kristiansand				11 333 763	11 437 443	11 541 123	11 644 803
	2019 kristiansand	10 587 431	bruker etterkalkylen				
	2019 Søgne	746 710	bruker etterkalkylen				
	2019 Songdalen	435 786	bruker etterkalkylen				
		11 769 927					
Gamle kommuner							
	Kristiansand			10 195 087	10 288 351	10 381 614	10 474 878
	Søgne			719 039	725 616	732 194	738 772
	Songdalen			419 637	423 476	427 315	431 154
				11 333 763	11 437 443	11 541 123	11 644 803

Gebyr område Avløp

				2023	2024	2025	2026
Antall kubikkmeter til fakturering							
Nye Kristiansand				9 017 285	9 120 965	9 224 645	9 328 325
	2019 kristiansand	8 864 958	bruker etterkalkylen 2019				
	2019 Søgne	608 685	bruker etterkalkylen 2019				
	2019 Songdalen	463 165	bruker etterkalkylen 2019				
		9 936 808					
Gamle kommuner							
	Kristiansand			8 044 621	8 137 118	8 229 614	8 322 110
	Søgne			552 359	558 710	565 061	571 412
	Songdalen			420 305	425 137	429 970	434 803
				9 017 285	9 120 965	9 224 645	9 328 325

Avsjekk av driftsregnskap

Det er flere av driftsbudsjettene som det er benyttet en %-vis fordeling etter folketallet i 2019. Dette gir en viss usikkerhet, da for eksempel andelen pumpestasjoner pr innbygger, andelen meter ledning pr innbygger, eller gjennomført kvalitet på driftsoppgaver varierte mellom de tre kommunene før 2020 og hvor en %-vis fordeling nødvendigvis ikke følger samme fordeling som innbyggertallet.

Oppsett for driftsbudsjett for de 3 kommunene er vurdert mot det de 3 kommunene hadde som driftsbudsjett før sammenslåingen i 2020. Det er tatt høyde for en prisstigning på 2,5 % pr år. Driftsbudsjettene i gebyrberegningene harmonerer stort sett med driftsbudsjettene fra kommunene før 2020, inkludert prisstigning fra 2020 til 2023.

Driftsbudsjett Egen kommune Søgne (hentet fra etterkalkylen 2019 Søgne Momentum)

Vann

Vann	Endring av normalgebyr fra i fjor (%)		-25,6 %	9,3 %	11,9 %	0,9 %	-0,4 %	4,0 %	5,7 %
	Budsjett-kalkyle	Etterkalkyle selvkost	2020 Prognose	2021 Budsjett	2022 Økonomiplan	2023 Økonomiplan	2024 Økonomiplan	2025	2026
16400 Beregnede årsgebyrer	11 674 025	11 755 699	9 745 222	9 487 545	10 628 794	10 815 707	11 083 966	11 692 433	12 527 486
16410 Tilknytningsgebyr	1 200 000	1 305 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	600 000
Gebyrintekter	12 874 025	13 060 699	10 945 222	10 687 545	11 828 794	12 015 707	12 283 966	12 892 433	13 127 486
16*** Øvrige salgssinntekter	15 375	13 122	5 125	5 253	5 384	5 519	5 657	5 798	5 943
17*** Refusjoner	0	156 788	10 250	10 506	10 769	11 038	11 314	11 597	11 887
Driftsinntekter	12 889 400	13 230 609	10 960 597	10 703 304	11 844 947	12 032 264	12 300 937	12 909 828	13 145 316
10*** Lønn	1 705 847	951 458	1 767 467	1 815 189	1 864 199	1 914 532	1 966 224	2 019 312	2 073 834
11*** Varer og tjenester	622 278	477 338	559 650	573 641	587 982	602 682	617 749	633 193	649 022
12*** Varer og tjenester	2 715 840	2 840 772	2 396 450	2 456 361	2 517 770	2 580 715	2 645 232	2 711 363	2 779 147
13*** Tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod.	2 786 306	2 335 880	2 972 500	3 046 813	3 122 983	3 201 057	3 281 084	3 363 111	3 447 189
14*** Overføringsutgifter	0	229	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	7 830 270	6 605 676	7 696 067	7 892 004	8 092 934	8 298 986	8 510 290	8 726 979	8 949 192
Avskrivningskostnad	1 671 227	1 696 014	1 687 917	1 622 144	1 620 494	1 497 995	1 487 890	1 487 890	1 463 535
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	96 000	0	0	125 000	950 000	1 025 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Kalkulatorisk rente	724 592	632 047	605 353	567 288	529 997	494 135	459 797	425 575	391 634
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	58 905	0	46 000	297 563	526 700	572 988	583 050	567 750	532 450
Direkte kapitalkostnader	2 550 723	2 328 061	2 339 271	2 611 995	3 627 192	3 590 117	3 630 737	3 571 216	3 487 619
Indirekte driftsutgifter (netto)	500 245	589 703	564 453	579 693	595 345	611 419	627 928	644 882	662 294
Indirekte avskrivningskostnad	29 138	28 720	27 540	27 540	26 055	26 055	26 055	26 055	26 055
Indirekte kalkulatorisk rente	30 353	25 382	24 735	24 101	23 485	22 886	22 286	21 687	21 088
Indirekte kostnader	559 736	643 804	616 728	631 335	644 885	660 360	676 269	692 624	709 436
Driftskostnader	10 940 730	9 577 541	10 652 066	11 135 333	12 365 011	12 549 463	12 817 296	12 990 819	13 146 248
+/-. Bruk av/avsetning til hundne fond	-512 306	0	0	432 029	520 064	517 199	516 359	80 991	931

Avløp

Avløp	Endring av normalgebyr fra i fjor (%)		76,6 %	19,2 %	34,3 %	19,9 %	-1,0 %	-2,2 %	-1,4 %
	Budsjett-kalkyle	Etterkalkyle selvkost	2020 Prognose	2021 Budsjett	2022 Økonomiplan	2023 Økonomiplan	2024 Økonomiplan	2025	2026
16400 Beregnede årsgebyrer	7 672 399	7 940 373	14 641 919	16 351 827	22 140 012	27 167 727	27 490 205	27 468 612	27 669 190
16410 Tilknytningsgebyr	1 500 000	1 755 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Gebyrintekter	9 172 399	9 695 373	16 141 919	17 851 827	23 640 012	28 667 727	28 990 205	28 968 612	29 169 190
16*** Øvrige salgssinntekter	0	2 220	0	0	0	0	0	0	0
17*** Refusjoner	4 612 500	4 072 480	3 715 625	3 808 516	3 903 729	4 001 322	4 101 355	4 203 889	4 308 986
Driftsinntekter	13 784 899	13 770 073	19 857 544	21 660 343	27 543 740	32 669 049	33 091 559	33 172 501	33 478 176
10*** Lønn	6 767 930	6 394 436	6 394 102	6 566 743	6 744 045	6 926 134	7 113 140	7 305 194	7 502 435
11*** Varer og tjenester	3 052 450	3 452 802	3 350 725	3 434 493	3 520 355	3 608 364	3 698 573	3 791 038	3 885 814
12*** Varer og tjenester	3 895 000	2 980 792	3 192 875	3 272 697	3 354 514	3 438 377	3 524 337	3 612 445	3 702 756
13*** Tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod.	3 485 000	3 617 054	3 592 625	3 682 441	3 774 502	3 868 864	3 965 586	4 064 725	4 166 344
14*** Overføringsutgifter	0	14 432	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	17 200 380	16 459 516	16 530 327	16 956 373	17 393 416	17 841 740	18 301 635	18 773 403	19 257 348
Avskrivningskostnad	1 526 116	1 636 895	1 552 271	1 542 247	1 339 667	1 325 870	1 325 651	1 318 688	1 288 813
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	86 040	0	0	512 500	4 375 000	8 237 500	8 350 000	8 350 000	8 350 000
Kalkulatorisk rente	669 797	614 938	583 871	548 283	515 141	484 488	453 996	423 586	393 599
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	64 014	0	143 750	1 195 856	2 968 150	3 789 106	3 650 100	3 458 050	3 265 000
Direkte kapitalkostnader	2 345 968	2 251 833	2 279 892	3 798 887	9 197 959	13 836 964	13 779 747	13 550 323	13 298 412
Indirekte driftsutgifter (netto)	688 740	762 340	738 682	758 626	779 109	800 145	821 749	843 936	866 723
Indirekte avskrivningskostnad	37 337	36 935	34 391	34 391	31 297	31 297	31 297	31 297	31 297
Indirekte kalkulatorisk rente	36 164	30 242	29 422	28 631	27 875	27 155	26 435	25 716	24 996
Indirekte kostnader	762 241	829 516	802 494	821 648	838 282	858 598	879 482	900 949	923 016
Driftskostnader	20 308 589	19 540 866	19 612 713	21 576 908	27 429 657	32 537 302	32 960 865	33 224 675	33 478 776

Driftsbudsjett Egen kommune Songdalen (hentet fra etterkalkylen 2019)

Vann

Vann	Dring av normalgebyr fra i fjor (%)		-10,9 %	8,0 %	-2,4 %	-2,2 %	-3,9 %	-4,2 %	-1,4 %
	2019 Budsjett- kalkyle	2019 Etterkalkyle selvkost	2020 Prognose	2021 Budsjett	2022 Økonomiplan	2023 Økonomiplan	2024 Økonomiplan	2025	2026
16501 KOMMUNALE GEBYRER (VAR-OMRÅDET)	7 648 206	8 664 811	8 089 614	8 906 656	8 850 649	8 811 922	8 623 413	8 407 532	8 417 735
16502 TILKNYTNINGSGEBYR	44 000	28 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
16506 LEIE AV VANNMÅLER	760 241	787 827	798 858	822 823	843 394	864 479	886 091	908 243	930 949
Gebyrinntekter	8 452 447	9 480 638	8 918 471	9 759 480	9 724 043	9 706 401	9 539 504	9 345 775	9 378 684
16*** Øvrige salgsinntekter	7 249	0	0	0	0	0	0	0	0
17*** Refusjoner	16 247	2 015	2 112	2 164	2 218	2 274	2 331	2 389	2 449
Aktivitetsendring driftsinntekter (nominelt)			-16 653	-17 069	-17 496	-17 933	-18 382	-18 841	
Kommentar									
Driftsinntekter	8 475 943	9 482 653	8 903 930	9 744 575	9 708 765	9 690 741	9 523 453	9 329 323	9 381 133
10*** Lønn	3 249 250	3 153 490	3 167 250	3 246 431	3 327 592	3 410 782	3 496 051	3 583 453	3 673 039
11*** Varer og tjenester	1 234 484	1 056 768	1 002 963	1 028 037	1 053 737	1 080 081	1 107 083	1 134 760	1 163 129
12*** Varer og tjenester	472 781	913 380	845 420	866 556	888 219	910 425	933 185	956 515	980 428
13*** Tjenester som erstatter kommunal tjenestepro	1 092 650	1 448 651	1 134 931	1 163 305	1 192 387	1 222 197	1 252 752	1 284 071	1 316 172
Direkte driftsutgifter	6 049 166	6 572 289	6 150 564	6 304 328	6 461 936	6 623 484	6 789 072	6 958 798	7 132 768
Avskrivningskostnad	1 192 492	1 313 821	1 640 371	1 583 503	1 577 425	1 547 692	1 512 189	1 179 589	1 092 184
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	56 250		0	92 500	130 000	148 750	148 750	148 750	148 750
Kalkulatorisk rente	436 174	610 983	648 022	610 948	574 597	538 658	503 470	472 514	446 388
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	57 358		42 550	101 286	124 603	130 022	126 601	123 179	119 758
Direkte kapitalkostnader	1 742 274	1 924 804	2 330 943	2 388 237	2 406 625	2 365 122	2 291 009	1 924 032	1 807 080
Indirekte driftsutgifter (netto)	357 454	285 711	292 853	300 175	307 679	315 371	323 255	331 337	339 620
Indirekte avskrivningskostnad	68 319	75 789	73 781	72 735	70 498	69 431	68 099	67 943	60 817
Indirekte kalkulatorisk rente	39 407	52 079	50 359	48 674	47 026	45 417	43 836	42 271	40 790
Indirekte kostnader	465 180	413 578	416 993	421 583	425 203	430 219	435 190	441 551	441 228
Driftskostnader	8 256 619	8 910 671	8 898 500	9 114 149	9 293 764	9 418 826	9 515 271	9 324 382	9 381 076

Avløp

Avløp	Sjekk gebyrberegningen under - Stort avvik!		Endring av normalgebyr fra i fjor (%)		-3,3 %	-0,1 %	10,8 %	-1,8 %	-1,6 %	-1,9 %	2,3 %
	2019 Budsjett- kalkyle	2019 Etterkalkyle selvkost	2020 Prognose	2021 Budsjett	2022 Økonomiplan	2023 Økonomiplan	2024 Økonomiplan	2025	2026		
16501 KOMMUNALE GEBYRER (VAR-OMRÅDET)	11 108 763	13 044 686	14 224 016	14 537 405	16 481 540	16 566 284	16 676 928	16 744 765	16 989 841		
16502 TILKNYTNINGSGEBYR	44 000	26 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000		
16505 TILLEGSGEBYR TIV	319 354	279 600	351 000	351 000	351 000	351 000	351 000	351 000	351 000		
Gebyrinntekter	11 472 117	13 350 286	14 605 016	14 918 405	16 862 540	16 947 284	17 057 928	17 125 765	17 370 841		
16*** Øvrige salgsinntekter	0	25 333	0	0	0	0	0	0	0		
17*** Refusjoner	139 004	3 115	0	0	0	0	0	0	0		
Driftsinntekter	11 611 121	13 378 734	14 605 016	14 918 405	16 862 540	16 947 284	17 057 928	17 125 765	17 370 841		
10*** Lønn	2 571 469	2 796 498	2 702 720	2 770 288	2 839 545	2 910 534	2 983 297	3 057 880	3 134 327		
11*** Varer og tjenester	893 031	1 437 375	1 478 050	1 515 001	1 552 676	1 591 698	1 631 491	1 672 278	1 714 085		
12*** Varer og tjenester	399 238	442 958	633 450	649 286	665 518	682 156	699 210	716 691	734 608		
13*** Tjenester som erstatter kommunal tjenestepro	3 971 363	3 933 507	4 370 118	4 479 371	4 591 355	4 706 139	4 823 793	4 944 388	5 067 997		
14*** Overføringsutgifter	0	50 000	0	0	0	0	0	0	0		
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	0	584	0	0	0	0	0	0	0		
Direkte driftsutgifter	7 835 100	8 660 922	9 184 338	9 413 947	9 649 295	9 890 528	10 137 791	10 391 236	10 651 017		
Avskrivningskostnad	1 103 659	1 215 257	1 914 196	1 890 828	1 886 686	1 836 284	1 804 685	1 720 969	1 654 155		
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	1 058 500		0	1 570 600	3 070 600	3 070 600	3 070 600	3 070 600	3 050 000		
Kalkulatorisk rente	286 626	631 021	816 441	772 683	729 241	686 427	644 555	604 011	565 197		
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	411 162		357 685	1 042 307	1 333 933	1 263 310	1 192 686	1 122 062	1 051 675		
Direkte kapitalkostnader	2 859 948	1 846 278	3 088 321	5 276 418	7 020 460	6 856 621	6 712 526	6 517 641	6 321 027		
Indirekte driftsutgifter (netto)	312 645	261 134	267 662	274 354	281 213	288 243	295 449	302 835	310 406		
Indirekte avskrivningskostnad	62 642	68 787	66 944	65 982	63 928	62 949	61 664	61 507	54 391		
Indirekte kalkulatorisk rente	35 266	46 351	44 791	43 262	41 768	40 309	38 876	37 459	36 126		
Indirekte kostnader	410 552	376 272	379 397	383 598	386 908	391 501	395 989	401 802	400 924		
Driftskostnader	11 105 600	10 883 472	12 652 056	15 073 962	17 056 664	17 138 650	17 246 305	17 310 679	17 372 967		

Ottar Kleppe
Tjønnåsen 8
3803 Bø.
E-post: otarklep@online.no
Telefon: 95940112

Vurdering av selvkostberegninger innenfor vann og avløp ved eventuell oppløsning av Kristiansand kommune.

Bakgrunn:

Statsforvalteren i Agder har fått i oppdrag å vurdere konsekvensene for selvkost innenfor vann og avløp ved eventuell oppløsning av Kristiansand kommune til tre kommuner: Kristiansand, Søgne og Songdalen.

Kristiansand kommune ved Ingeniørvesenet (enhet for vann og avløp) har laget grunnlaget for beregningene, mens Momentum har foretatt beregningene. Momentum er et anerkjent konsulentfirma innenfor selvkostberegninger, i særlig grad i kommunesektoren.

Jeg har fått i oppdrag å kvalitetssikre metodene for beregningene.

Fakta/Vurdering:

Det er laget et fyldig og godt notat fra Ingeniørvesenet, avdeling vann og avløp, når det gjelder de selvkostberegningene som er foretatt. Dette ligger til grunn for de vurderingene jeg har gjort av disse beregningene.

De viktigste punktene i notatet som jeg vil kommentere, har jeg lagt inn i min rapport nedenfor.

Grunnlag for beregningene:

Det er budsjett 2022 for nye Kristiansand kommune som er grunnlaget for de kostnadene og inntektene som er lagt inn i budsjettene for 2023 og økonomiplan for 2023-2026 tillagt en forventet prisstigning på 2.5% per år og eventuelle rammeendringer.

Prisstigning på 2.5% per år synes noe lavt ut fra dagens prisendringer, men har ingen særlig betydning, da det er fordelingene mellom kommunene som er viktigst.

Grunnlaget for fordelingen mellom kommunene har forskjellige fordelingsnøkler. Måten det er fordelt på, vil jeg komme tilbake til senere i mine vurderinger.

Selvkostfondene:

Disse fondene ble i størst mulig grad brukt opp, eller hvis manglende inndekning, dekt inn før kommunene ble sammenslått i 2020. Det var likevel manglende inndekning på 1.8 mill. på vann og 3.6 mill. på avløp per. 31.12.19. Dette har gått inn i den nye kommunen.

Det er laget en prognose for selvkost ved utgangen av 2022. Da er det forventet at selvkostfondet for vann er 11.3 mill. mens det er forventet en manglende dekning på 20 mill. for avløp.

Selvkostfondet for vann er planlagt brukt i 2023. Inndekningen av underskudd på avløp er planlagt dekt inn med likt beløp i 2024, 2025 og 2026 i dagens kommune. Da gjenstår en rest på ca. 1 mill. som må dekkes inn i 2027.

Årsaken til at det er planlagt dekt inn over flere år, er for å unngå store hopp i gebyrene.

Fordelingsnøkler:

Det er brukt litt ulike fordelingsnøkler for vann og avløp.

For Høllen renseanlegg er fordelingen 60% på Søgne og 40% på Songdalen. Denne fordelingen var også før sammenslåing og er nå i den nye Kristiansand kommune. Det er naturlig at den fortsetter, da det bare er Søgne og Songdalen som bruker dette anlegget.

Jeg regner med at det var gjort en riktig fordeling da anlegget ble tatt i bruk.

For Trondstadvann vannverk er fordelingen: 85% Kristiansand, 9% Søgne og 6% Songdalen. Den fordelingen er brukt både på drift- og investeringskostnader.

Denne bruken er gjort ut fra eierbrøk og den stemmer stort sett med gjennomsnittlig vannmengde over flere år.

Her er det dermed mengde som er brukt, en fordeling som synes være fornuftig når mengde kan beregnes på en god måte.

For Bredalsholmen – Odderøya RA er fordelingen: 68.7% Kristiansand, 18.8% Søgne og 12.5% Songdalen.

For å simulere mest mulig riktig fordeling av kostnader dersom man velger en ny renseløsning for avløp Høllen, med pumpeledning fra Søgne (erstatte nytt renseanlegg) til Odderøya RA, via Bredalsholmen, så er kostnadene med bygging av pumpestasjon på Bredalsholmen og felles sjøledning fra Bredalsholmen til Odderøya fordelt på antall personekvivalenter som inngår i dagens renseanlegg i Høllen og Bredalsholmen (i hovedsak fra Vågsbygd og Flekkerøya).

Bruk av personekvivalenter er en metode for å fordele kostnader som er relevant å bruke.

Rossevann vannverk:

Driftskostnadene for Rossevann vannverk er i sin helhet lagt til Kristiansand kommune, da det bare forsyner vann til abonnenter i Kristiansand.

Av større investeringer som kommer innenfor perioden 2023-2026 er det gjort ulike valg for fordeling som utdypes nærmere senere.

Reservevannforsyning mot Lilleland og utbygging av Grimevann vannverk:

Dette er et prosjekt som skal sikre hele nye Kristiansand kommune en god reservevannforsyning.

Det er derfor vurdert til å være felles for de tre kommunene. Investeringskostnadene er fordelt prosentvis på de tre kommunene etter innbyggertall.

Fordeling etter innbyggertall er en måte å fordele på, men ikke så presis som etter mengde. Det er vel imidlertid vanskelig med mengde når det er en reservevannkilde?

Kapasitetsøkning for Rossevann vannverk:

Denne er vurdert til å være felles for de tre kommunene. Investeringskostnaden for utvidelse er fordelt prosentvis på de tre kommunene etter innbyggertall. Drifts- og investeringskostnader i eksisterende anlegg og ledningsnett er lagt til Kristiansand.

Jeg forutsetter da at eksisterende anlegg er adskilt fra nytt anlegg og dermed ikke leverer noe til Søgne og Songdalen.

Vannledning for Rosse vann til Tanqvall:

Dette er supplerende vannforsyning til Søgne og dekkes av Søgne. Dette er etter pålegg fra Mattilsynet.

Renseløsning for Søgne og Songdalen:

Det må enten bygges nytt renseanlegg i Høllen eller bygges ny sjøledning til Bredalsholmen og videre til Odderøya RA. Dessuten må det bygges ny pumpestasjon i Høllen. Dette er anslått til 200-250 mill.

Nytt renseanlegg er grovt anslått til 500 mill. Det er avsatt kr 300 mill. i perioden 2023-2026.

Det synes være mest aktuelt med sjøledning og ny pumpestasjon.

Fordelingen er uansett 60/40.

Dersom man bruker samme modell som Vennesla, med å være deleier i Odderøya RA, så vil en kapasitet på 32 000 pe tilsvare 20% eierandel i anlegget. Det tilsvarer i underkant 120 mill.

Siden dette ikke er tilstrekkelig avklart og modell for bidrag til Odderøya RA ikke er klart, er det valgt å bruke 300 mill. som beregningsgrunnlag for simulering av gebyrutvikling for Søgne og Songdalen. Det er heller ikke fratrukket evt. reduserte investeringskostnader eller inntekter i Kristiansand. Det gir en viss usikkerhet i beregningen.

Når det gjelder overføringsanlegg Bredalsholmen – Odderøya RA /bygging pågår) og fordeling av dette, så er den beskrevet under Eierbrøk Bredalsholmen – Odderøya RA tidligere.

Her er det ganske stor usikkerhet om hvilket alternativ som vil bli foretrukket, og det er forståelig at det er vanskelig å få sikre beregninger. Men alternativet med ledning til Bredalsholmen og Odderøya burde vært mer konkretisert, og da burde det vært lagt inn reduserte investeringskostnader eller økte inntekter til Kristiansand.

Kapitalkostnader:

Det brukes de samme avskrivningstiden som før 2020 (nye Kristiansand kommune). Avskrivningstidene ligger en del lavere enn det som er standard avskrivningstider i henhold til økonomiforskriften for kommunene. Men det er anledning til å bruke lavere avskrivningstid, såkalt utnyttbar levetid. Det bør imidlertid begrunnes. All den tid avskrivningstiden har vært brukt over lang tid, mener jeg dette har blitt vurdert i tidligere selvkostberegninger. Det er også noe begrunnet i notatet fra Byingeniørvesenet. Jeg mener at avskrivningene er i samsvar med forskrift om selvkost.

Kalkulert rentekostnad følger bestemmelsene i forskrift om selvkost. Det vil si 5-år SWAP + 0,5%. Grunnlaget er gjennomsnittlig bundet kapital per år. Dette er i samsvar med forskrift om selvkost.

Gebyrer:

Tabell xx: *Vann og avløpsgebyr for en 120m2 bolig i de tre tidligere kommunene, med samme drift og investering som i forslag til økonomiplan for 2022 – 2026 for dagens kommune.*

Gebyr i 2023-priser	2022	2023	2024	2025	2026
Avløp					
Dagens kommune	4 877	5 800	6 038	6 301	6 641
Tidl. Kristiansand	4 877	5 921	6 085	6 137	6 237
Søgne	4 877	5 931	6 973	9 001	11 184
Songdalen	4 877	6 170	7 211	9 028	11 081
Vann					
Dagens kommune	2 314	2 665	3 167	3 369	3 653
Tidl. Kristiansand	2 314	2 678	3 186	3 403	3 710
Søgne	2 314	2 644	3 406	3 791	4 237
Songdalen	2 314	3 741	4 376	4 660	4 917

Jeg har tatt med noe om gebyrer fra notatet til Ingeniørvesenet. Jeg synes imidlertid dette ikke er særlig viktig når jeg skal kvalitetssikre selvkostberegningene. De tre kommunene har som mål at vann og avløp skal være selvfinansierende (100% dekning), og det betyr at det vil være kostnadene som danner grunnlag for gebyrene. Hvordan kommunene skal beregne gebyrinntektene: årsgebyr, tilknytningsgebyrer påvirker i liten grad kostnadssiden og dermed grunnlag for beregning av gebyr. Heller ikke om årsgebyrene regnes ut etter forbruk, areal, fast beløp og forbruk og lignende. Kommunene var ulike på dette før sammenslåingen og vil sikkert være det ved evt. oppløsning av nye Kristiansand kommune.

Kristiansand kommune har stort sett bare hatt vannmålere for næringsvirksomhet i kommunen, mens Søgne og Songdalen har mye mer av det også for boliger. Derfor har kommunene forskjellig grunnlag for beregning av gebyrer.

Det som en kan trekke ut av disse gebyrberegningene er at gebyrene vil stige betydelig for Søgne og Songdalen i årene fremover som selvstendige kommuner, særlig innenfor avløp. Det forutsetter selvsagt at de fortsatt ønsker 100% dekning av kostnadene. Hvis kommunen ikke krever 100% inndekning, vil dette underskuddet dekkes av kommunens andre inntekter.

Bruk av innbyggertall som fordelingsnøkkel:

Kostnader for drift eller investeringer som gjelder for hele nåværende Kristiansand kommune er delt forholdsmessig mellom de tre kommunene basert på folketall. Det er da tatt utgangspunkt i folketallet for 2019, året før kommunesammenslåing.

Videre skriver Ingeniørvesenet:

Det er flere av driftsbudsjettene hvor det er benyttet en %-vis fordeling etter folketallet i 2019. Dette gir en viss usikkerhet, da for eksempel andelen pumpestasjoner per innbygger, andelen meter ledning per innbygger, eller gjennomført kvalitet på driftsoppgaver varierte mellom de tre kommunene før 2020 og hvor en %-vis fordeling nødvendigvis ikke følger samme fordeling som innbyggertallet.

Jeg er enig i denne «bekymringen». Det er vel også noen eiendommer som ikke er tilknyttet offentlig vann og avløp, og som det ikke er naturlig er med som en del av fordelingsnøkkelen.

Generelt sett er det nok mengde som vil være det beste grunnlaget ved fordeling, men Ingeniørvesenet tar også opp at lengde på ledningsnett, antall pumpestasjoner mm, også virker inn på hva som gir best grunnlag for fordeling av kostnader. Dette kan være relevant å ta med ved fordeling.

Når innbyggertall er benyttet, bygger det på innbyggertallet for 2019. Det bør vurderes om det ikke burde vært mer tilpasset dagens innbyggertall, men det vil uansett ikke gi særlig store utslag på fordelingene.

For eventuell oppsplitting av nye Kristiansand kommune, vil det være anleggene som hver kommune tok med inn i storkommunen med fradrag for avskrivninger, som nå er fordelt tilbake til opprinnelige kommuner.

Nye investeringer etter 01.01.2020 har Ingeniørvesenet fordelt ut på kommunene etter beste grunnlag for fordeling. Det kan være mengde, innbyggertall, eventuelt andre fordelinger som er tilpasset hvert enkelt anlegg.

Det vil være vanskelig å finne det «perfekte» grunnlaget, og jeg har ikke grunnlag for å si at det ikke er den beste vurderingen som er gjort. Vurderingene vil bygge på den kunnskapen Ingeniørvesenet har på nåværende tidspunkt.

Forskrift om selvkost og veileder for selvkostberegninger har ikke noe konkret om fordeling ved oppløsning av kommuner. De har noe om krysssubsidiering, men det er ikke aktuelt i denne sammenheng. Jeg mener derfor at spørsmålet om fordelingene mellom kommunene ikke har noen direkte kobling mot forskrift om selvkost.

Beregningsmetode selvkost:

Nye Kristiansand kommune bruker systemet Momentum selvkost. Dette systemet benyttet alle tre gamle kommunene før sammenslåingen, men med litt forskjellig grad av detaljering i beregningsgrunnlaget.

I den nye kommunen valgte man å fordele kostnader på en annen måte enn det som ble gjort før 2020, slik at man i vedlagte beregninger tar utgangspunkt i budsjettene som allerede ligger inne i Momentum for nye Kristiansand kommune og med de fordelingsnøkler som er beskrevet tidligere i notatet.

Metoden som brukes ved å beregne selvkost for vann og avløp er i samsvar med forskrift om selvkost. Beregningene før sammenslåing og i den sammenslåtte kommunen, var noe ulikt. Dette ble samordnet i den nye kommunen og selvkostberegningene for perioden 2023-2026 bygger på tall fra budsjett for nye Kristiansand kommune.

Jeg mener at dette er det beste grunnlaget for å beregne selvkost for de tre kommunene fremover. Forskriften er ganske konkret på hva som skal være med i selvkost og dette blir ivarettatt i systemet Momentum selvkost.

Det som er mest usikkert er hvilken vei kommunene tar etter oppløsning innenfor VA-området og dermed hvilke investeringskostnader som de vil få.

Et annet moment som kan nevnes, men som er helt umulig å vurdere i dag: hvordan vil samarbeidsklimaet bli etter en eventuell oppløsning. Vil det være et godt samarbeid som vil utnytte felles løsninger, eller vil kommunene heller satse på egne løsninger?

Med nye krav, særlig innenfor avløp, vil det nok være felles løsninger som gir de beste og laveste kostnadene.

Oppsummering:

Det er levert et grundig notat som gir et godt grunnlag for hvordan kostnadene vil fordele seg i årene fremover, for nye Kristiansand kommune, men først og fremst for de tre selvstendige kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen.

Metoden som brukes i selvkostberegningene, systemet Momentum selvkost, er anerkjent og bygger på regelverket for selvkost. Jeg mener derfor at selvkostberegningene er utført i samsvar med regelverket innenfor selvkost.

Det som det alltid knytter seg mest usikkerhet om, er grunnlaget for beregningene: fordelingsnøkler, framtidige investeringskostnader.

- Fordelingsnøklerne er ulike: mye bygger på innbyggertall, noe på mengde, noe på eierandel. Men de anleggene som var per 01.01.2020 blir fordelt tilbake ut fra samme fordelingsnøkkel som ved start av den nye kommunen. Nye prosjekter etter 01.01.2020 har litt ulike fordelinger basert på den kunnskap som Ingeniørvesenet har per i dag. Å overprøve den fagkunnskapen som Ingeniørvesenet innehar, ville være feil fra min side. Den er tilpasset hvert enkelt anlegg ut fra de fordelingsnøklerne som gir det beste resultatet.
- Det er lagt inn en del forutsetninger om løsninger fremover. Vil det bli felles løsninger som nå, eller satser de selvstendige kommunene på egne løsninger? Hva gir best kvalitet og lavest kostnad når fremtidige investeringer skal planlegges og gjennomføres? Investeringer medfører store avskrivninger og rentekostnader og samlet utgjør de en betydelig andel av samla kostnader innenfor selvkost. Men det må uansett lages et grunnlag for beregningene som skal vise hvordan gebyrene vil være for kommunene fremover. De bygger stort sett på den utviklingen som ville vært i nye Kristiansand kommune. Det er det mest konkrete planene, men det hefter en del usikkerhet rundt eventuelle nye investeringer.

Når det gjelder fremtidig felles bruk av Bredalsholmen og Odderøya RA, er beregningene noe uklare, og det burde blant annet vært lagt inn en besparelse i drifts- og investeringskostnadene for Kristiansand og/eller økte inntekter for Kristiansand.

Samlet sett mener jeg at notatet fra Ingeniørvesenet gir et godt grunnlag for videre arbeid med å fordele kostnader innenfor vann og avløp i en eventuell oppsplitting av nye Kristiansand kommune. Jeg finner ikke noe avvik i forhold til selvkostregelverket.

Bø, 30. november 2022.

Ottar Kleppe
rådgiver

Vedlegg 7-1 og 7-2: Bevilgningsoversikt – drift og spesifisert fordeling på budsjettområder

Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4. Bevilgningsoversikter – drift

Inntektene som ikke knytter seg til bestemte formål i økonomiplanens driftsdel, driftsbudsjettet og driftsregnskapet, og disponeringen av disse inntektene, skal stilles opp slik:

1.		Rammetilskudd
2.		Inntekts- og formuesskatt
3.		Eiendomsskatt
4.		Andre generelle driftsinntekter
5.	(sum 1-4)	Sum generelle driftsinntekter
6.	(fra §5-6)	Sum bevilgninger drift, netto
7.	(ref.16)	Avskrivninger
8.	(sum 6-7)	Sum netto driftsutgifter
9.	(5+8)	Brutto driftsresultat
10.		Renteinntekter
11.		Utbytter
12.		Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler
13.		Renteutgifter
14.		Avdrag på lån
15.	(sum 10-15)	Netto finansutgifter
16.	(ref.7)	Motpost avskrivninger
17.	(9+15+16)	Netto driftsresultat
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>		
18.		Overføring til investering
19.		Avsetninger til bundne driftsfond
20.		Bruk av bundne driftsfond
21.		Avsetninger til disposisjonsfond
22.		Bruk av disposisjonsfond
23.		Dekning av tidligere års merforbruk
24.	(sum 18-23)	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat
25.	(17+24)	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).

Budsjettområder for Kristiansand kommune (kilde: Vedtatt økonomiplan 2022-2025)

"Bevilgningene til de enkelte budsjettområdene i økonomiplanens driftsdel og driftsbudsjettet skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten. Nettosummen av bevilgningene skal tilsvare beløpet på post 6 i oppstillingen etter første ledd".				
	Budsj.22	Øk.plan.23	Øk.plan.24	Øk.plan.25
Kommunedirektør	5 342	5 342	5 342	5 342
1 Organisasjon	235 671	238 280	227 292	233 792
2 Økonomi	115 012	113 667	113 667	113 167
3 Samhandling og innovasjon	49 163	49 164	50 039	50 039
4 Oppvekst	2 884 639	2 904 120	2 891 706	2 871 031
5 Helse og mestring	2 735 646	2 767 952	2 809 114	2 860 909
6 Kultur og innbyggerdialog	372 459	367 139	365 280	365 330
7 By- og stedsutvikling	424 272	392 979	357 082	335 891
Områdeovergripende	-159 796	-160 190	-164 645	-141 078
Sum bevilgninger drift, netto	6 662 409	6 678 454	6 654 878	6 694 424

Vedlegg 7-3: Økonomisk oversikt etter art – drift (tall fra vedtatt budsjett 2022)

Budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Inntektene, utgiftene, avsetningene og bruken av avsetninger i økonomiplanens driftsdel, driftsbudsjettet og driftsregnskapet, skal stilles opp etter art slik:			Kristiansand reg.2021
1.		Rammetilskudd	-3 367 743
2.		Inntekts- og formuesskatt	-3 521 881
3.		Eiendomsskatt	-344 713
4.		Andre skatteinntekter	-236
5.		Andre overføringer og tilskudd fra staten	-161 365
6.		Overføringer og tilskudd fra andre	-1 373 727
7.		Brukerbetalinger	-285 908
8.		Salgs- og leieinntekter	-900 965
9.	(sum 1-8)	Sum driftsinntekter	-9 956 537
10.		Lønnsutgifter	4 790 951
11.		Sosiale utgifter	1 207 614
12.		Kjøp av varer og tjenester	2 370 904
13.		Overføringer og tilskudd til andre	703 482
14.		Avskrivninger	566 464
15.	(sum 10-14)	Sum driftsutgifter	9 639 417
16.	(9+15)	Brutto driftsresultat	-317 120
17.		Renteinntekter	-48 749
18.		Utbytter	-42 389
19.		Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-67 406
20.		Renteutgifter	160 846
21.		Avdrag på lån	459 605
22.	(sum 17-21)	Netto finansutgifter	461 907
23.		Motpost avskrivninger	-566 464
24.	(16+22+23)	Netto driftsresultat	-421 677
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>			
25.		Overføring til investering	52 205
26.		Avsetninger til bundne driftsfond	14 814
27.		Bruk av bundne driftsfond	0
28.		Avsetninger til disposisjonsfond	354 657
29.		Bruk av disposisjonsfond	0
30.		Dekning av tidligere års merforbruk	0
31.	(sum 25-30)	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	421 677
32.	(24+31)	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0

Vedlegg 7-4: Bevilgningsoversikt investering, inkl. spesifisert fordeling av post 1-4

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Utgiftene, inntektene, avsetningene og bruken av avsetninger i økonomiplanens investeringsdel, investeringsbudsjettet og investeringsregnskapet, skal stilles opp slik:		
1.		Investeringer i varige driftsmidler
2.		Tilskudd til andres investeringer
3.		Investeringer i aksjer og andeler i selskaper
4.		Utlån av egne midler
5.		Avdrag på lån
6.	(sum 1-5)	Sum investeringsutgifter
7.		Kompensasjon for merverdiavgift
8.		Tilskudd fra andre
9.		Salg av varige driftsmidler
10.		Salg av finansielle anleggsmidler
11.		Utdeling fra selskaper
12.		Mottatte avdrag på utlån av egne midler
13.		Bruk av lån
14.	(sum 7-13)	Sum investeringsinntekter
15.		Videreutlån
16.		Bruk av lån til videreutlån
17.		Avdrag på lån til videreutlån
18.		Mottatte avdrag på videreutlån
19.	(sum 15-18)	Netto utgifter videreutlån
20.		Overføring fra drift
21.		Avsetninger til bundne investeringsfond
22.		Bruk av bundne investeringsfond
23.		Avsetninger til ubundet investeringsfond
24.		Bruk av ubundet investeringsfond
25.		Dekning av tidligere års udekket beløp
26.	(sum 20-25)	Sum overføring fra drift og netto avsetninger
27.	(6+14+19+26)	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering, 2. ledd

Bevilgningene til investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, skal stilles opp i samsvar med det som er bestemt av det organet som har budsjettmyndigheten. Oppstillingen av bevilgningene skal inneholde bruttobeløp. Bruttobeløpene til henholdsvis investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, skal tilsvare beløpene på postene 1 til 4 i oppstillingen etter første ledd.

1.		Investeringer i varige driftsmidler
2.		Tilskudd til andres investeringer
3.		Investeringer i aksjer og andeler i selskaper
4.		Utlån av egne midler
5.	(sum 1-4)	Sum post 1-4

Vedlegg 7-5: Økonomisk oversikt balanse (§ 5-8.Balanseregnskapet)

Eiendeler, egenkapital og gjeld skal stilles opp slik:			
Eiendeler			
A.	Anleggsmidler		
I.	Varige driftsmidler	1.	Faste eiendommer og anlegg
		2.	Utstyr, maskiner og transportmidler
II.	Finansielle anleggsmidler	1.	Aksjer og andeler
		2.	Obligasjoner
		3.	Utlån
III.	Immaterielle eiendeler		
IV.	Pensjonsmidler		
B.	Omløpsmidler		
I.	Bankinnskudd og kontanter		
II.	Finansielle omløpsmidler	1.	Aksjer og andeler
		2.	Obligasjoner
		3.	Sertifikater
		4.	Derivater
III.	Kortsiktige fordringer	1.	Kundefordringer
		2.	Andre kortsiktige fordringer
		3.	Premieavvik
Sum eiendeler			
Egenkapital og gjeld			
C.	Egenkapital		
I.	Egenkapital drift	1.	Disposisjonsfond
		2.	Bundne driftsfond
		3.	Merforbruk i driftsregnskapet
II.	Egenkapital investering	1.	Ubundet investeringsfond
		2.	Bundne investeringsfond
		3.	Udekket beløp i investeringsregnskapet
III.	Annen egenkapital	1.	Kapitalkonto
		2.	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift
		3.	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering
D.	Langsiktig gjeld		
I.	Lån	1.	Gjeld til kredittinstitusjoner
		2.	Obligasjonslån
		3.	Sertifikatlån
II.	Pensjonsforpliktelse		
E.	Kortsiktig gjeld		
I.	Kortsiktig gjeld	1.	Leverandørgjeld
		2.	Likviditetslån
		3.	Derivater
		4.	Annen kortsiktig gjeld
		5.	Premieavvik
Sum egenkapital og gjeld			
F.	Memoriakonti	I.	Ubrukte lånemidler
		II.	Andre memoriakonti
		III.	Motkonto for memoriakontiene

Anslag frie inntekter ved eventuell deling av Kristiansand kommune

Innhold

- Innledning – side 3
- Hovedfunn og oppsummering – side 7
- Alternativ 1) Søgne og Rest-Kristiansand – side 10
- Alternativ 2) Søgne, Songdalen og Rest-Kristiansand – side 15
- Vedlegg – side 20

Innledning

Bakgrunn og mandat

- Telemarksforskning har beregnet et anslag for frie inntekter ved eventuell deling av Kristiansand kommune.
  - 1) Søgne og Rest-Kristiansand
  - 2) Søgne, Songdalen og Rest-Kristiansand (tredeling).
- Beregningsteknisk har vi lagt til grunn at fisjoneringen skjer med virkning fra 2022. Vi har basert oss på budsjettet for Kristiansand kommune for 2022.

Anslag generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022 (1000 kr).

Budsjett 2022	Kristiansand
Rammetilskudd	3 304 930
Inntekts- og formuesskatt	3 465 253
Eiendomsskatt	328 500
Andre generelle driftsinntekter	83 373
Sum generelle driftsinntekter	7 182 056

Anslag generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022-25 (1000 kr).

	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	3 304 930	3 368 486	3 395 125	3 430 868
Inntekts- og formuesskatt	3 465 253	3 487 766	3 510 132	3 530 673
Eiendomsskatt	328 500	324 988	321 510	318 066
Andre generelle driftsinntekter	83 373	84 482	85 422	86 803
Sum generelle driftsinntekter	7 182 056	7 265 722	7 312 189	7 366 410

Data og metode

- I simuleringsarbeidet for rammetilskudd og skatt på inntekt og formue, har vi basert oss på prognosemodellen fra KS (versjon datert 05.07.2022).
- SSB har levert grunnlagsdata for innbyggertall fordelt på aldersgrupper til bruk i inntektssystemet for 2022 for de gamle kommunene Søgne og Songdalen. For øvrige kriterier i utgiftsutjevningen, er det tatt utgangspunkt i data for de gamle kommunene fra inntektssystemet for 2019. Det er her lagt til grunn at kriteriene har utviklet seg i samme takt som for befolkningen i kommunene samlet sett.

	Kristiansand	Søgne	Songdalen
Vekst 1.7.18-1.7.21	2,6 %	5,0 %	1,5 %

- Når det gjelder anslag for skatt og inntektsutjevning, har vi lagt til grunn videreføring av skatteandelen for kommunene i 2019.

Alderssammensetning 1.7.21

01.07.2021		10,7 %	6,1 %	83,3 %
	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand
Innbyggere i alt	112 544	11 999	6 813	93 732
Innbyggere 0-1 år	2 365	294	155	1 916
Innbyggere 2-5 år	5 209	556	346	4 307
Innbyggere 6-15 år	14 200	1 590	938	11 672
Innbyggere 16-22 år	10 250	1 097	613	8 540
Innbyggere 23-66 år	64 409	6 611	3 851	53 947
Innbyggere 67-79 år	11 604	1 395	655	9 554
Innbyggere 80-89 år	3 684	387	213	3 084
Innbyggere 90 år og over	823	69	42	712

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand
Innbyggere ialt				
Innbyggere 0-1 år	2,1 %	2,5 %	2,3 %	2,0 %
Innbyggere 2-5 år	4,6 %	4,6 %	5,1 %	4,6 %
Innbyggere 6-15 år	12,6 %	13,3 %	13,8 %	12,5 %
Innbyggere 16-22 år	9,1 %	9,1 %	9,0 %	9,1 %
Innbyggere 23-66 år	57,2 %	55,1 %	56,5 %	57,6 %
Innbyggere 67-79 år	10,3 %	11,6 %	9,6 %	10,2 %
Innbyggere 80-89 år	3,3 %	3,2 %	3,1 %	3,3 %
Innbyggere 90 år og over	0,7 %	0,6 %	0,6 %	0,8 %
0-66 år	85,7 %	84,6 %	86,6 %	85,8 %
67 år og eldre	14,3 %	15,4 %	13,4 %	14,2 %
80 år og eldre	4,0 %	3,8 %	3,7 %	4,0 %

Hovedfunn og oppsummering

Hovedfunn og oppsummering (alternativ 1)

- Vi har beregnet anslag for sum generelle driftsinntekter for Søgne og Rest-Kristiansand for 2022, som vist i tabellen under:

Anslag generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

Budsjett 2022	Kristiansand	Søgne	Rest-Kristiansand	Andel Søgne
Rammetilskudd	3 304 930	341 708	2 963 222	0,103
Inntekts- og formuesskatt	3 465 253	365 313	3 099 940	0,105
Eiendomsskatt	328 500	40 400	288 100	0,123
Andre generelle driftsinntekter	83 373	8 889	74 484	0,107
Sum generelle driftsinntekter	7 182 056	756 311	6 425 745	0,105

	Andel Søgne
Rammetilskudd fast del	0,102
Inntektsutjevning	0,119
Rammetilskudd	0,103

*) Sum frie inntekter for Søgne + Rest-Kristiansand blir ikke eksakt det samme som for dagens Kristiansand.

For illustrasjonens skyld er avviket lagt på Rest-Kristiansand.

**) Andel innbyggere i Søgne utgjorde 0,107 av Kristiansand per 1.7.21

Anslag generelle driftsinntekter Søgne 2022-25 (1000 kr)

Søgne	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	341 708	348 280	351 034	354 730
Inntekts- og formuesskatt	365 313	367 687	370 044	372 210
Eiendomsskatt	40 400	39 968	39 540	39 117
Andre generelle driftsinntekter	8 889	9 007	9 107	9 255
Sum generelle driftsinntekter	756 311	764 942	769 726	775 311

Anslag generelle driftsinntekter Rest-Kristiansand 2022-25 (1000 kr)

Rest-Kristiansand	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	2 963 222	3 020 206	3 044 091	3 076 138
Inntekts- og formuesskatt	3 099 940	3 120 079	3 140 088	3 158 463
Eiendomsskatt	288 100	285 020	281 970	278 949
Andre generelle driftsinntekter	73 120	74 092	74 917	76 128
Sum generelle driftsinntekter	6 424 381	6 499 398	6 541 065	6 589 678

Hovedfunn og oppsummering (alternativ 2)

- Vi har beregnet anslag for sum generelle driftsinntekter for Søgne, Songdalen og Rest-Kristiansand for 2022, som vist i tabellen under:

Anslag generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

Budsjett 2022	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand	Andel Songdalen
Rammetilskudd	3 304 930	341 708	261 736	2 701 486	0,079
Inntekts- og formuesskatt	3 465 253	365 313	165 261	2 934 679	0,048
Eiendomsskatt	328 500	40 400	13 400	274 700	0,041
Andre generelle driftsinntekter	83 373	8 889	5 047	69 437	0,061
Sum generelle driftsinntekter	7 182 056	756 311	445 444	5 980 302	0,062

	Andel Songdalen
Rammetilskudd fast del	0,067
Inntektsutjevning	0,194
Rammetilskudd	0,079

*) Sum frie inntekter for Søgne + Songdalen + Rest-Kristiansand blir ikke eksakt det samme som for dagens Kristiansand.

For illustrasjonens skyld er avviket lagt på Rest-Kristiansand.

**) Andel innbyggere i Søgne og Songdalen utgjorde hhv. 0,107 og 0,061 av Kristiansand per 1.7.21

Anslag generelle driftsinntekter Songdalen 2022-25 (1000 kr)

Songdalen	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	261 736	266 769	268 879	271 710
Inntekts- og formuesskatt	165 261	166 334	167 401	168 381
Eiendomsskatt	13 400	13 257	13 115	12 974
Andre generelle driftsinntekter	5 047	5 114	5 171	5 255
Sum generelle driftsinntekter	445 444	451 475	454 566	458 319

Anslag generelle driftsinntekter Rest-Kristiansand 2022-25 (1000 kr)

Rest-Kristiansand	2022	2023	2024	2025
Rammetilskudd	2 701 486	2 753 437	2 775 212	2 804 429
Inntekts- og formuesskatt	2 934 679	2 953 745	2 972 687	2 990 083
Eiendomsskatt	274 700	271 763	268 855	265 975
Andre generelle driftsinntekter	69 437	70 361	71 144	72 294
Sum generelle driftsinntekter	5 980 302	6 049 306	6 087 897	6 132 780

Alternativ 1) Søgne og Rest-Kristiansand

Rammetilskudd «fast del» 2022

Anslag rammetilskudd «fast del» Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

	Kristiansand	Søgne	Rest- Kristiansand	Differanse
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb.)	2 941 171	313 576	2 627 595	0
Utgiftsutjevningen	-64 705	1 090	-55 357	-10 438
Korreksjonsordningen (netto)	-11 476	-15 851	4 467	-92
Overgangsordning - INGAR	-5 429	-579	-4 850	0
Saker med særskilt fordeling	32 317	3 446	28 872	0
Inndelingstilskudd	30 976	0	15 488	15 488
Storbytilskudd	44 247	0	39 530	4 717
Ordinært skjønn	8 600	917	7 683	0
Tilleggsbevilgninger etc.				
Sum rammetilskudd (fast del)*	2 975 701	302 599	2 663 427	9 675
<i>Andel</i>		<i>0,102</i>	<i>0,895</i>	

*) Komponentene innbyggertilskudd, utgiftsutjevningen, korreksjonsordningen, inndelingstilskudd og storbytilskudd er beregnet særskilt. For øvrige komponenter har vi lagt til grunn andel innbyggere per 1.7.21

Skatt på inntekt og formue, inkl. inntektsutjevning 2022

Anslag skatt på inntekt og formue inkl. inntektsutjevning Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

	Kristiansand	Søgne	Rest-Kristiansand
Innb.tall 1.1.22	113 737	12 126	101 611
Skatt på inntekt og formue - 1000 kr	3 796 716	400 257	3 396 459
Skatt i kr pr innbygger	33 382	33 008	33 426
Skatt i pst av landsgjennomsnittet*	86,6 %	85,6 %	86,7 %
Netto inntektsutjevning - 1000 kr	347 417	41 348	306 069
Sum skatt og inntektsutjevning - 1000 kr	4 144 133	441 605	3 702 528
<i>Andel skatt</i>		<i>0,105</i>	<i>0,895</i>
<i>Andel inntektsutjevning</i>		<i>0,119</i>	<i>0,881</i>
<i>Andel skatt og inntektsutjevning</i>		<i>0,107</i>	<i>0,893</i>

*) Her lagt til grunn skatteandel for Søgne lik 2019.

Eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter

Anslag eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)*

	Kristiansand	Søgne	Rest- Kristiansand	Andel Søgne*
Eiendomsskatt	328 500	40 400	288 100	0,123
Andre generelle driftsinntekter*	83 373	8 889	74 484	0,107

*) Foreløpig lagt til grunn andel innbyggere per 1.7.21

Forespørsel sendt til Kristiansand kommune: Hvor stor del av den budsjetterte eiendomsskatten på 328,5 mill. i 2022 kan tilskrives eiendomsskatt fra skatteobjekter i gamle Søgne og Songdalen? Fint om vi også kunne få oppgitt hvilke inntekter som inngår i Andre generelle driftsinntekter på 83,4 mill. for 2022.

	2020	2021	2022
Søgne	26,7 mill.kr	42,3 mill.kr	40,4 mill.kr
Songdalen	13,8 mill.kr	13,7 mill.kr	13,4 mill.kr

Andre generelle driftsinntekter på 83,4 mill. kr består av følgende komponenter

- 71,058 mill. kr gjelder integreringstilskudd (66,533 mill. kr + 4,525 mill. kr)
- 421 000 kr gjelder tilskudd til renter og avdrag skoleutbygging
- 11 774 mill. kr gjelder tilskudd til renter og avdrag omsorg
- 120 000 kr gjelder tilskudd til renter og avdrag kirke

Utgiftsutjevningen 2022

Utgiftsutjevningen 2022. Kristiansand, Søgne og Rest-Kristiansand (ekskl. Søgne).

	Kriteriedata 1.7.21			Utgiftsbehovsindeks 2022			Utgiftsutjevningende tilskudd/trekk 2022 (1000 kr)		
	Kristiansand	Søgne	Rest-Kristiansand	Kristiansand	Søgne	Rest-Kristiansand	Kristiansand	Søgne	Rest-Kristiansand
Innbyggere i alt	112 544	11 999	100 545						
Innbyggere 0-1 år	2 365	294	2 071	1,0429	1,2160	1,0223	1 626	873	753
Innbyggere 2-5 år	5 209	556	4 653	1,0748	1,0760	1,0746	67 370	7 301	60 069
Innbyggere 6-15 år	14 200	1 590	12 610	1,0650	1,1185	1,0586	113 750	22 108	91 642
Innbyggere 16-22 år	10 250	1 097	9 153	1,0899	1,0940	1,0894	14 099	1 573	12 526
Innbyggere 23-66 år	64 409	6 611	57 798	0,9952	0,9581	0,9996	-3 363	-3 123	-240
Innbyggere 67-79 år	11 604	1 395	10 209	0,8934	1,0074	0,8798	-40 403	297	-40 700
Innbyggere 80-89 år	3 684	387	3 297	0,9205	0,9069	0,9221	-40 986	-5 113	-35 873
Innbyggere 90 år og over	823	69	754	0,8398	0,6604	0,8612	-41 425	-9 363	-32 061
Basistillegg	0,5470	0,5674	0,5446	0,0956	0,9301	0,1065	-95 601	-788	-84 376
Sonekriteriet	242 622	33 171	209 451	0,5507	0,7062	0,5321	-29 870	-2 083	-27 788
Nabokriteriet	147 760	19 625	128 135	0,7365	0,9174	0,7149	-17 521	-585	-16 936
Landbrukskriteriet	0,0042	0,0014	0,0028	0,2016	0,6390	0,1494	-11 147	-537	-10 609
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	1 059	105	954	1,0272	0,9555	1,0357	1 265	-221	1 486
Flyktninger uten integreringstilskudd	5 306	233	5 073	1,5558	0,6412	1,6649	30 298	-2 085	32 383
Dødlighetskriteriet	843	92	751	0,9998	1,0281	0,9964	-54	915	-969
Barn 0-15 med enslige forsørgere	2 666	313	2 353	1,1531	1,2696	1,1392	18 927	3 555	15 373
Lavinntektskriteriet	5 692	455	5 237	0,9520	0,7134	0,9805	-3 734	-2 377	-1 357
Uføre 18-49 år	3 305	334	2 971	1,3292	1,2598	1,3375	13 788	1 160	12 628
Opphopningsindeks	3,8375	0,4612	3,3763	1,0907	1,2296	1,0741	5 608	1 513	4 095
Aleneboende 30 - 66 år	9 837	814	9 023	0,9398	0,7293	0,9649	-7 570	-3 626	-3 944
Psykisk utviklingshemmede 16 år	432	48	384	1,0399	1,0908	1,0338	13 030	3 160	9 870
Ikke-gifte 67 år og over	6 630	618	6 012	0,8423	0,7358	0,8550	-48 138	-8 595	-39 543
Andel barn 1 år uten kontantstøtte	739	86	653	0,9125	0,9953	0,9026	-9 597	-56	-9 542
Innbyggere med høyere utdanning	32 457	2 595	29 862	1,0411	0,7807	1,0721	4 942	-2 813	7 755
Kostnadsindeks				0,9903	1,0015	0,9907	-64 705	1 090	-55 357

Alternativ 2)

Søgne, Songdalen og Rest- Kristiansand

Rammetilskudd «fast del» 2022

Anslag rammetilskudd «fast del» Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest- Kristiansand	Differanse
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb.)	2 941 171	313 576	178 048	2 449 547	0
Utgiftsutjevningen	-64 705	1 090	25 527	-68 932	-22 390
Korreksjonsordningen (netto)	-11 476	-15 851	-7 281	11 853	-198
Overgangsordning - INGAR	-5 429	-579	-329	-4 522	0
Saker med særskilt fordeling	32 317	3 446	1 956	26 915	0
Inndelingstilskudd	30 976	0	0	0	30 976
Storbytilskudd	44 247	0	0	36 851	7 396
Ordinært skjønn	8 600	917	521	7 162	0
Tilleggsbevilgninger etc.					0
Sum rammetilskudd (fast del)*	2 975 701	302 599	198 442	2 458 875	15 784
<i>Andel</i>		<i>0,102</i>	<i>0,067</i>	<i>0,826</i>	

*) Komponentene innbyggertilskudd, utgiftsutjevningen, korreksjonsordningen, inndelingstilskudd og storbytilskudd er beregnet særskilt. For øvrige komponenter har vi lagt til grunn andel innbyggere per 1.7.21

Skatt på inntekt og formue, inkl. inntektsutjevning 2022

Anslag skatt på inntekt og formue inkl. inntektsutjevning Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest- Kristiansand
Innb.tall 1.1.22	113 737	12 126	6 885	94 726
Skatt på inntekt og formue - 1000 kr	3 796 716	400 257	181 068	3 215 391
Skatt i kr pr innbygger	33 382	33 008	26 298	33 944
Skatt i pst av landsgjennomsnittet*	86,6 %	85,6 %	68,2 %	88,0 %
Netto inntektsutjevning - 1000 kr	347 417	41 348	67 364	237 787
Sum skatt og inntektsutjevning - 1000 kr	4 144 133	441 605	248 432	3 453 178
<i>Andel skatt</i>		<i>0,105</i>	<i>0,048</i>	<i>0,847</i>
<i>Andel inntektsutjevning</i>		<i>0,119</i>	<i>0,194</i>	<i>0,684</i>
<i>Andel skatt og inntektsutjevning</i>		<i>0,107</i>	<i>0,060</i>	<i>0,833</i>

*) Her lagt til grunn skatteandel lik 2019 for Søgne og Songdalen.

Eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter

Anslag eiendomsskatt og andre generelle driftsinntekter Kristiansand kommune 2022 (1000 kr)*

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand	Andel Songdalen
Eiendomsskatt	328 500	40 400	13 400	274 700	0,041
Andre generelle driftsinntekter*	83 373	5 047	8 889	69 437	0,061

*) : Foreløpig lagt til grunn andel innbyggere per 1.7.21

Forespørsel sendt til Kristiansand kommune: Hvor stor del av den budsjetterte eiendomsskatten på 328,5 mill. i 2022 kan tilskrives eiendomsskatt fra skatteobjekter i gamle Søgne og Songdalen? Fint om vi også kunne få oppgitt hvilke inntekter som inngår i Andre generelle driftsinntekter på 83,4 mill. for 2022.

	2020	2021	2022
Søgne	26,7 mill.kr	42,3 mill.kr	40,4 mill.kr
Songdalen	13,8 mill.kr	13,7 mill.kr	13,4 mill.kr

Andre generelle driftsinntekter på 83,4 mill. kr består av følgende komponenter

- 71,058 mill. kr gjelder integreringstilskudd (66,533 mill. kr + 4,525 mill. kr)
- 421 000 kr gjelder tilskudd til renter og avdrag skoleutbygging
- 11 774 mill. kr gjelder tilskudd til renter og avdrag omsorg
- 120 000 kr gjelder tilskudd til renter og avdrag kirke

Utgiftsutjevningen 2022

Utgiftsutjevningen 2022. Kristiansand, Songdalen og Rest-Kristiansand (ekskl. Søgne og Songdalen)

	Kriteriedata 1.7.21			Utgiftsbehovsindeks 2022			Utgiftsutjevningende tilskudd/trekk 2022 (1000 kr)		
	Kristiansand	Songdalen	Rest- Kristiansand	Kristiansand	Songdalen	Rest- Kristiansand	Kristiansand	Songdalen	Rest- Kristiansand
Innbyggere i alt	112 544	6 813	93 732						
Innbyggere 0-1 år	2 365	155	1 916	1,0429	1,1291	1,0145	1 626	296	457
Innbyggere 2-5 år	5 209	346	4 307	1,0748	1,1793	1,0670	67 370	9 778	50 290
Innbyggere 6-15 år	14 200	938	11 672	1,0650	1,1621	1,0511	113 750	17 173	74 469
Innbyggere 16-22 år	10 250	613	8 540	1,0899	1,0767	1,0903	14 099	728	11 798
Innbyggere 23-66 år	64 409	3 851	53 947	0,9952	0,9829	1,0008	-3 363	-723	483
Innbyggere 67-79 år	11 604	655	9 554	0,8934	0,8330	0,8832	-40 403	-3 831	-36 869
Innbyggere 80-89 år	3 684	213	3 084	0,9205	0,8791	0,9252	-40 986	-3 771	-32 103
Innbyggere 90 år og over	823	42	712	0,8398	0,7080	0,8724	-41 425	-4 572	-27 489
Basistillegg	0,5470	0,6177	0,5402	0,0956	1,7833	0,1134	-95 601	5 013	-78 058
Sonekriteriet	242 622	47 144	161 686	0,5507	1,7677	0,4407	-29 870	3 090	-30 971
Nabokriteriet	147 760	13 929	114 145	0,7365	1,1468	0,6831	-17 521	591	-17 547
Landbrukskriteriet	0,0042	0,0014	0,0014	0,2016	1,0868	0,0806	-11 147	73	-10 691
Innvandrerer 6-15 år ekskl Skandinavia	1 059	94	859	1,0272	1,5123	1,0002	1 265	1 443	8
Flyktninger uten integreringstilskudd	5 306	291	4 778	1,5558	1,4108	1,6821	30 298	1 356	30 972
Dødlighetskriteriet	843	54	697	0,9998	1,0538	0,9922	-54	995	-1 974
Barn 0-15 med enslige forsørgere	2 666	198	2 155	1,1531	1,4139	1,1189	18 927	3 099	12 250
Lavinntektskriteriet	5 692	314	4 922	0,9520	0,8664	0,9885	-3 734	-629	-744
Uføre 18-49 år	3 305	264	2 706	1,3292	1,7531	1,3065	13 788	1 909	10 691
Opphøringsindeks	3,8375	0,3211	3,0539	1,0907	1,5075	1,0422	5 608	1 900	2 172
Aleneboende 30 - 66 år	9 837	458	8 565	0,9398	0,7223	0,9825	-7 570	-2 112	-1 831
Psykisk utviklingshemmede 16 år	432	26	357	1,0399	1,0493	1,0328	13 030	974	8 915
Ikke-gifte 67 år og over	6 630	331	5 682	0,8423	0,6943	0,8667	-48 138	-5 647	-33 879
Andel barn 1 år uten kontantstøtte	739	61	592	0,9125	1,2469	0,8772	-9 597	1 639	-11 218
Innbyggere med høyere utdanning	32 457	1 046	28 825	1,0411	0,5544	1,1101	4 942	-3 246	11 037
Kostnadsindeks				0,9903	1,0634	0,9874	-64 705	25 527	-69 831

Vedlegg

Andre komponenter i inntektssystemet 2022

Korreksjonsordningen	Kristiansand	Søgne-Songdalen	Rest-Kristiansand
Andel innb	20,8344	3,4825	17,3519
Indeks	0,9903	1,0142	0,9876
Andel UB	20,6317	3,5321	17,1359
Samlet trekk	2 815 466	2 815 466	2 815 466
Tilbakeføring	58 088	9 945	48 246
Trekk	-69 564	-33 172	-36 392
Netto	-11 476	-23 227	11 853
INGAR	Kristiansand	Søgne-Songdalen	Rest-Kristiansand
Finansiering	-48	-48	-48
Innb. tall 1.7.21	112 544	18 812	93 732
1000 kr	-5 429	-908	-4 522
Inndelingstilskudd	Kristiansand	Rest-Kristiansand	Effekt
Inndelingstilskudd	30 976	0	-30 976
Storbytilskudd	Kristiansand	Rest-Kristiansand	Effekt
Innb.tall 1.1.21	112 588	93 769	
kr per innb	393	393	
Sum tilskudd	44 247	36 851	-7 396

	Elever priv skole (2019)
Kristiansand	339
Songdalen	103
Søgne	206

Eventuell deling av Kristiansand kommune

Endring i befolknings sammensetning og
befolkningsframskrivinger

Beregninger av effekt på frie inntekter ved eventuell deling – endring i befolknings sammensetning

- SSB har levert grunnlagsdata for innbyggertall fordelt på aldersgrupper til bruk i inntektssystemet for 2022 for de gamle kommunene Søgne og Songdalen. For øvrige kriterier i utgiftsutjevningen, er det tatt utgangspunkt i data for de gamle kommunene fra inntektssystemet for 2019. Det er her lagt til grunn at kriteriene har utviklet seg i samme takt som for befolkningen i kommunene samlet sett.

Endring i folketall 1.7.18-1.7.21

	Kristiansand	Søgne	Songdalen
Utvikling	2,6 %	5,0 %	1,5 %

Alderssammensetning 1.7.18

01.07.2018		10,4 %	6,1 %	83,4 %
	<i>Nye Kristiansand</i>	<i>Søgne</i>	<i>Songdalen</i>	<i>Rest-Kristiansand</i>
Innbyggere i alt	109 479	11 425	6 713	91 341
Innbyggere 0-1 år	2 457	261	182	2 014
Innbyggere 2-5 år	5 319	554	353	4 412
Innbyggere 6-15 år	13 871	1 565	960	11 346
Innbyggere 16-22 år	10 983	1 150	612	9 221
Innbyggere 23-66 år	62 083	6 305	3 766	52 012
Innbyggere 67-79 år	10 538	1 200	625	8 713
Innbyggere 80-89 år	3 444	327	179	2 938
Innbyggere 90 år og over	784	63	36	685

Andel	<i>Nye Kristiansand</i>	<i>Søgne</i>	<i>Songdalen</i>	<i>Rest-Kristiansand</i>
Innbyggere 0-1 år	2,2 %	2,3 %	2,7 %	2,2 %
Innbyggere 2-5 år	4,9 %	4,8 %	5,3 %	4,8 %
Innbyggere 6-15 år	12,7 %	13,7 %	14,3 %	12,4 %
Innbyggere 16-22 år	10,0 %	10,1 %	9,1 %	10,1 %
Innbyggere 23-66 år	56,7 %	55,2 %	56,1 %	56,9 %
Innbyggere 67-79 år	9,6 %	10,5 %	9,3 %	9,5 %
Innbyggere 80-89 år	3,1 %	2,9 %	2,7 %	3,2 %
Innbyggere 90 år og over	0,7 %	0,6 %	0,5 %	0,7 %
0-66 år	86,5 %	86,1 %	87,5 %	86,5 %
67 år og eldre	13,5 %	13,9 %	12,5 %	13,5 %
80 år og eldre	3,9 %	3,4 %	3,2 %	4,0 %

Alderssammensetning 1.7.21

01.07.2021		10,7 %	6,1 %	83,3 %
	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand
Innbyggere i alt	112 544	11 999	6 813	93 732
Innbyggere 0-1 år	2 365	294	155	1 916
Innbyggere 2-5 år	5 209	556	346	4 307
Innbyggere 6-15 år	14 200	1 590	938	11 672
Innbyggere 16-22 år	10 250	1 097	613	8 540
Innbyggere 23-66 år	64 409	6 611	3 851	53 947
Innbyggere 67-79 år	11 604	1 395	655	9 554
Innbyggere 80-89 år	3 684	387	213	3 084
Innbyggere 90 år og over	823	69	42	712

Andel	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest-Kristiansand
Innbyggere 0-1 år	2,1 %	2,5 %	2,3 %	2,0 %
Innbyggere 2-5 år	4,6 %	4,6 %	5,1 %	4,6 %
Innbyggere 6-15 år	12,6 %	13,3 %	13,8 %	12,5 %
Innbyggere 16-22 år	9,1 %	9,1 %	9,0 %	9,1 %
Innbyggere 23-66 år	57,2 %	55,1 %	56,5 %	57,6 %
Innbyggere 67-79 år	10,3 %	11,6 %	9,6 %	10,2 %
Innbyggere 80-89 år	3,3 %	3,2 %	3,1 %	3,3 %
Innbyggere 90 år og over	0,7 %	0,6 %	0,6 %	0,8 %
0-66 år	85,7 %	84,6 %	86,6 %	85,8 %
67 år og eldre	14,3 %	15,4 %	13,4 %	14,2 %
80 år og eldre	4,0 %	3,8 %	3,7 %	4,0 %

Endring i alderssammensetning 2018-2021

- I tabellen øverst er vist utvikling i ulike aldersgrupper fra 2018 til 2021.
  - Flere barn og unge i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år trekker isolert sett i retning av økte til utgifter barnehage og grunnskole, mens flere eldre i aldersgruppene over 67 år isolert sett trekker i retning av økte utgifter til pleie og omsorgstjenestene.
  - I inntektssystemet måles utgiftsbehovet for den enkelte kommune i forhold til utviklingen på landsbasis.
- I den nederste tabellen vises utvikling i ulike aldersgrupper i forhold til utviklingen for landet, dvs. endring i utgiftsbehov fra 2019 til 2022.
  - Tabellen får bl.a. fram at utgiftsbehovet for alle kommunene øker i aldersgruppen 2-5 år (barnehage). I aldersgruppen 6-15 år (grunnskole) reduseres utgiftsbehovet for Søgne og Songdalen, mens utgiftsbehovet øker for Rest-Kristiansand. I de eldste aldersgruppene (pleie og omsorg) reduseres utgiftsbehovet for Rest-Kristiansand, mens utgiftsbehovet øker for Søgne og Songdalen.

Endring innbyggertall 1.7.18-1.7.21. Kilde: SSB/beregninger ved TF

	4204 Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest- Kristiansand	Landet
Innbyggere i alt	2,8 %	5,0 %	1,5 %	2,6 %	1,7 %
Innbyggere 0-1 år	-3,7 %	12,6 %	-14,8 %	-4,9 %	-4,9 %
Innbyggere 2-5 år	-2,1 %	0,4 %	-2,0 %	-2,4 %	-5,1 %
Innbyggere 6-15 år	2,4 %	1,6 %	-2,3 %	2,9 %	0,0 %
Innbyggere 16-22 år	-6,7 %	-4,6 %	0,2 %	-7,4 %	-2,1 %
Innbyggere 23-66 år	3,7 %	4,9 %	2,3 %	3,7 %	1,7 %
Innbyggere 67-79 år	10,1 %	16,3 %	4,8 %	9,7 %	8,8 %
Innbyggere 80-89 år	7,0 %	18,3 %	19,0 %	5,0 %	6,9 %
Innbyggere 90 år og over	5,0 %	9,5 %	16,7 %	3,9 %	5,0 %

Endring i beregnet utgiftsbehov 2019-2022. Kilde: SSB/beregninger ved TF

	4204 Kristiansand	Søgne	Songdalen	Rest- Kristiansand
Innbyggere 0-1 år	0,1 %	15,5 %	-13,0 %	-0,9 %
Innbyggere 2-5 år	2,2 %	2,5 %	4,0 %	2,0 %
Innbyggere 6-15 år	1,3 %	-1,9 %	-2,5 %	2,0 %
Innbyggere 16-22 år	-6,5 %	-6,5 %	2,7 %	-7,2 %
Innbyggere 23-66 år	0,9 %	-0,2 %	0,7 %	1,0 %
Innbyggere 67-79 år	0,1 %	3,3 %	-3,0 %	-0,2 %
Innbyggere 80-89 år	-1,0 %	6,1 %	9,1 %	-2,6 %
Innbyggere 90 år og over	-0,9 %	0,7 %	7,2 %	-1,7 %

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet

- Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning mv. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved å tjenesteytingen vil derfor variere mellom kommunene. Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp slike variasjoner. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne.
- Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene som de selv ikke kan påvirke.
- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor tung eller lett en kommune er å drive, sammenlignet mot det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner (der indeks lik 1 betyr et utgiftsbehov lik landsgjennomsnittet).
- Kostnadsnøkkelen består av 8 ulike delkostnadsområder: administrasjon, landbruk, barnehage, grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelse, barnevern og sosialtjeneste.
- I tabellen er vist utslag på kostnadsnøkkelen for Kristiansand, Søgne og Songdalen i inntektssystemet for 2019 og for nye Kristiansand i 2022.

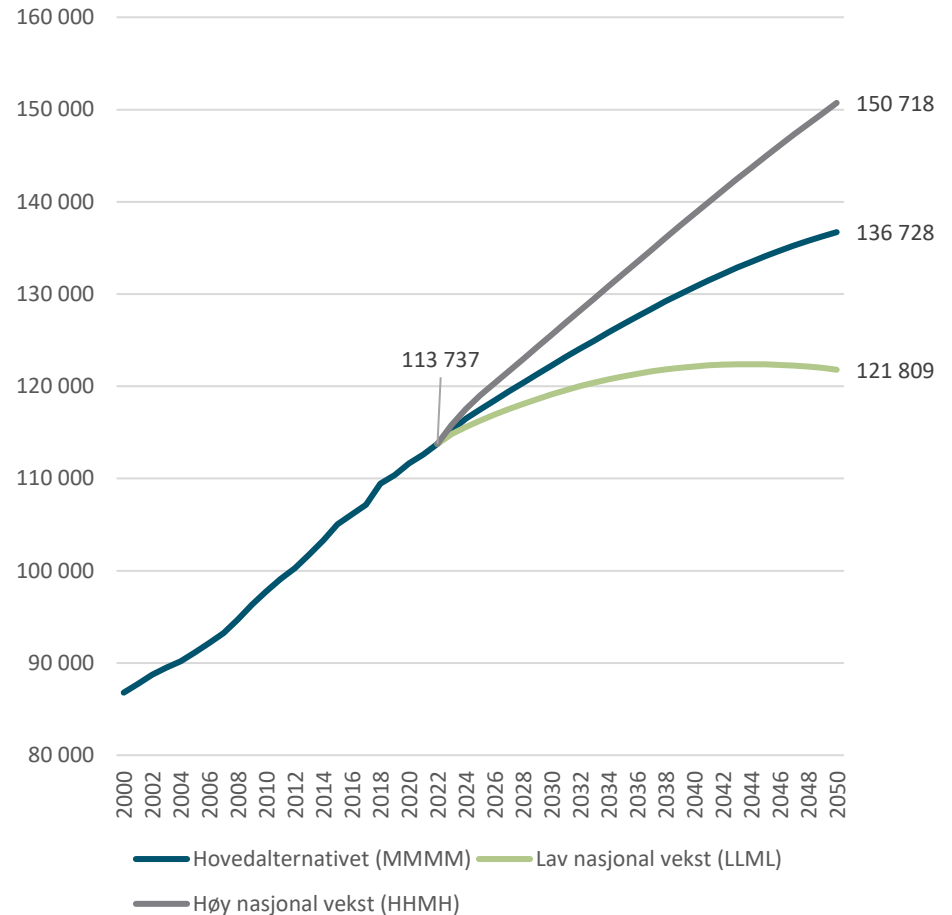
Utslag på kostnadsnøkkelen 2019 og 2022. Kilde: KDD/beregninger ved TF

	1001 Kristiansand	1018 Søgne	1017 Songdalen	Nye Kristiansand	4204 Kristiansand
	2019	2019	2019	2019*	2022
Barnehage	1,0422	1,0197	1,0867	1,0455	1,0540
Administrasjon	0,9201	0,9838	1,0480	0,9374	0,9341
Landbruk	0,0774	0,6284	1,0688	0,2146	0,2016
Grunnskole	1,0002	1,1142	1,2100	1,0291	1,0372
Pleie og omsorg	0,9263	0,9070	0,8998	0,9223	0,9241
Kommunehelse	0,9155	0,9795	1,0374	0,9322	0,9270
Barnevern	1,0682	1,0452	1,1478	1,0751	1,0748
Sosialtjeneste	1,1772	0,9472	1,1702	1,1624	1,1148
Kostnadsindeks	0,9822	0,9962	1,0555	0,9907	0,9903

*) : Vektet snitt av Kristiansand, Søgne og Songdalen

Befolkningsframskrivinger SSB 2022-2050

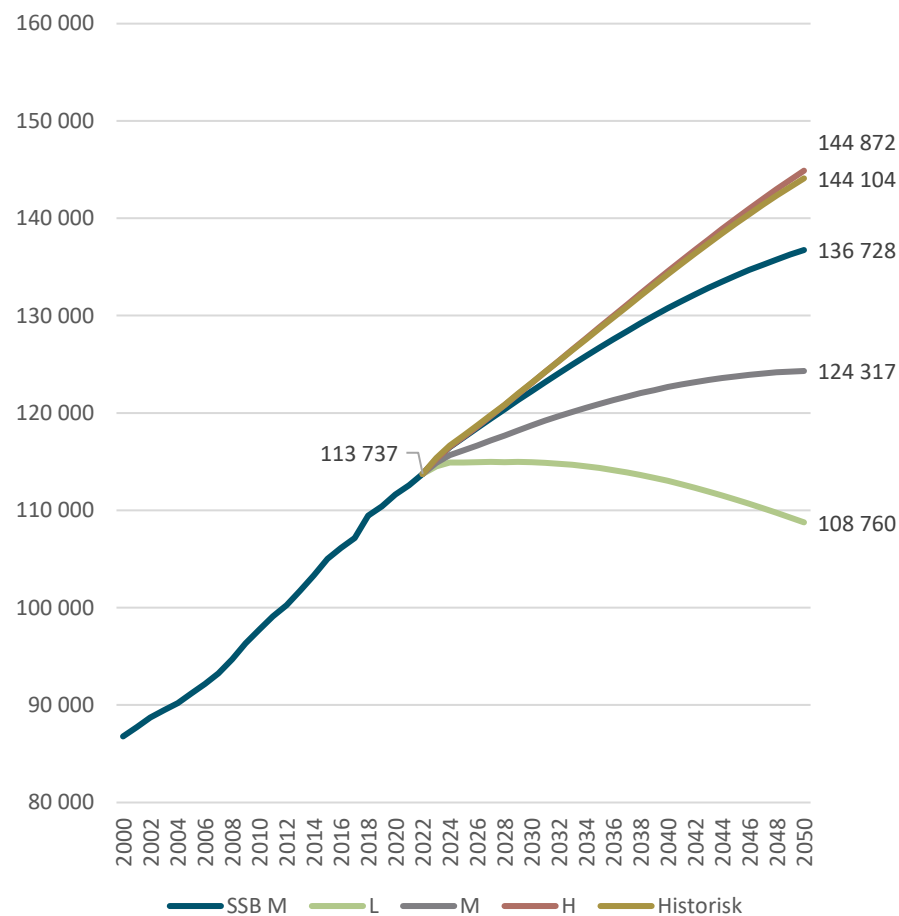
- SSB har publiserte nye, oppdaterte befolkningsframskrivinger i 2022 (de forrige kom i 2020). Kommunevise tall er tilgjengelig fram til 2050. Befolkningsframskrivinger beregner framtidens befolkning basert på forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring.
- SSB opererer med 3 hovedalternativer: Lav nasjonal vekst (LLML), middels nasjonal vekst (MMMM) og høy nasjonal vekst (HHMH). SSBs hovedalternativ MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring anses normalt som det mest realistiske alternativet.

Befolkningsframskrivinger 2022-2050 fra SSB. Historisk utvikling 2000-2022. Kristiansand kommune.
Kilde: SSB

Befolkningsprognoser fra Telemarksforsking (2022)

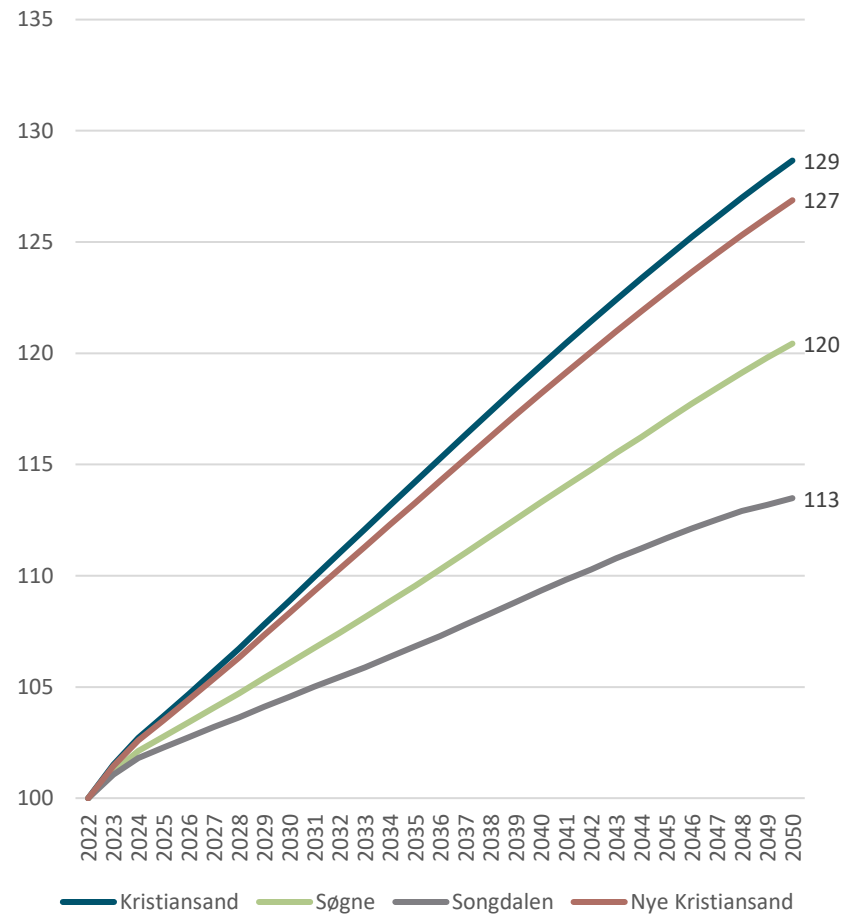
- Befolkningsprognosene fra Telemarksforsking er et nyttig supplement til SSBs framskrivinger og gir alternative perspektiver på den framtidige utviklingen. Framskrivningene er basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Hensikten er å få fram mulighetsrommet for befolkningsvekst, altså hvor mye folketallsveksten kan påvirkes lokalt. Attraktivitetsverdiene er hentet fra analyser av attraktivitet for de ti siste årene. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskrivning for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i hovedalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for kommunen.
- Vi har ulike scenarier for utviklingen av folketallet i kommunen, alt etter hvor høy attraktivitet kommunen har i framtiden. Et scenario er at en lykkes med å skape høy og positiv attraktivitet for både bosetting og næringsliv (H). Vi har også et scenario der den framtidige attraktiviteten er lav (L). Forskjellen mellom scenariet med høy og lav attraktivitet vil vise hvilket mulighetsrom det er for framtidig befolkningsutvikling. Et naturlig scenario er at attraktiviteten er akkurat som middels (M). Det vil gi en vekst i tråd med det som er forventet ut fra de strukturelle forholdene. Det betyr at både flyttetallene og arbeidsplassveksten i næringslivet er lik forventet verdi. Et siste scenario er at attraktiviteten for kommunen blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene.
- Kristiansand har hatt relativt høy samlet attraktivitet de siste 10 årene. Hvis attraktiviteten for kommunen blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene er det anslått et folketall på 144 100 i 2050.

Befolkningsprognoser fra Telemarksforsking 2022-2050. Kristiansand kommune. Kilde: SSB/TF*

Befolkningsprognoser for ulike deler av Kristiansand

- I diagrammet er vist utvikling for ulike deler av Kristiansand kommune fra 2022 til 2050 (dvs. utvikling på grunnkrets/delområdenivå).
- Det er tatt utgangspunkt i scenariet for historisk utvikling.
- Fra 2022 til 2050 er det anslått en vekst for nye Kristiansand på 27 prosent. For de gamle kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen er det anslått en utvikling på hhv. 29 prosent, 20 prosent og 13 prosent

Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning 2022-2050. Indeksert utvikling 2022=100. Delområder Kristiansand kommune. Kilde: SSB/TF*

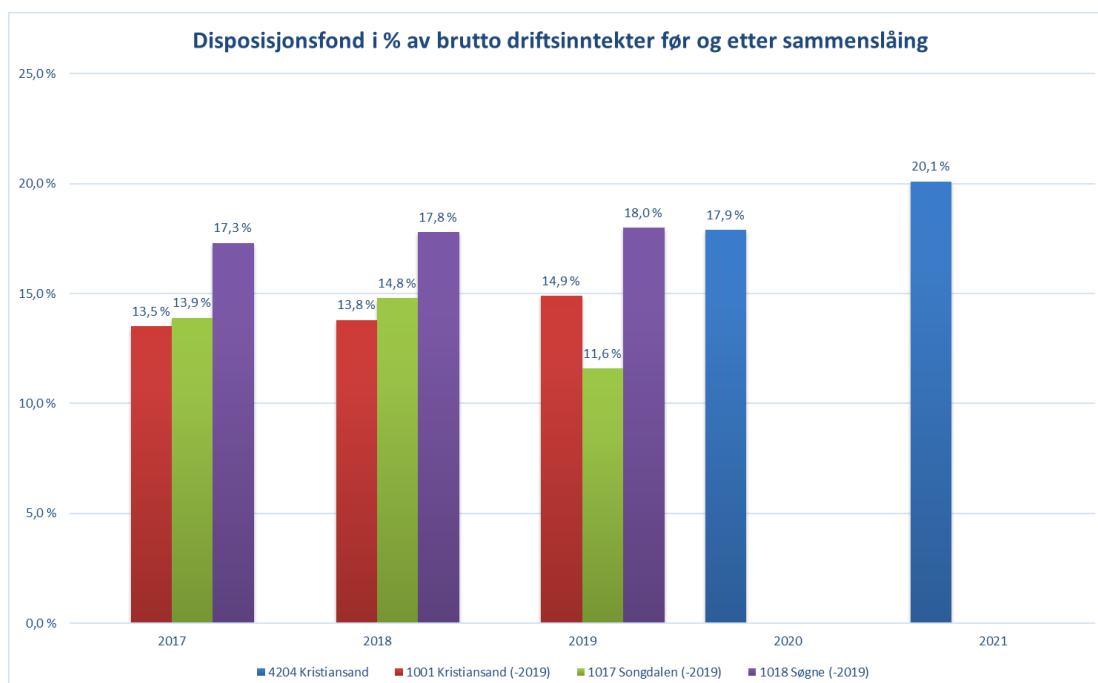
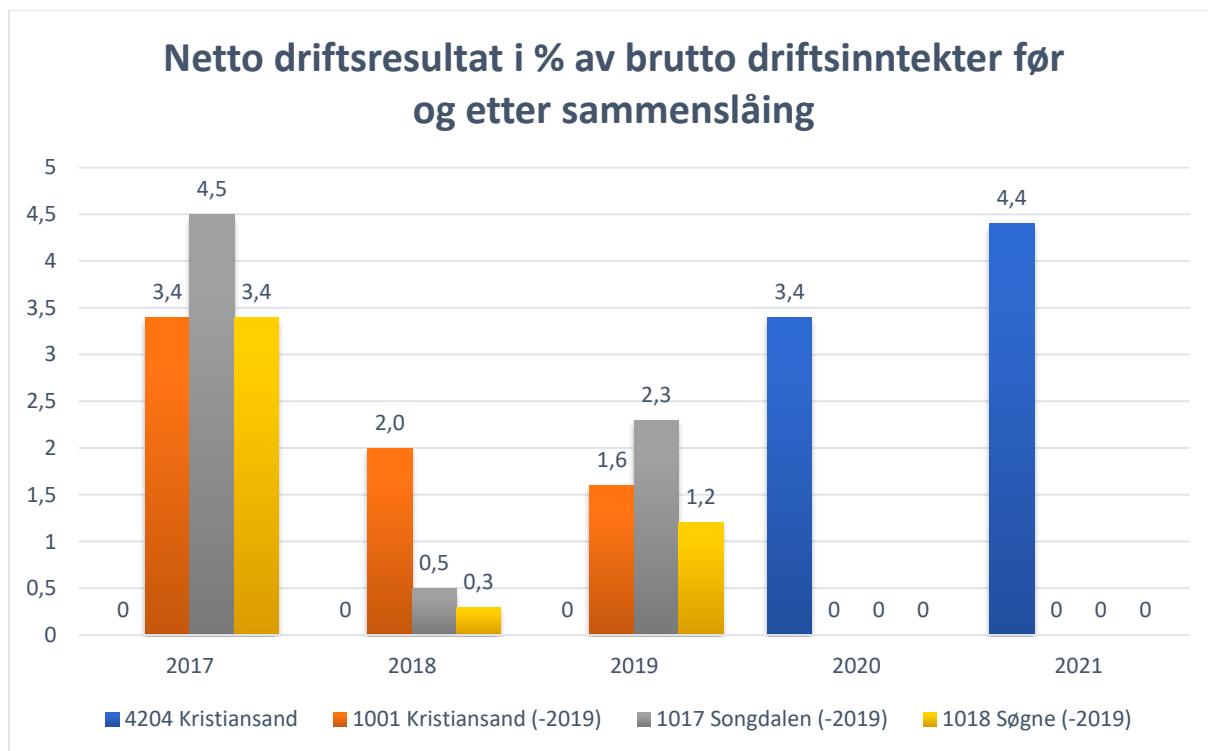
Befolkningsprognoser for ulike deler av Kristiansand

- Hvis vi ser på utvikling i ulike aldersgrupper fra 2022 til 2050, er det anslått en høyere vekst i aldersgruppene under 66 år i Kristiansand-delen enn i Søgne og Songdalen.
- I de eldste aldersgruppene er det anslått høyest vekst i aldersgruppen 67-79 år i Søgne, mens det i aldersgruppen 80 år og eldre er anslått høyest vekst i Songdalen.

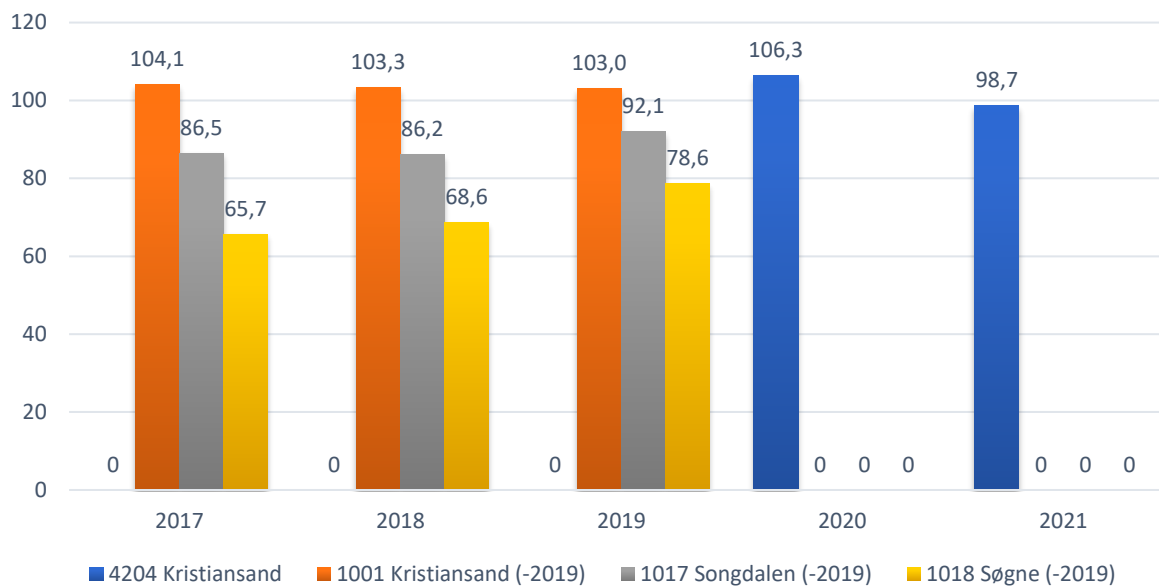
Befolkningsprognoser fra Telemarksforskning 2022-2050. Delområder Kristiansand kommune. Kilde: SSB/TF*

	Kristiansand	Søgne	Songdalen	Nye Kristiansand
0-5 år	20,7 %	8,9 %	-1,6 %	17,9 %
6-15 år	17,5 %	3,1 %	-7,1 %	14,2 %
16-19 år	29,1 %	7,7 %	-5,6 %	24,5 %
20-66 år	18,4 %	13,8 %	3,4 %	17,0 %
67-79 år	53,6 %	29,8 %	66,1 %	51,4 %
80+	170,4 %	189,7 %	162,7 %	171,9 %
Totalt	28,7 %	20,4 %	13,5 %	26,9 %

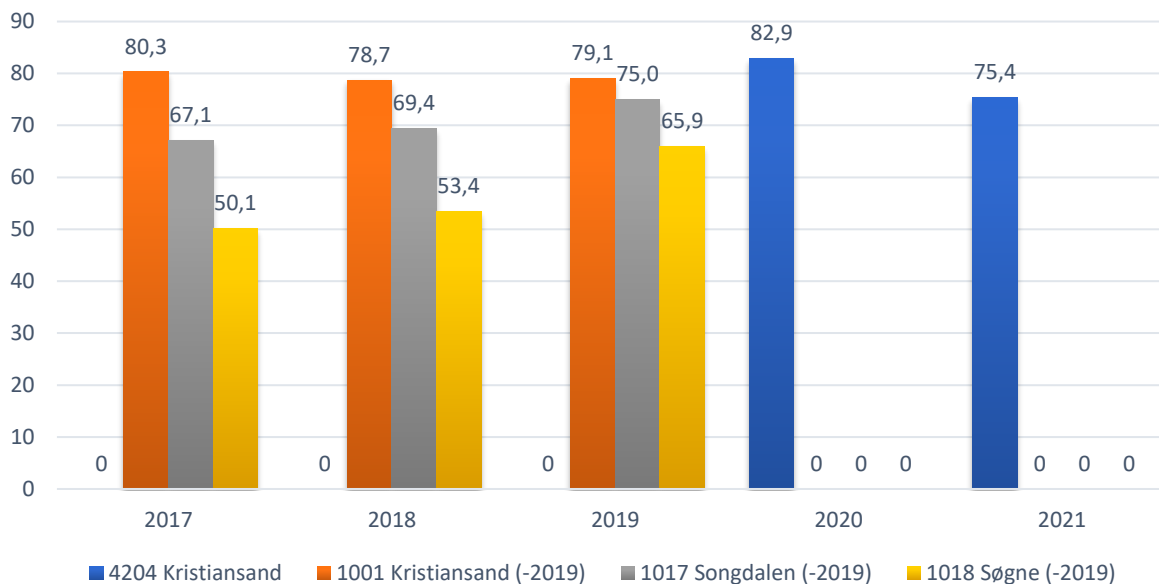
VEDLEGG 7-8 – FINANSIELLE NØKKELTALL 2017-2021

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter før og etter sammenslåing

Renteeksponert gjeld i % av brutto driftsinntekter før og etter sammenslåing

VEDLEGG 7-10: NETTO FINANSUTGIFTER PER INNBYGGER 2023-2026					
		Budsjett 2023	Tidl. Kristian-sand	Tidl. Songdalen	Tidl.Søgne
<i>Netto finansutgifter</i>					
10.	Renteinntekter	- 47 332	- 104 716	- 9 159	- 14 026
11.	Utbytter	- 50 233	- 116 778	- 22 878	- 24 344
12.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 35 073	- 39 462	- 10 821	- 9 717
13.	Renteutgifter	201 356	328 185	25 603	40 574
14.	Avdrag på lån	466 845	398 034	27 149	46 209
15.	Netto finansutgifter	535 563	465 263	9 893	38 696
Per innbygger (2019):			93 338	6 713	11 582
Renteinntekter per innbygger			- 2 373,03	- 4 772,44	- 3 312,92
Utbytte og gevinst/tap finansielle omløpsmidler per innbygger			- 1 673,91	- 5 020,03	- 2 940,85
Renter og avdrag per innbygger			3 093,30	2 201,91	2 664,27
		Øk.plan 2024	Kr.sand	Songdalen	Søgne
<i>Netto finansutgifter</i>					
10.	Renteinntekter	- 58 123	- 102 567	- 9 264	- 13 962
11.	Utbytter	- 114 622	- 82 208	- 11 439	- 12 207
12.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 35 073	- 38 500	- 10 557	- 9 480
13.	Renteutgifter	258 250	352 388	27 853	44 328
14.	Avdrag på lån	470 348	420 478	28 350	47 928
15.	Netto finansutgifter	520 780	549 591	24 943	56 607
Per innbygger (2019):			93 338	6 713	11 582
Renteinntekter per innbygger			- 1 979,64	- 3 083,97	- 2 259,48
Utbytte og gevinst/tap finansielle omløpsmidler per innbygger			- 1 293,23	- 3 276,63	- 1 872,45
Renter og avdrag per innbygger			3 362,92	2 576,42	3 008,85
		Øk.plan 2025	Kr.sand	Songdalen	Søgne
<i>Netto finansutgifter</i>					
10.	Renteinntekter	- 61 348	- 96 910	- 8 854	- 13 262
11.	Utbytter	- 63 486	- 55 947	- 8 612	- 9 207
12.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 35 073	- 37 561	- 10 300	- 9 248
13.	Renteutgifter	277 832	364 615	29 679	47 539
14.	Avdrag på lån	475 062	415 501	29 317	50 178
15.	Netto finansutgifter	592 987	589 699	31 231	66 000
Per innbygger (2019):			93 338	6 713	11 582
Renteinntekter per innbygger			- 1 637,67	- 2 601,78	- 1 939,94
Utbytte og gevinst/tap finansielle omløpsmidler per innbygger			- 1 001,82	- 2 817,17	- 1 593,42
Renter og avdrag per innbygger			3 503,98	2 886,85	3 306,00
		Øk.plan 2026	Kr.sand	Songdalen	Søgne
<i>Netto finansutgifter</i>					
10.	Renteinntekter	- 61 814	- 89 372	- 8 744	- 12 901
11.	Utbytter	- 61 937	- 45 297	- 8 402	- 8 982

VEDLEGG 7-10: NETTO FINANSUTGIFTER PER INNBYGGER 2023-2026					
12.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	- 35 073	- 36 644	- 10 049	- 9 023
13.	Renteutgifter	273 133	358 221	29 217	46 721
14.	Avdrag på lån	472 914	417 551	30 753	52 084
15.	Netto finansutgifter	587 223	604 459	32 776	67 899
Per innbygger (2019):					
			93 338	6 713	11 582
	Renteinntekter per innbygger		- 1 442,80	- 2 554,19	- 1 889,36
	Utbytte og gevinst/tap finansielle omløpsmidler per innbygger		- 877,90	- 2 748,46	- 1 554,55
	Renter og avdrag per innbygger		3 445,29	2 855,48	3 254,85

NOTAT

Til: Statsforvalter i Agder

Fra: Regnskapssjef i Kristiansand kommune.

Dato: 28.12.2022

TRENGER DOKUMENTASJON FOR Å KUNNE FORDELE BALANSEVERDIER PER 31.12.2021 PÅ 3 KOMMUNER

Aktivering i balansen for 2020 og 2021 med fordeling av disse på 3 kommuner

Balansen viser kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital. Kommunens eiendeler består stort sett av anleggsmidler, dvs. fast eiendom og anlegg, utstyr og maskiner samt finansaktiva som aksjer, utlån og pensjonsmidler. Det gjennomføres avskrivninger for de anleggsmidler som forringes ved slit og elde.

I balansen til de 3 tidligere kommunene er balansen for 31.12.2019 slått sammen etter eierandeler i Tronstadvann Interkommunale vannverk IKS hvor Kristiansand eide 85%, Søgne 9% og Songdalen 6%. Kristiansand Boligselskap KF var 100% eid av Kristiansand kommune. Kristiansand Boligselskap KF ble avviklet 31.12.2019 slik at balansen til boligselskapet er lagt på «gamle Kristiansand kommune» for 31.12.2019.

Elimineringer mellom de tre gamle kommunene og omklassifisering av balansen som skjedde i forbindelse med sammenslåingen er fordelt tilbake på de «gamle» kommunene.

Kristiansand Havn KF er ikke slått sammen med «gamle Kristiansand», men balansen ligger med som vedlegg i Excel filene.

Forutsetninger/valg

Mesteparten av balansen for 2020 og 2021 til de tre gamle kommunene er fordelt etter %, dvs etter hvilken prosent Eiendeler, EK og Gjeld var den 31.12.2019 er videreført i 2020 og 2021.

Omløpsmidler og lånegjeld er fordelt særskilt. Det vil si at alle investeringsprosjekter er fordelt på de 3 gamle kommunene for å kunne fordele lånegjelden knyttet til investeringer. Dette er forklart nærmere under punktet fordeling av nye låneopptak i regnskapet. Når det gjelder omløpsmidler ble det flyttet 234 mill. kr fra energiversfondet i 2020 og 2021, til bankinnskudd (flytting mellom omløpsmidler). Disse 234 mill. kr er fordelt etter eierandeler i (%) knytte til energiverksfondet. Resterende bankinnskudd er fordelt etter % andel til de 3 gamle kommunene.

Egenkapital

Disposisjonsfond

Etter ny kommunelov gjeldende for 2020 så skal årsregnskapet ikke lenger vise et regnskapsmessige mer eller mindreforbruk. For 2019 hadde Songdalen et regnskapsmessig mindreforbruk på 30,4 mill. kr som ikke var avsatt til disposisjonsfond. Kristiansand hadde avsatt hele det regnskapsmessige mindreforbruket til disposisjonsfond. Søgne manglet å avsette ytterligere 2,5 mill.kr av det

regnskapsmessige mindreforbruket for at det skulle gå i 0. I tillegg hadde Tronstadvann Interkommunale vannverk IKS et regnskapsmessig merforbruk i 2019 på ca. 0,5 mill. kr. Mindreforbruket og merforbruket til Tronstadvann IKS er fordelt på disposisjonsfondene til de gamle kommunene i 2019 etter de nye reglene gjeldende fra 2020.

Kapitalkontoen

Kapitalkontoen er en del av egenkapitalen i balanseregnskapet, og representerer differansen mellom balanseført verdi av anleggsmidler og langsiktig gjeld, justert for ubrukte lånemidler. Kapitalkontoen viser dermed hvor mye av anleggsmidlene kommunen selv har finansiert.

Salg av fast eiendom og anlegg, avskrivning av anleggsmidler, bruk av lån reduserer kapitalkontoen. Mens aktivering av anleggsmidler, avdrag på lån, og utlån øker kapitalkontoen.

Ettersom kapitalkontoen er fordelt etter %, dvs etter hvilken % kapitalkontoen var den 31.12.2019 er videreført i 2020 og 2021 i balansen til de gamle kommunene. Kapitalkontoen og de grunnleggende sammenhenger vil derfor ikke stemme overens. For å fordele kapitalkontoen korrekt og ikke bare etter % vil en måtte hente ut tall fra anleggsmodulen, samt fordele dette korrekt mellom de 3 gamle kommunene. Dette har en ansett som en for stor jobb som en ikke har vurdert er hensiktsmessig å gjennomføre da man mener at en prosentvis fordeling gir et godt nok bilde i denne sammenheng.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Pensjonsmidler som er en del av eiendelene og pensjonsforpliktelser som er den del av langsiktig gjeld er også fordelt etter %.

Fordelingsnøkler

Som nevnt tidligere er mesteparten av balansen fordelt etter %, dvs etter hvilken prosent Eiendeler, EK og Gjeld var den 31.12.2019 er videreført i 2020 og 2021. Omløpsmidler og lånegjeld er fordelt særskilt og dette vises i Excel regnearkene. Når lånegjelden er økt for de gamle kommunene i 2020 og 2021 er også anleggsmidlene økt tilsvarende for at sum eiendeler skal være lik sum EK og gjeld i balansen til de 3 kommunene.

Balanse gamle Kristiansand (UB 2019, UB 2020 og UB2021)

Økonomiske oversikter	Gamle Kr.sand inkl Bolig og 85% trondstad	Gamle Kr.sand inkl Bolig og 85% trondstad	Gamle Kr.sand inkl Bolig og 85% trondstad
Oversikt - balanse	UB 2019	UB 2020	UB 2021
EIENDELER			
Anleggsmidler	20 816 122 366	22 218 314 483	22 702 391 382
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg	10 711 589 621	11 378 801 668	11 653 826 611
Utstyr, maskiner og transportmidler	333 553 843	346 360 902	374 810 681
Utlån	867 712 914	899 420 568	910 838 944
Konserninterne langsiktige fordringer	-	-	-
Aksjer og andeler	1 049 923 849	1 067 371 669	1 092 175 797
Pensjonsmidler	7 853 342 138	8 526 359 675	8 670 739 350
Omløpsmidler	3 353 131 598	3 387 952 726	3 773 169 103
Herav:			
Kortsiktige fordringer	426 788 784	357 183 200	404 985 051
Konserninterne kortsiktige fordringer	-	-	-
Premieavvik	661 223 891	680 096 038	809 755 477
Aksjer og andeler	800 928 404	786 220 575	775 456 830
Sertifikater	-	-	-
Obligasjoner	5 000 000	-	-
Derivater	-	-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1 459 190 520	1 564 452 913	1 782 971 746
SUM EIENDELER	24 169 253 964	25 606 267 208	26 475 560 485
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital	5 679 748 172	7 252 821 895	8 088 529 053
Herav:			
Disposisjonsfond	1 143 300 941	1 316 680 441	1 607 634 684
Bundne driftsfond	131 569 652	164 971 544	177 124 649
Ubundne investeringsfond	804 890 707	854 630 658	885 901 791
Bundne investeringsfond	1 987 055	2 538 662	1 986 329
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-
Udisponert i inv.regnskap	-	-	-
Udekket i inv.regnskap	-	-	-
Kapitalkonto	3 632 987 627	4 948 988 401	5 450 869 410
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	27 162 817	27 162 817	27 162 817
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	7 824 994	7 824 994	7 824 994
Langsiktig gjeld	17 432 686 945	17 418 463 672	17 551 822 123
Herav:	0		
Pensjonsforpliktelser	8 671 656 159	8 345 164 835	8 223 357 422
Ihendehaverobligasjonslån	-	-	-
Sertifikatlån	280 000 000	543 421 053	635 526 316
Andre lån	8 481 030 786	8 529 877 785	8 692 938 385
Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-
Kortsiktig gjeld	1 056 818 848	934 981 641	835 209 310
Herav:	0		
Kassekredittlån	0		
Annen kortsiktig gjeld	1 041 422 462	919 423 706	830 219 601
Derivater	-	-	-
Konsernintern kortsiktig gjeld	187 280	-	-
Premieavvik	15 209 106	15 557 935	4 989 709
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	24 169 253 964	25 606 267 208	26 475 560 485
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto	306 799 921	212 712 966	366 804 693
Herav:			
Ubrukte lånemidler	258 969 315	158 094 672	318 513 224
Ubrukte konserninterne lånemidler	-	-	-
Andre memoriakonti	47 830 606	54 618 294	48 291 469
Motkonto til memoriakontiene	306 799 921	212 712 966	366 804 693

Balanse gamle Songdalen (UB 2019, UB 2020 og UB2021)

Økonomiske oversikter	Songdalen inkl. 6% Trondstad	Songdalen inkl. 6% Trondstad	Songdalen inkl. 6% Trondstad
Oversikt - balanse	UB 2019	UB 2020	UB 2021
EIENDELER			
Anleggsmidler	1 511 416 352	1 619 531 786	1 655 815 860
Herav:	0		
Faste eiendommer og anlegg	724 827 714	776 709 975	793 984 110
Utstyr, maskiner og transportmidler	72 485 334	75 268 465	81 450 950
Utlån	99 245 120	102 871 700	104 177 682
Konserninterne langsiktige fordringer	-	-	-
Aksjer og andeler	41 528 584	42 218 713	43 199 813
Pensjonsmidler	573 329 600	622 462 933	633 003 304
Omløpsmidler	368 878 473	382 949 027	411 256 362
Herav:	-	-	-
Kortsiktige fordringer	43 350 556	36 280 452	41 135 868
Konserninterne kortsiktige fordringer	-	-	-
Premieavvik	12 875 518	13 243 001	15 767 762
Aksjer og andeler	221 001 340	216 942 988	213 972 932
Sertifikater	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Derivater	-	-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	91 651 060	116 482 586	140 379 801
SUM EIENDELER	1 880 294 825	2 002 480 813	2 067 072 222
	0		
EGENKAPITAL OG GJELD	0		
Egenkapital	470 267 752	580 525 658	635 618 379
Herav:	0		
Disposisjonsfond	94 950 615	109 349 702	133 513 317
Bundne driftsfond	8 588 579	10 768 982	11 562 310
Ubundne investeringsfond	126 452 123	134 266 504	139 179 346
Bundne investeringsfond	19 599 346	25 040 135	19 592 191
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-
Udisponert i inv.regnskap	-	-	-
Udekket i inv.regnskap	-	-	-
Kapitalkonto	222 018 609	302 441 856	333 112 735
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	4 583 257	4 583 257	4 583 257
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	3 241 737	3 241 737	3 241 737
Langsiktig gjeld	1 311 828 364	1 334 251 639	1 356 547 183
Herav:	0		
Pensjonsforpliktelser	672 321 683	647 008 503	637 564 659
Ihendehaverobligasjonslån	-	-	-
Sertifikatlån	24 000 000	46 578 947	54 473 684
Andre lån	615 506 681	640 664 189	664 508 840
Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-
Kortsiktig gjeld	98 198 709	87 703 516	74 906 659
Herav:	0		
Kassekredittlån	0		
Annen kortsiktig gjeld	90 999 916	80 339 615	72 544 924
Derivater	-	-	-
Konsernintern kortsiktig gjeld	-	-	-
Premieavvik	7 198 793	7 363 901	2 361 735
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 880 294 825	2 002 480 813	2 067 072 222
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto	29 498 329	21 693 741	34 752 972
Herav:	-	-	-
Ubrukte lånemidler	22 562 940	13 774 144	27 750 758
Ubrukte konserninterne lånemidler	-	-	-
Andre memoriakonti	6 935 389	7 919 597	7 002 214
Motkonto til memoriakontiene	29 498 329	21 693 741	35 128 299

Balanse gamle Søgne (UB 2019, UB 2020 og UB2021)

Økonomiske oversikter	Søgne inkl. 9% Trondstad UB 2019	Søgne inkl. 9% Trondstad UB 2020	Søgne inkl. 9% Trondstad UB 2021
Oversikt - balanse			
EIENDELER			
Anleggsmidler	2 043 131 568	2 380 262 423	2 494 090 265
Herav:	0		
Faste eiendommer og anlegg	1 100 589 508	1 367 428 840	1 461 050 409
Utstyr, maskiner og transportmidler	46 123 056	47 893 987	51 827 956
Utlån	93 541 076	96 959 220	98 190 143
Konserninterne langsiktige fordringer	-	-	-
Aksjer og andeler	53 601 151	54 491 904	55 758 215
Pensjonsmidler	749 276 777	813 488 472	827 263 542
Omløpsmidler	465 254 063	481 146 729	525 462 338
Herav:	-	-	-
Kortsiktige fordringer	56 187 492	47 023 795	53 316 993
Konserninterne kortsiktige fordringer	-	-	-
Premieavvik	22 736 447	23 385 373	27 843 765
Aksjer og andeler	198 442 041	194 797 956	192 131 076
Sertifikater	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Derivater	-	-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	187 888 083	215 939 605	252 170 505
SUM EIENDELER	2 508 385 631	2 861 409 152	3 019 552 603
	0		
EGENKAPITAL OG GJELD	0		
Egenkapital	709 527 574	897 644 276	993 051 843
Herav:	0		
Disposisjonsfond	155 370 199	178 931 806	218 471 368
Bundne driftsfond	20 222 500	25 356 433	27 224 388
Ubundne investeringsfond	111 616 624	118 514 213	122 850 675
Bundne investeringsfond	22 155 620	28 306 031	22 147 532
Regnskapsmessig mindreforbruk	-	-	-
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-
Udisponert i inv.regnskap	-	-	-
Udekket i inv.regnskap	-	-	-
Kapitalkonto	404 081 742	550 454 903	606 276 990
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2 367 566	2 367 566	2 367 566
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	6 286 676	6 286 676	6 286 676
Langsiktig gjeld	1 664 271 286	1 844 944 443	1 919 208 495
Herav:	0		
Pensjonsforpliktelser	872 939 913	840 073 376	827 811 525
Ihendehaverobligasjonslån	-	-	-
Sertifikatlån	-	-	-
Andre lån	791 331 373	1 004 871 067	1 091 396 969
Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-
Kortsiktig gjeld	134 586 771	118 820 433	107 292 265
Herav:	0		
Kassekredittlån	0		
Annen kortsiktig gjeld	134 586 771	118 820 433	107 292 265
Derivater	-	-	-
Konsernintern kortsiktig gjeld	-	-	-
Premieavvik	-	-	-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 508 385 631	2 861 409 152	3 019 552 603
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto	24 979 712	20 195 949	28 672 810
Herav:	-	-	-
Ubrukte lånemidler	15 672 031	9 567 406	19 275 446
Ubrukte konserninterne lånemidler	-	-	-
Andre memoriakonti	9 307 681	10 628 543	9 397 363
Motkonto til memoriakontiene	- 24 979 712	- 20 195 949	- 29 747 271

Fordeling av nye låneopptak i regnskap 2020 og 2021 på 3 kommuner

Lånegjeld

Det er viktig å skille mellom lån til selvfinansiert virksomhet og lån til ordinære kommunale formål. Selvfinansiert virksomhet består av lån til videre utlån (startlån) og VAR, dvs. vann og avløp, mv. Grunnlaget for beregning av renter innen VAR-området er inntatt i tabellen. Dette gir et mer reelt bilde av netto lånegjeld enn ved bare å benytte faktiske lån til VAR-området i sammenstillingen.

Et startlån er et statlig boliglån som har svært gunstig rente og gis via kommunen til økonomisk vanskeligstilte som ikke får vanlig boliglån i banken. Renteutgiftene og renteinntektene knyttet til startlån føres i kommunens driftsregnskap, mens avdrag knyttet til startlån føres i kommunens investeringsregnskap. I hovedsak skal renteutgiftene og renteinntektene knyttet til startlån være en «nullspill» for kommunen.

Ubrukte lånemidler uttrykker at kommunen har tatt opp mere i lån enn hva som har vært nødvendig for å finansiere årets investeringer og utlån (startlån).

Netto lånegjeld uttrykker derfor den lånegjelden som belaster kommunen.

***Kristiansand Havn KF holdt utenom**

Lånegjeld Nye Kristiansand

Hele 1000 kr			
Nye Kristiansand	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	10 191 869	10 765 413	11 138 844
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	637 110	720 585	764 928
Beregningsgr.lag VAR	1 718 503	1 869 776	2 009 309
Ubrukte lånemidler	297 204	181 436	365 539
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	7 539 052	7 993 616	7 999 068
Lånetak	8 500 000	8 500 000	8 500 000
Awik	960 948	506 384	500 932
Lånegjeld til investeringer	9 554 759	10 044 828	10 373 916
Minimumsdrag	354 980	417 676	459 605
Renteutgifter (inkl.startlån)	223 836	187 999	160 846

Lånegjeld gamle Kristiansand (inkl. Trondstadvann og Boligselskapet KF)

Kristiansand inkl. Trondstadvann og Boligselskapet	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	8 761 031	9 073 299	9 328 464
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	429 200	485 434	515 307
Beregningsgr.lag VAR	1 592 611	1 742 691	1 834 094
Ubrukte lånemidler	258 969	164 226	307 688
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	6 480 250	6 680 947	6 671 375
Lånegjeld til investeringer	8 331 831	8 587 864	8 813 157
Minimumsdrag	313 184	364 216	392 941
Renteutgifter (inkl.startlån)	195 278	159 421	135 388

Lånegjeld gamle Søgne (inkl. Trondstadvann)

Søgne inkl. Trondstadvann	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	791 331	1 004 871	1 091 397
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	108 665	122 902	130 466
Beregningsgr.lag VAR	56 043	57 598	99 175
Ubrukte lånemidler	15 672		28 448
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	610 951	824 371	833 309
Lånegjeld til investeringer	682 666	881 969	960 931
Minimumsdrag	25 967	29 842	40 355
Renteutgifter (inkl.startlån)	15 108	16 383	15 276

Lånegjeld gamle Songdalen (inkl. Trondstadvann)

Songdalen inkl. Trondstadvann	2019	2020	2021
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	639 507	687 243	718 983
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	99 245	112 248	119 156
Beregningsgr.lag VAR	69 849	69 486	76 039
Ubrukte lånemidler	22 563	17 210	29 403
Netto lånegjeld	447 850	488 299	494 385
Lånegjeld til investeringer	540 262	574 995	599 827
Minimumsdrag	15 829	23 617	26 309
Renteutgifter (inkl.startlån)	13 450	12 196	10 182

Forutsetninger/valg

Når det gjelder lånegjeld knyttet til startlån (utlån), så er andel i % per 31.12.2019 videreført i perioden.

Alle investeringsprosjekter i 2020 og 2021 er fordelt mellom de gamle kommunene. Investeringsprosjekter som er ansett som felles for de 3 gamle kommunene er fordelt etter samme fordelingsnøkkel som er brukt i notatet fra Ingeniørvesenet sendt den 14.12.2022.

Fordelingsnøkkel er basert på folketall i 2019:

Kommune	Folketall 2019	%
Kristiansand	92 282	83,6
Søgne	11 403	10,3
Songdalen	6 706	6,1
<i>Sum</i>	<i>110 391</i>	<i>100,0</i>

Minimumsavdrag

Etter ny kommunelov av 2020 kan det nå kun benyttes 1 modell for beregning av minimumsavdrag (forenklet modell). Minimumsavdrag beregnes slik:

$$\text{Sum årets avskrivninger} * \text{Rest lånegjeld} / \text{Sum bokført verdi varige driftsmidler}$$

For å splitte minimumsavdraget på de gamle kommunene er det tatt utgangspunkt i rest lånegjeld den 01.01 knyttet til investeringer og fordelt etter %.

Lånegjeld til investeringer 2019		
Krs	8 331 788 786	87 %
Songdalen	540 261 681	6 %
Søgne	682 666 000	7 %
Sum	9 554 716 467	
Minimumsavdrag 2020		
Krs	417 675 514	
Songdalen	364 216 372	
Søgne	23 617 035	
Søgne	29 842 107	

Lånegjeld til investeringer 2020		
Krs	8 587 864 247	85 %
Songdalen	574 994 924	6 %
Søgne	881 968 634	9 %
Minimumsavdrag 2021		
Krs	459 604 899	
Songdalen	392 940 980	
Søgne	26 309 110	
Søgne	40 354 809	

Nye låneopptak i 2020 og 2021

Etter å ha fordelt investeringsprosjektene mellom de gamle kommunene, så gir det følgende nye låneopptak i 2020 og 2021:

SUM nye lån i 2020 fordelt	
Krs	620 249 833
Songdalen	58 350 278
Søgne	229 144 742

SUM nye lån i 2021 fordelt	
Krs	618 234 094
Songdalen	51 141 024
Søgne	119 317 602

Nye låneopptak sett sammen med minimumsavdrag gir lånegjeld vist i tabellene på forrige side.

Beregninger av kalkulatoriske renter og avskrivninger for økonomiplanperioden, fordelt på 3 kommuner

Her trengs det mere tid for å gjøre beregningene

Vedlegg:

- Balanse nye Kristiansand splittet på 3 kommuner....(Excel)
- Gjeld til statsforvalter (Excel)

NOTAT

Til: Statsforvalter i Agder

Fra: Økonomidirektør og Regnskapssjef i Kristiansand kommune.

Dato: 06.01.2023

Viser til tidligere innsendt notat sent den 29/12 som svarte ut spørsmål om balanse og gjeld frem til 2021. Under følger svar på spørsmål 3

Forutsetninger/valg

Når det gjelder lånegjeld knyttet til startlån (utlån), så er andel i % per 31.12.2019 videreført i perioden.

Alle investeringsprosjekter er fordelt mellom de gamle kommunene. Investeringsprosjekter som er felles for de 3 gamle kommunene er fordelt etter samme fordelingsnøkkel som er brukt i notatet fra Ingeniørvesenet sendt den 14.12.2022.

Fordelingsnøkkel er basert på folketall i 2019:

Kommune	Folketall 2019	%
Kristiansand	92 282	83,6
Søgne	11 403	10,3
Songdalen	6 706	6,1
<i>Sum</i>	<i>110 391</i>	<i>100,0</i>

Under vises 2 forskjellige modeller knyttet til lånegjeld, netto finansutgifter og kapitalinntekter fordelt på de tidligere kommunene. Dette grunnet at det finnes 2 forskjellige modeller i notatet fra Ingeniørvesenet sendt den 14.12.2022, som påvirker netto lånegjeld, netto finans og kapitalinntekter for kommunen.

Minimumsavdrag og nye låneopptak er fordelt etter samme metode som tidligere notat sendt inn den 29.12.2022.

Netto finans vises i 2023 kr

Beregninger av kalkulatoriske renter og avskrivninger for økonomiplanperioden, fordelt på 3 kommuner

Det er viktig å skille mellom lån til selvfinansiert virksomhet og lån til ordinære kommunale formål. Selvfinansiert virksomhet består av lån til videre utlån (startlån) og VAR, dvs. vann og avløp, mv. Grunnlaget for beregning av renter innen VAR-området er inntatt i tabellen. Dette gir et mer reelt bilde av netto lånegjeld enn ved bare å benytte faktiske lån til VAR-området i sammenstillingen.

Et startlån er et statlig boliglån som har svært gunstig rente og gis via kommunen til økonomisk vanskeligstilte som ikke får vanlig boliglån i banken. Renteutgiftene og renteinntektene knyttet til startlån føres i kommunens driftsregnskap, mens avdrag knyttet til startlån føres i kommunens investeringsregnskap. I hovedsak skal renteutgiftene og renteinntektene knyttet til startlån være en «nullspill» for kommunen.

Netto lånegjeld uttrykker derfor den lånegjelden som belaster kommunen.

*Kristiansand Havn KF holdt utenom

Under vises lånegjelden til den nye kommunen i følge økonomiplan 2023-2026 (tilleggsinnstillingen).

Hele 1000 kr				
Nye Kristiansand	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	12 250 307	12 490 633	12 979 076	13 714 213
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	934 928	999 928	1 059 928	1 114 928
Beregningsgr.lag VAR	2 612 439	2 897 864	3 320 370	3 581 779
Ubrukte lånemidler	0	0	0	0
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	8 702 940	8 592 840	8 598 778	9 017 505
Lånetak	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Awik	297 060	407 160	401 222	-17 505
Lånegjeld til investeringer	11 315 379	11 490 705	11 919 148	12 599 285
Minimumsvdrag bud 4,5 % av invlån1/1	471 392	496 755	494 997	500 388
Renteutgifter (inkl.startlån)	394 362	424 569	441 832	434 160

Under følger budsjettert renteinntekter, utbytte, avkastning energiverksfondet, renteutgifter og avdrag på lån i nye Kristiansand (netto finans).

Nye Kristiansand (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-73 610	-70 322	-65 694	-61 250
Renteinntekter diverse	-23 846	-23 087	-21 796	-17 223
Renteinntekter startlån	-30 445	-32 385	-31 535	-32 544
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-127 500	-63 415	-47 591	-46 430
KNAS utbytte	-31 000	-37 073	-20 940	-13 000
Kinoen utbytte	-3 500	-3 415	-3 331	-1 393
Avfall Sør AS utbytte	-2 000	-1 951	-1 904	-1 857
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-60 000	-58 537	-57 109	-55 716
Renteutgifter				
Renter investeringslån	363 916	392 184	410 297	401 616
Renter startlån	30 445	32 385	31 535	32 544
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	471 392	496 755	494 997	500 388
Netto finansutgifter				
	513 852	631 141	686 929	705 135
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)				
	-204 524	-228 209	-254 030	-286 633
Sum hva som belaster kommunen				
	309 328	402 932	432 899	418 502

Netto finansutgifter i tabellen over inneholder også renter og avdrag som er knyttet til selvkostområde (VAR gjeld). Renter og avdrag knyttet til selvkostområde dekkes gjennom de kommunale gebyrene. Så for å komme frem til hva som faktisk belaster kommunens driftsbudsjett, må man altså hensynta kapitalinntektene som kommunen mottar gjennom gebyrinntekter på selvkostområdet.

Eksempel for 2023, så er netto finansutgifter 513,9 mill. kr. Av dette dekkes 204,5 mill. kr gjennom gebyrinntekter (kapitalinntekter) på selvkostområdet. Det vil si at kommunen selv må dekke 309,3 mill. kr.

Fordelt på 3 kommuner

Modell 1

*Arbeidsplanen Vann og Avløp for Søgne kommune har vært lavere i 2020-2022 enn det som ligger inne i modell 1 og 2 (ca. 12-12,5 mill. kr) som er basert på en fordeling etter folketall. Det er også budsjettet lavere nivå i 2023 enn 12,5 mill. kr. Men Byingeniørens vurdering av fordelingen på de tre kommunene for 2022-26 etter folketall er lagt til grunn i beregningene.

Dersom en fordeler lånegjeld, netto finans og kapitalinntekter på 3 kommuner basert på modell 1 fra Ingeniørvesenet gir det følgende:

Lånegjeld gamle Kristiansand:

Kristiansand inkl. Trondstadvann og Boligselskapet	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	10 207 721	10 318 940	10 660 017	11 335 880
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	629 830	673 619	714 039	751 090
Beregningsgr.lag VAR	2 269 756	2 407 847	2 621 469	2 815 910
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	7 308 135	7 237 474	7 324 509	7 768 880
Lånegjeld til investeringer	9 577 891	9 645 321	9 945 978	10 584 790
Minimumsavgifter	398 034	420 478	415 501	417 551
Renteutgifter (inkl.startlån)	328 185	352 388	364 615	358 221

Netto finans gamle Kristiansand:

Gamle Kristiansand (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-60 360	-57 664	-53 869	-50 225
Renteinntekter diverse	-23 846	-23 087	-21 796	-17 223
Renteinntekter startlån	-20 510	-21 817	-21 244	-21 924
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-80 610	-40 093	-30 088	-29 355
KNAS utbytte	-31 000	-37 073	-20 940	-13 000
Kinoen utbytte	-3 500	-3 415	-3 331	-1 393
Avfall Sør AS utbytte	-1 668	-1 627	-1 588	-1 549
Energiverksfondet				
Gevinster og tap på finansielle omløpsm	-39 462	-38 500	-37 561	-36 644
Renteutgifter				
Renter investeringslån	307 675	330 572	343 371	336 297
Renter startlån	20 510	21 817	21 244	21 924
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	398 034	420 478	415 501	417 551
Netto finansutgifter	465 263	549 591	589 699	604 459
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-180 605	-196 581	-208 691	-225 877
Sum hva som belaster kommunen	284 658	353 010	381 008	378 581

Lånegjeld gamle Søgne:

Søgne inkl. Trondstadvann	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	1 251 182	1 335 373	1 421 409	1 462 948
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	159 461	170 547	180 781	190 161
Beregningsgr.lag VAR	209 573	303 730	437 999	478 365
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	882 149	861 096	802 630	794 422
Lånegjeld til investeringer	1 091 721	1 164 826	1 240 629	1 272 787
Minimumsvedrag	46 209	47 928	50 178	52 084
Renteutgifter (inkl.startlån)	40 574	44 328	47 539	46 721

Netto finans gamle Søgne:

Gamle Søgne (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-8 833	-8 439	-7 883	-7 350
Renteinntekter diverse	0	0	0	0
Renteinntekter startlån	-5 193	-5 524	-5 379	-5 551
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-24 137	-12 005	-9 009	-8 790
KNAS utbytte				
Kinoen utbytte				
Avfall Sør AS utbytte	-207	-202	-197	-192
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-9 717	-9 480	-9 248	-9 023
Renteutgifter				
Renter investeringslån	35 381	38 805	42 160	41 170
Renter startlån	5 193	5 524	5 379	5 551
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	46 209	47 928	50 178	52 084
Netto finansutgifter	38 696	56 607	66 000	67 899
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-13 644	-18 699	-27 474	-37 258
Sum hva som belaster kommunen	25 053	37 908	38 526	30 641

Lånegjeld gamle Songdalen:

Songdalen inkl. Trondstadvann	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	791 404	836 320	897 650	915 385
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	145 637	155 763	165 109	173 676
Beregningsgr.lag VAR	133 110	186 287	260 902	287 505
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld	512 657	494 270	471 639	454 203
Lånegjeld til investeringer	645 767	680 558	732 541	741 708
Minimumsvedrag	27 149	28 350	29 317	30 753
Renteutgifter (inkl.startlån)	25 603	27 853	29 679	29 217

Netto finans gamle Songdalen:

Gamle Songdalen (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-4 417	-4 219	-3 942	-3 675
Renteinntekter diverse	0	0	0	0
Renteinntekter startlån	-4 743	-5 045	-4 912	-5 069
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-22 753	-11 317	-8 493	-8 286
KNAS utbytte				
Kinoen utbytte				
Avfall Sør AS utbytte	-125	-122	-119	-116
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-10 821	-10 557	-10 300	-10 049
Renteutgifter				
Renter investeringslån	20 860	22 808	24 767	24 148
Renter startlån	4 743	5 045	4 912	5 069
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	27 149	28 350	29 317	30 753
Netto finansutgifter	9 893	24 943	31 231	32 776
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-10 276	-12 928	-17 864	-23 498
Sum hva som belaster kommunen	-383	12 014	13 367	9 278

Modell 2

*Arbeidsplanen Vann og Avløp for Søgne kommune har vært lavere i 2020-2022 enn det som ligger inne i modell 1 og 2 (ca. 12-12,5 mill. kr) som er basert på en fordeling etter folketall. Det er også budsjettet lavere nivå i 2023 enn 12,5 mill. kr. Men Byingeniørens vurdering av fordelingen på de tre kommunene for 2022-26 etter folketall er lagt til grunn i beregningene.

Dersom en fordeler lånegjeld, netto finans og kapitalinntekter på 3 kommuner basert på modell 2 versjon 2 (hvor det er foretatt endringer på avskrivning fra Ingeniørvesenet gir det følgende resultat):

Lånegjelden til den nye kommunen:

Hele 1000 kr				
Nye Kristiansand	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	12 230 839	12 444 949	12 944 119	13 711 699
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	934 928	999 928	1 059 928	1 114 928
Beregningsgr.lag VAR	2 573 821	2 821 251	3 232 449	3 494 728
Ubrukte lånemidler	0	0	0	0
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	8 722 090	8 623 770	8 651 743	9 102 043
Lånetak	9 000 000	9 000 000	9 000 000	9 000 000
Awik	277 910	376 230	348 257	-102 043
Lånegjeld til investeringer	11 295 911	11 445 021	11 884 191	12 596 771
Minimumsdrag bud 4,5 % av invlån1/1	471 369	495 901	493 029	498 921
Renteutgifter (inkl.startlån)	393 735	423 010	440 629	434 080

Netto finans nye kommunen:

Nye Kristiansand (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-73 610	-70 322	-65 694	-61 250
Renteinntekter diverse	-23 846	-23 087	-21 796	-17 223
Renteinntekter startlån	-30 445	-32 385	-31 535	-32 544
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-127 500	-63 415	-47 591	-46 430
KNAS utbytte	-31 000	-37 073	-20 940	-13 000
Kinoen utbytte	-3 500	-3 415	-3 331	-1 393
Avfall Sør AS utbytte	-2 000	-1 951	-1 904	-1 857
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-60 000	-58 537	-57 109	-55 716
Renteutgifter				
Renter investeringslån	363 290	390 625	409 094	401 536
Renter startlån	30 445	32 385	31 535	32 544
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	471 369	495 901	493 029	498 921
Netto finansutgifter	513 203	628 726	683 758	703 587
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-202 754	-224 302	-245 616	-274 598
Sum hva som belaster kommunen	310 449	404 425	438 142	428 989

Lånegjeld gamle Kristiansand:

Kristiansand inkl. Trondstadvann og Boligselskapet	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	10 214 422	10 338 956	10 669 401	11 392 154
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	629 830	673 619	714 039	751 090
Beregningsgr.lag VAR	2 263 743	2 406 820	2 533 179	2 747 728
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	7 320 849	7 258 518	7 422 184	7 893 335
Lånegjeld til investeringer	9 584 592	9 665 338	9 955 363	10 641 064
Minimumsdrag	398 103	420 772	416 364	417 945
Renteutgifter (inkl.startlån)	328 407	353 020	364 897	360 047

Netto finans gamle Kristiansand:

Gamle Kristiansand (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-60 360	-57 664	-53 869	-50 225
Renteinntekter diverse	-23 846	-23 087	-21 796	-17 223
Renteinntekter startlån	-20 510	-21 817	-21 244	-21 924
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-80 610	-40 093	-30 088	-29 355
KNAS utbytte	-31 000	-37 073	-20 940	-13 000
Kinoen utbytte	-3 500	-3 415	-3 331	-1 393
Avfall Sør AS utbytte	-1 668	-1 627	-1 588	-1 549
Energiverksfondet				
Gevinster og tap på finansielle omløpsm	-39 462	-38 500	-37 561	-36 644
Renteutgifter				
Renter investeringslån	307 897	331 203	343 653	338 123
Renter startlån	20 510	21 817	21 244	21 924
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	398 103	420 772	416 364	417 945
Netto finansutgifter	465 554	550 517	590 843	606 679
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-179 739	-196 252	-206 772	-217 834
Sum hva som belaster kommunen	285 815	354 265	384 071	388 844

Lånegjeld gamle Søgne:

Søgne inkl. Trondstadvann	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	1 226 300	1 279 350	1 385 786	1 412 947
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	159 461	170 547	180 781	190 161
Beregningsgr.lag VAR	179 083	239 658	417 640	439 584
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld (jf. Lånetak)	887 756	869 145	787 365	783 202
Lånegjeld til investeringer	1 066 839	1 108 803	1 205 006	1 222 786
Minimumsdrag	46 113	46 835	47 765	50 588
Renteutgifter (inkl.startlån)	39 768	42 462	46 233	45 108

Netto finans gamle Søgne:

Gamle Søgne (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-8 833	-8 439	-7 883	-7 350
Renteinntekter diverse	0	0	0	0
Renteinntekter startlån	-5 193	-5 524	-5 379	-5 551
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-24 137	-12 005	-9 009	-8 790
KNAS utbytte				
Kinoen utbytte				
Avfall Sør AS utbytte	-207	-202	-197	-192
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-9 717	-9 480	-9 248	-9 023
Renteutgifter				
Renter investeringslån	34 575	36 938	40 854	39 557
Renter startlån	5 193	5 524	5 379	5 551
Avdrag på lån				
Minimumsavdrag	46 113	46 835	47 765	50 588
Netto finansutgifter	37 793	53 648	62 281	64 791
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-12 821	-15 660	-22 285	-33 523
Sum hva som belaster kommunen	24 972	37 987	39 996	31 268

Lånegjeld gamle Songdalen:

Songdalen inkl. Trondstadvann	2023	2024	2025	2026
Samlet lånegjeld u/pensjonsforpl.	790 117	826 643	888 932	906 597
Lånegjeld knyttet til Startlån (utlån)	145 637	155 763	165 109	173 676
Beregningsgr.lag VAR	130 995	174 774	281 629	307 415
Ubrukte lånemidler				
Netto lånegjeld	513 486	496 107	442 194	425 505
Lånegjeld til investeringer	644 480	670 880	723 823	732 921
Minimumsdrag	27 153	28 293	28 900	30 387
Renteutgifter (inkl.startlån)	25 561	27 529	29 499	28 925

Netto finans gamle Songdalen:

Gamle Songdalen (i 1000 kr) i 2023 kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renteinntekt				
Renteinntekter likviditet	-4 417	-4 219	-3 942	-3 675
Renteinntekter diverse	0	0	0	0
Renteinntekter startlån	-4 743	-5 045	-4 912	-5 069
Utbytte				
Agder Energi utbytte	-22 753	-11 317	-8 493	-8 286
KNAS utbytte				
Kinoen utbytte				
Avfall Sør AS utbytte	-125	-122	-119	-116
Energiverksfondet				
Gvinster og tap på finansielle omløpsm	-10 821	-10 557	-10 300	-10 049
Renteutgifter				
Renter investeringslån	20 818	22 484	24 587	23 856
Renter startlån	4 743	5 045	4 912	5 069
Avdrag på lån				
Minimumsdrag	27 153	28 293	28 900	30 387
Netto finansutgifter	9 855	24 562	30 634	32 118
Kapitalinntekter (kapitalkost. VAR)	-10 194	-12 389	-16 559	-23 241
Sum hva som belaster kommunen	-338	12 173	14 075	8 877

Vedlegg:

- Gjeld, netto finans og kap til statsforvalter modell 1 (Excel)
- Gjeld, netto finans og kap til statsforvalter modell 2 (Excel)

Litteraturliste:

Agder kommunerevisjon (2020): *Risiko- og vesentlighetsvurdering- Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll- Kristiansand kommune - Valgperioden 2019-2023*. <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2020/06/Risiko-og-vesentlighetsvurdering-Kristiansand-kommune.pdf>

Andersen, Frank (2022): *Søgne vil få fullgod beredskaps- og helsetjeneste*. Fædrelandsvennen 27. september 2022 <https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/pQpay6/soegne-vil-faa-fullgod-beredskaps-og-helsetjeneste>

Arbeidstilsynet (2022) hentet fra hjemmeside: *Virksomhetsoverdragelse*. <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidsforhold/omstilling/virksomhetsoverdragelse/>

Areal- og transportplanutvalget (ATP), Vest-Agder fylkeskommune og Aust-Agder fylkeskommune (2011): *Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050*. Vedtatt juni 2011. <https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/9fcab9e36c2146b6ae02172fa3db5a3f/regional-plan-kristiansandsregionen-2011---2050.pdf>

BDO (2022): *Rapport om konsekvensutredning ved utskillelse av Haram fra Ålesund*. <https://alesund.kommune.no/f/p1/idce9087b-bb20-4c9a-a712-14e0c42703a5/bdo-as-konsekvensutredning-utskillelse-av-haram-kommune-endelig.pdf>

Blåka, Sara, Brandtzæg, Bent Aslak, Leknes, Einar og Magnussen, Erik. NORCE og Telemarksforskning (2022): *Innledende kartlegging av storbyenes rolle i generalistkommunesystemet*. Foreløpige funn oktober 2022.

Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) (2022): *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen*. Revidert 2022- versjon 1 <https://www.dsb.no/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieell/veileder-til-helhetlig-risiko--og-sarbarhetsanalyse-i-kommunen2/>

EU - Directorate-General for Environment (2022): *Proposal for a revised Urban Wastewater Treatment Directive*. https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-revised-urban-wastewater-treatment-directive_en

Fastleger i Songdalen og Søgne (2022): *Gamle Søgne-Songdalen Legevakt vil ikke gjenoppstå*, Fædrelandsvennen 11. oktober 2022 <https://www.fvn.no/mening/debattinnlegg/i/Q7yLnV/gamle-soegne-songdalen-legevakt-vil-ikke-gjenoppstaa>

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen)

Folkehelseinstituttet (FHI) (2022): *Framtidens utfordringer for folkehelsen*. Folkehelse rapportens temautgave 2022.

Folkehelseinstituttet (2022): *Oppvekstprofilen for Kristiansand kommune*. Folkehelseinstituttet 2022 [file:///C:/Users/fmavjdu/Downloads/Oppvekstprofil-2022-nb-4204-Kristiansand%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/fmavjdu/Downloads/Oppvekstprofil-2022-nb-4204-Kristiansand%20(1).pdf)

Forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften)

Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)

Forskrift om deling av Ålesund kommune til Haram og Ålesund kommune av 03.10.2022 nr. 1692

Forskrift om kompetansekrav for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften)

Fylkesmannen i Aust-Agder (2015). *Veileder for lokaldemokrati. Redigert versjon.*
<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/utgatt/utgatt---blokker-aust-agder/dokument-fmaa/kommunal-styring/kommunereformen/lokaldemokrativeileder-2015---alle-artikler.pdf>

Haarr, Dagfinn (2022): *Deling av Kristiansand blir utarming.* Fædrelandsvennen 27. september 2022
<https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/kE3dmk/deling-av-kristiansand-blir-utarming>

Innlandet fylkeskommune (2022): *Utredning – deling av Innlandet fylkeskommune.*
<https://innlandetfylke.no/f/p1/i55293fa0-b6af-48f2-9c47-7b254e6860d3/utredning-deling-av-innlandet-fylkeskommunetb-justert.pdf>

Innlandet fylkeskommune (2022): *Risikovurdering av arbeidsmiljømessige konsekvenser som følge av mulig vedtak om oppdeling av Innlandet fylkeskommune.* <https://innlandetfylke.no/f/p1/i0992c9d4-850b-4f05-8a01-ab5873f32f44/risikovurdering-arbeidsmiljo-rapport-21-januar-2022.pdf>

Kommunal- og distriktsdepartementet (2021): *Informasjon til tvangssammenslåtte kommuner om prosess og tidsplan for mulig deling.* 12. november 2021.

Kommunal- og distriktsdepartementet, Kommunalavdelingen (KDD) (2022): *Prosjekt deling av Kristiansand - spørsmål til arbeidsrettslige konsekvenser* E-post til Statsforvalteren i Agder datert 12. oktober 2022

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) (2022): *Økonomisk kompensasjon for kostnader ved å gjennomføre delinger.* Brev til tvangssammenslåtte kommuner og fylkeskommuner, 11. februar 2022.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) (2022): Brev datert 20. juni 2022 fra KDD til Ålesund kommune og de tre fylkeskommunene som har søkt om deling

Kongsgård skolesenter (2022) hentet fra hjemmeside: *Om Kongsgård skolesenter*
<https://www.minskole.no/kongsgard/Underside/1919> (nye nettsider 14. desember 2022)

Kristiansand kommune (2021): *Utfordringsbilde 2021- Kristiansand kommune.*
https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/8e8917dffff14af28e3e77d661a8ea4d/utfordringsbilde-2021_ferdigstilt-mai.pdf

Kristiansand kommune (2021): *Sosial bærekraft i Kristiansand. Statusoppdatering 2021.*
<https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/e20e5e492ee047b29f0aa7079ee809e5/statusoppdatering-2021---sosial-barekraft-i-kristiansand.pdf>

Kristiansand kommune (2022) hjemmesiden til ungdommens bystyre: <http://www.ungdommens-bystyre.net/>

Kristiansand kommune (2022): *Årsrapport 2021. Kristiansand kommune. Sterkere sammen.*
https://pub.framsikt.net/2021/kristiansand/mr-202112-%C3%A5rsrapport_2021/#/

Kristiansand kommune (2022): *Styringsdokument – Samhandlingskommune.* Saksfremlegg for kommunedirektørens ledermøte 7. juni 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Utredning om deling av Kristiansand kommune,* vedlagt brev fra KDD 10. august 2022 til Kristiansand kommune. Brev til Statsforvalteren i Agder 26. august 2022

Kristiansand kommune (2022): *Vedr. innhenting av informasjon, vedlagt Renseanlegg og kommunale avgifter, Sammenligning VA gebyr før og etter sammenslåing, simulering gebyr Renseanlegg Høllen, og Rapport bruk av reformstøtte kommunesammenslåing Songdalen, Søgne og Kristiansand kommuner.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 16. september 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Statistikk/tallmessig oversikt over ansatte,* vedlagt notat *Statistikk/tallmessig oversikt over ansatte, Grunnlagsdokument Fellesnemda 29. mai 2018, Lokalisering arbeidsplasser og tjenester Fellesnemda 27. november 2018, Tallmaterialet årsverk og rapport til*

Statsforvalteren september 2022, Oversikt kontorplasser 2019 og rapport Nullpunktsanalyse. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 22. september 2022.

Kristiansand kommune (2020): Overordnet arealstrategi med tilhørende retningslinjer i kommuneplanens samfunnsdel *Sterkere sammen – Kristiansand mot 2030* vedtatt 23. september 2020

Kristiansand kommune (2022): *Utredning om deling av Kristiansand kommune – kartlegging og oppfølging av arbeidsmiljømessige konsekvenser på kort og lang sikt for de ansatte i kommunen.* Brev til Statsforvalteren i Agder 16. oktober 2021.

Kristiansand kommune (2022): *Oppfølging planstrategi – status 2022 – planbehov 2023.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 17. oktober 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Oversendelse av etterspurt dokumentasjon arkiv, vedlagt notat fra arkivsjef i Kristiansand kommune Mulig kommunedeling – arkivfaglig innspill.* Oversendt til Statsforvalteren i Agder 9. november 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Oversendelse av etterspurt dokumentasjon etter møte med organisasjonsdirektørens ledergruppe – IT, vedlagt notat fra IT-enheten i Kristiansand kommune - Overordnede konsekvenser for IKT-området ved en eventuell oppløsning av Kristiansand kommune.* Oversendelse til Statsforvalteren 16. november 2022

Kristiansand kommune (2022): Spørsmål om kommunale foretak og IKS, *notat fra økonomidirektør i Kristiansand kommune.* Oversendt Statsforvalteren i Agder 16. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Svar på spørsmål om arbeidsplasser og interkommunalt Samarbeid.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 19. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Oversendelse av datagrunnlag fra kartlegging av arbeidsbelastning for ledere.* Vedlagt, bekymringsmelding fra HVO datert 27.11.2020, behandling i org. utvalget 10.12.20, behandling i HAMU 26.01.21. arbeidsbelastning ledere – prosedyre, presentasjon i HAMU 27.01.22 og tekst fra årsmelding for 2021. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 19. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Opplysninger om gjeld og verdier knyttet til bolig i bykassen og stiftelsene.* Notat fra økonomidirektør i Kristiansand kommune. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 20. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Korrigert svar på spørsmål om Kristiansand Havn.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 20. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Svar på spørsmål i forbindelse med kunnskapsgrunnlaget, med vedlegg av notat fra regnskapssjef i Kristiansand kommune om aktivering i balansen for 2020 og 2021 og fordeling av nye låneopptak i regnskap 2020 og 2021 på 3 kommuner.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 29. desember 2022.

Kristiansand kommune (2022): *Kommentar til varsel vedr. VAR-notat fra Kristiansand kommune 141222.* Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 5. januar 2023. Revidert oversendelse 8. januar 2023.

Kristiansand kommune (2022): Svar på spørsmål i forbindelse med kunnskapsgrunnlaget, med vedlegg av notat fra økonomidirektør og regnskapssjef i Kristiansand kommune, gjeld netto finans modell 1 og Gjeld netto finans modell 2. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 6. januar 2023.

KS (2016): *FoU-rapport nr. 154005 Digitale konsekvenser av en kommunesammenslåing- Sluttrapport.*
<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/forskning-og-utvikling/nyhetssaker/digitale-konsekvenser-av-en-kommunesammenslaing---sluttrapport.pdf>

KS (2022) hentet fra hjemmeside: *Koronapreget sykefravær i kommunesektoren 2021*.
<https://www.ks.no/fagomrader/statistikk-og-analyse/fravar/koronapreget-sykefravar-i-kommunesektoren-i-2021/>

KS (2022) hentet fra hjemmeside: *Fremtidsverktøyet 2040*:
<https://www.ks.no/fagomrader/innovasjon/norge-2040/steg-1-norge-2040/>

Lie, Knut Erik (2020). Norsk Kemner og kommunerevisorforbund. Konsolidert årsregnskap i kommunene. Hentet fra: <https://www.nkrf.no/nyheter/2020/05/01/konsolidert-arsregnskap-i-kommunene>

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

Lov om barnehager (barnehageloven)

Lov om barneverntjenester (barnevernloven)

Lov om behandling av personopplysninger

Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven)

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Norsk Lovkommentar: *Lovkommentar til kap. 16. Arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse*. Note (709). Norsk lovkommentar ved Tron Dalheim.

Norsk Lovkommentar: *Lovkommentar § 16-1*. Note (684). Norsk lovkommentar ved Tron Dalheim.

Norges offentlige utredninger (NOU) (2021): *Myndighetenes håndtering av koronapandemien*. NOU 2021:6. Rapport fra Koronakommisjonen.

Norsk Vann (2022) hentet fra hjemmeside: *Investeringsbehov* <https://va-finansiering.no/investeringsbehovet-2/>

NOVA, OsloMet og Norges idrettshøgskole (2022). *Ungdom og idrett i Norge*. Hentet fra <https://www.ungdata.no/ungdom-og-idrett/>

PwC (2015): *Ressursbruk i pleie- og omsorgssektoren. Betydningen av organisering, ledelse og kultur*.

Region Kristiansand (2022): *Plan 2022-25. Barnehagebasert kompetanseutvikling i Regional ordning*.

Regjeringen, Arbeids- og sosialdepartementet (2005): *Ot.prp. nr. 49 (2004-2005) Om lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)*

Regjeringen, Finansdepartementet (2021): *Meld. St. 14 (2020–2021) Perspektivmeldingen 2021*

Regjeringen (2022) hentet fra hjemmeside: *Tjenestebehov*.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/tjenestebehov2/id2507961/>

Regjeringen (2022) hentet fra hjemmeside: *Lokaldemokratiet i kommuner og fylkeskommuner*.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/valg-og-demokrati/lokaldemokrati/mer-om-lokaldemokrati/id550479/>

Ringdal, H. og O. Rosnes (2022): *Økonomiske virkninger av endret kommunestruktur i Kristiansand*. Vista analyse AS, Rapport 2022/36.

Songdalen kommune (2016): *Informasjon om K1 alternativet Songdalen fortsetter som selvstendig kommune*

Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) (2022) hentet fra hjemmeside: *Hva er arbeidsmiljø?*
<https://stami.no/hva-er-arbeidsmiljo/>

Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) (2022) hentet fra hjemmeside: *Stadige omorganiseringer gjør oss endringsrette* <https://stami.no/stadige-omorganiseringer-gjor-oss-endringsrette/>

Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) (2022) hentet fra hjemmeside: *Jobbusikkerhet*.
<https://noa.stami.no/tema/psykososialtorganisorisk/endinger/jobbusikkerhet/>

Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) (2022) hentet fra hjemmeside: *Omorganisering*.
<https://noa.stami.no/tema/psykososialtorganisorisk/endinger/omorganisering/>

Statsforvalteren i Agder (2022): *Høringsuttalelse til «Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig Lavutslippssamfunn»* 31. august 2022.

Statsforvalteren i Agder (2022): *Oversikt om statlige styringssignaler om tverrfaglige samarbeid rundt barn og unge*. <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-agder/dokument-agder/barnehage-og-opplaring/2021/statlige-styringssignaler-om-tverrfaglig-samarbeid-rundt-barn-og-unge---utdanningsdirektor-tore-haus.pdf>

Statsforvalteren i Agder (2022): *Tilstandsrapport om fastlegeordningen på Agder*.
<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-agder/bilder-agder/helse-omsorg-og-sosialtjenester-bilder/diverse/tilstandsrapport-om-fastlegeordningen-pa-agder.pdf>

Telemarksforskning (2022): *Anslag fire inntekter ved eventuell deling av Kristiansand kommune*. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 16. september 2022.

Telemarksforskning (2022): *Eventuell deling av Kristiansand kommune. Endring i befolkningssammensetning og befolkningsframskrivinger*. Oversendelse til Statsforvalteren i Agder 11. november 2022.

Ungdatasenteret og KORUS Sør (2022): *Ungdata ungdomstrinnet 2022 – Kristiansand kommune*.
https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Agder_Kristiansand_2022_Ungdomsskolen_Kommune.pdf

Ungdatasenteret og KORUS Sør (2022). *Ungdata mellomtrinnet 2022 – Kristiansand kommune*.
https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Agder_Kristiansand_2022_Barneskolen_Kommune.pdf

UNICEF (2021): *Kommuneanalyse 2021 Alle barn har rett til en god og trygg oppvekst*.

Valgdirektoratet (2022): *Valgresultat kommunestyrevalg*.
<https://valgresultat.no/agder/kristiansand?type=ko&year=2019>
<https://www.regjeringen.no/no/tema/valg-og-demokrati/lokaldemokrati/mer-om-lokaldemokrati/id550479/>

Ålesund kommune (2022): *Søknad om dekkjing av utgifter til kommunedeling*. Saksdokument til kommunestyremøte 27.10.2022.

Ålesund kommune (2022): *Prinsippfråsegn for Haram 2024 og Ålesund 2024*. Vedtatt av Ålesund kommunestyre 15. september 2022

For informasjon fra Kristiansand kommunes hjemmeside: <https://www.kristiansand.kommune.no/>

For saker fra Kristiansand bystyre: <https://politiskagenda.kristiansand.kommune.no/>

For saker fra Fellesnemda: <https://politiskagenda.kristiansand.kommune.no/>

Statistiske kilder:

- Statistisk sentralbyrå (SSB)
- Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA) fra SSB
- Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Utdanningsdirektoratet.
- Analysebrettet – statistikk grunnskole. Utdanningsdirektoratet (Udir)
- Analysebrettet – statistikk barnehage. Utdanningsdirektoratet (Udir)
- Elevundersøkelsen 2021. Utdanningsdirektoratet (Udir)
- Monitor barnefattigdom. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
- Agdertall (Agder fylkeskommune)

Statsforvalteren i Agder

Hele kunnskapsgrunnet, samt enkeltrapper finner du her:

www.kunnskapsgrunnlag.no